

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

26 Ιανουαρίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 198

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 5586

Έγκριση Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) της Περιφέρειας Ηπείρου προγραμματικής περιόδου 2021 - 2025.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).

2. Τις διατάξεις του μέρους ΙΗ' «Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης» του ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» (Α' 167) και ιδίως του άρθρου 125 και της παρ. 1 του άρθρου 132.

3. Τον ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση Οδηγίας 2011/85/ΕΕ)-δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143) και ιδίως τα άρθρα 23, 57, 78 και 79 και 80.

4. Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

5. Το π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους. Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119).

6. Το π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121).

7. Το π.δ. 147/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης» (Α' 192).

8. Την υπ' αρ. 38/2020 πράξη Υπουργικού Συμβουλίου «Έγκριση και προσδιορισμός των πόρων υλοποίησης του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.) για την προγραμματική περίοδο 2021-2025» (Α' 174).

9. Την υπ' αρ. 51875/07.05.2021 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Ανάθεση Αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ιωάννη Τσακίρη» (Β' 1867).

10. Την υπ' αρ. 95189/14.09.2020 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Κατάρτιση και Υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης προγραμματικής περιόδου 2021-2025» (Β' 3961).

11. Την υπ' αρ. 62564/04.06.2021 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου-Κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021-2025» (Β' 2442).

12. Την υπ' αρ. 64957/10.06.2021 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Μεταφορά συνεχιζόμενων έργων εθνικού σκέλους Π.Δ.Ε 2021 στα Προγράμματα Ανάπτυξης του ΕΠΑ 2021-2025 και ρυθμίσεις χρονοδιαγράμματος έγκρισης των Προγραμμάτων» (Β' 2548).

13. Τις ετήσιες Εγκυκλίους για την έγκριση και χρηματοδότηση του Π.Δ.Ε και τον προγραμματισμό δαπανών Π.Δ.Ε.

14. Την υπ' αρ. 210581/16272 30.12.2021 υποβολή πρότασης της Περιφέρειας Ηπείρου για την έγκριση του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025.

15. Την υπ' αρ. 210471/16253 30.12.2021 υποβολή προς έγκριση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) της Περιφέρειας Ηπείρου για το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ηπείρου 2021-2025 στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 106 του ν. 4849/2021 (Α' 207).

16. Την από 19.1.2022 εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Π.Δ.Ε (Δι.Δι.Ε.Π.) προς τον Υφυπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την έγκριση του «Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) της Περιφέρειας ΗΠΕΙΡΟΥ», ύστερα από την ολοκλήρωση της διαβούλευσής του

17. Την υπ' αρ. 974/5.01.2022 εισήγηση δημοσιονομικών επιπτώσεων της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (περ. ε της παρ. 5 του άρθρου 24 του ν. 4270/2014), σύμφωνα με την οποία με την παρούσα απόφαση προκαλείται δαπάνη στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) του κρατικού προϋπολογισμού ύψους εκατόν δέκα εννέα εκατομμυρίων ευρώ (119.000.000 €), η

οποία θα καλυφθεί από πιστώσεις που θα εγγραφούν στο εθνικό σκέλος του Π.Δ.Ε του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων την περίοδο 2021 έως 2025, ως φορέα που εγγράφονται οι πιστώσεις των Περιφερειών της Ελληνικής Επικράτειας, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Έγκριση του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ηπείρου

1. Εγκρίνεται το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ηπείρου 2021-2025, το οποίο καταρτίστηκε και αξιολογήθηκε σύμφωνα με τις απαιτήσεις, τους όρους και τη διαδικασία της υπ' αρ. 95189/14.09.2020 απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Κατάρτιση και Υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης προγραμματικής περιόδου 2021-2025» (Β' 3961) και του Μέρους ΙΗ του ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» (Α' 167).

2. Το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ηπείρου 2021-2025, το οποίο περιλαμβάνεται στο Παράρτημα της παρούσας απόφασης, μέσα σε ένα μήνα από την έγκρισή του, αναρτάται στον επίσημο ιστότοπο για το ΕΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και στον ιστότοπο της Περιφέρειας Ηπείρου, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 125 του ν. 4635/2019 (Α' 167).

3. Στο πλαίσιο του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης, η Περιφέρεια Ηπείρου θα μεριμνήσει για την τήρηση των όρων, περιορισμών και κατευθύνσεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Άρθρο 2

Προϋπολογισμός Προγράμματος

Ο προϋπολογισμός του Προγράμματος για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2025 ανέρχεται σε 119.000.000 ευρώ και κατανέμεται στην Περιφέρεια Ηπείρου, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 132 του ν. 4635/2019 (Α' 167).

Άρθρο 3

Υπηρεσία Διαχείρισης

1. Αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης ορίζεται η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών της Περιφέρειας Ηπείρου, η οποία θα αναλάβει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 132 του ν. 4635/2019 και με αντίστοιχη προσαρμογή του θεσμικού της πλαισίου.

2. Στην Υπηρεσία Διαχείρισης ανατίθεται η διαχείριση των πόρων του άρθρου 2 της παρούσας.

Άρθρο 4

Παράρτημα

Προσαρτάται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης το Παράρτημα που ακολουθεί, το οποίο περιλαμβάνει το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ηπείρου 2021-2025.

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2021-2025

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
I.ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	
Θεσμικό Πλαίσιο Φορέα Κατάρτισης	
Τομείς Παρέμβασης - Αρμοδιότητες	
Εθνικά κανονιστικά κείμενα	
Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης ανά Τομέα Παρέμβασης	
Έξυπνη Ανάπτυξη	
Πράσινη Ανάπτυξη	
Ανάπτυξη Υποδομών	
Κοινωνική Ανάπτυξη	
Εωστρέφεια	
II.Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021 – 2025	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	
Αναπτυξιακοί Στόχοι και Άξονες Προτεραιότητας του ΠΠΑ	
ΔΙΑΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΠΑ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΕΠΑ	
Κατηγορίες Έργων και Δράσεων	
Τεκμηρίωση της ανάγκης χρηματοδότησης από το ΕΠΑ	
Καθεστώς Ενίσχυσης	
Δείκτες Εκροών	
Δυνητικοί Δικαιούχοι	
III.ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	
IV.ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	
V.Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	
ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΠΠΑ ΜΕ ΕΠΑ	
ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ	
Επιπτώσεις των Μεγάλων Έργων στην Οικονομία	
Συμπληρωματικότητα με Πολιτικές Ευρωπαϊκών Ταμείων	
VI.ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ	
Συμβολή του προγράμματος στη βιώσιμη ανάπτυξη	
Συμβολή του Προγράμματος στην Ισότητα Ευκαιριών και Κατάργηση των Διακρίσεων ...	
Συμβολή του Προγράμματος στην Ισότητα των Φύλων	
ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΗ ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	
VII.ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	
Οργάνωση και Αρμοδιότητες	
Κανονιστικό Πλαίσιο	
VIII.ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΡΓΩΝ	
IX.ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με το ν. 4635/2019 (Α'167), θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά ένα ολοκληρωμένο σύστημα για τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Για πρώτη φορά εισάγονται η μεσοπρόθεσμη στοχοθεσία και η υπαγωγή των παρεμβάσεων του ΠΔΕ σε στρατηγικούς στόχους και ιεραρχούμενες αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Οι προγραμματικές περιόδους του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) έχουν πενταετή διάρκεια. Η έναρξη της πρώτης προγραμματικής περιόδου έχει οριστεί για την 1η Ιουλίου 2021. Το ΕΠΑ καθορίζει τις προτεραιότητες ανά τομέα πολιτικής στο πλαίσιο των εθνικών αναπτυξιακών στόχων, τους ειδικούς στόχους και δράσεις, το συνολικό και ανά Πρόγραμμα προϋπολογισμό, καθώς και τα αποτελέσματα που επιδιώκονται με την εφαρμογή του.

Με την 1η εγκύκλιο για την κατάρτιση του ΕΠΑ που εξέδωσε το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (αρ. πρωτ. 29428/12-3-2020) σηματοδοτήθηκε η έναρξη του διαλόγου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων με τους φορείς πολιτικής σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, προκειμένου να συντονιστούν οι απαιτούμενες ενέργειες για την κατάρτιση των ΤΠΑ και ΠΠΑ στο πλαίσιο των αναπτυξιακών στόχων του ΕΠΑ.

Το σχέδιο του ΕΠΑ 2021-2025 διαμορφώθηκε εν μέσω της κλιμάκωσης της πανδημίας COVID-19, η οποία προκάλεσε ύφεση στην ευρωπαϊκή και την παγκόσμια οικονομία κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020. Η ανάγκη να αντιμετωπιστούν οι κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες της πανδημίας οδήγησε σε προσαρμογές και στο κείμενο του ΕΠΑ 2021-2025, καθώς σήμερα προβάλλει κρισιμότερη από ποτέ η πρόκληση για μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν την ανάπτυξη.

Με την ΥΑ 95189 (ΦΕΚ Β' 3961/16-9-2020) καθορίστηκε ο τρόπος κατάρτισης και υποβολής των Τομεακών και Περιφερειακών (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2025. Σύμφωνα δε με το άρθρο 119 του ν. 4635/2019 κάθε Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης καταρτίζεται από την αρμόδια Περιφέρεια και περιλαμβάνει τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού στον τομέα ευθύνης της, με βάση τον αντίστοιχο προγραμματισμό του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.) και την κατανομή των εθνικών πόρων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, οι οποίοι του αναλογούν.

Ο αναπτυξιακός προγραμματισμός διέπτεται από τις αρχές της συμπληρωματικότητας προς τις συγχρηματοδοτούμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση παρεμβάσεις και επομένως θα πρέπει να διενεργηθεί παράλληλα και σε κάθε περίπτωση να λάβει υπόψη του τα αποτελέσματα της διαδικασίας σχεδιασμού των Τομεακών αλλά και των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Η Περιφέρεια Ηπείρου προκειμένου να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον ν.4635/2019, προχώρησε στη δημιουργία Ομάδας Έργου, η οποία υποστηρίζεται τεχνικά από την ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ ΑΕ-Αναπτυξιακός Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης με απόφαση του Περιφερειάρχη Ηπείρου στα παρακάτω αντικείμενα :

- ◆ στην καταγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης για τα έργα που έχουν ενταχθεί στο ΠΔΕ
- ◆ στη διαβούλευση, με στόχο τη διατύπωση απόψεων από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους, τους εποπτευόμενους φορείς και τους πολίτες της Περιφέρειας Ηπείρου,
- ◆ στη συγκέντρωση των απόψεων από υπηρεσίες και φορείς της Περιφέρειας Ηπείρου στο πλαίσιο της διαβούλευσης του σχεδίου του Ε.Π.Α.,
- ◆ στη σύνταξη του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης που θα περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο τα προβλεπόμενα από το θεσμικό πλαίσιο στοιχεία,
- ◆ στη σύνοψη των συμπερασμάτων της διαβούλευσης και ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών της Περιφέρειας Ηπείρου και υποστήριξη στη σύνταξη προτάσεων αναθεώρησης συγκεκριμένων σημείων του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης με τη σχετική τεκμηρίωση,
- ◆ στην προσαρμογή του ΠΠΑ σε ενδεχόμενες παρατηρήσεις της Δι.Δι.Ε.Π. του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Ι. ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Θεσμικό Πλαίσιο Φορέα Κατάρτισης

Η Περιφέρεια αποτελεί μία αυτοτελή ενιαία Διοικητική Μονάδα αποκέντρωσης της Κρατικής Διοίκησης με αρμοδιότητες σχεδιασμού, προγραμματισμού, συντονισμού και εφαρμογής των πολιτικών για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της γεωγραφικής της περιοχής.

Οι κύριες νομοθετικές παρεμβάσεις με τις οποίες συγκροτήθηκαν οι Περιφέρειες στη σημερινή τους μορφή είναι οι ακόλουθες:

► Ο ν.1622/1986

Ως ιδρυτικός νόμος της Περιφέρειας θεωρείται ο ν. 1622/1986 "Τοπική Αυτοδιοίκηση - Περιφερειακή Ανάπτυξη - Δημοκρατικός Προγραμματισμός".

Η λέξη Περιφέρεια, όπως χρησιμοποιείται στο συγκεκριμένο νόμο έχει διπλή σημασία:

- Η Περιφέρεια αποτελεί γεωγραφική μονάδα που έχει συγκεκριμένα όρια, εδαφική έκταση, πληθυσμό και έδρα,
- Η Περιφέρεια αποτελεί διοικητική μονάδα και αποτελείται από όργανα και υπηρεσίες. Όργανα της Περιφέρειας είναι ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας με τις υπ' αυτόν υπηρεσίες και το Περιφερειακό Συμβούλιο.

Με βάση το άρθρο 61 του ν. 1622/86, καθώς και το Προεδρικό Διάταγμα 51/1987, η χώρα διαιρείται σε 13 Περιφέρειες ως εξής:

1. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, με έδρα την Κομοτηνή
2. Κεντρικής Μακεδονίας, με έδρα τη Θεσσαλονίκη
3. Δυτικής Μακεδονίας, με έδρα την Κοζάνη
4. Ηπείρου, με έδρα τα Ιωάννινα
5. Θεσσαλίας, με έδρα τη Λάρισα
6. Ιονίων Νήσων, με έδρα την Κέρκυρα
7. Δυτικής Ελλάδας, με έδρα την Πάτρα
8. Στερεάς Ελλάδας, με έδρα τη Λαμία
9. Αττικής, με έδρα την Αθήνα
10. Πελοποννήσου, με έδρα την Τρίπολη
11. Βορείου Αιγαίου, με έδρα τη Μυτιλήνη
12. Νοτίου Αιγαίου, με έδρα την Ερμούπολη, και
13. Κρήτης, με έδρα το Ηράκλειο

► Ο ν.2503/1997

Με το ν. 2503/1997 "Διοίκηση, Οργάνωση, Στελέχωση της Περιφέρειας, Ρύθμιση Θεμάτων για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και άλλες Διατάξεις" δόθηκε στην Περιφέρεια ο χαρακτήρας ενιαίας αποκεντρωμένης μονάδας διοίκησης του κράτους.

Η Περιφέρεια συμβάλλει στον εθνικό σχεδιασμό και στο πλαίσιο αυτού σχεδιάζει, προγραμματίζει και εφαρμόζει τις πολιτικές για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική της ανάπτυξη.

Η κάθε Περιφέρεια ως ενιαία αποκεντρωμένη μονάδα διοίκησης έχει τις αρμοδιότητες που ασκούν οι υπηρεσίες της στη συνολική χωρική έκτασή της, συμπεριλαμβανομένων και των υπηρεσιών της Περιφέρειας στο νομό ή νομαρχία, καθώς και τις αρμοδιότητες που ανήκουν στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Η Περιφέρεια ως διοικητική μονάδα έχει δικό της προσωπικό, δικό της προϋπολογισμό, καθώς και δικούς της μηχανισμούς διαχείρισης των πιστώσεων έργων περιφερειακού χαρακτήρα ΣΑΕΠ. Παράλληλα η Περιφέρεια διατηρεί και το χαρακτήρα της ως μονάδα περιφερειακής ανάπτυξης.

► Ο ν. 2647/1998

Με το νόμο 2647/1998 "Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων σε Περιφέρειες" μεταβιβάζονται στις Περιφέρειες διάφορες αρμοδιότητες που ασκούνται από Υπουργούς.

Συγκεκριμένα, στις Περιφέρειες μεταβιβάζονται αρμοδιότητες από:

- ◆ το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
- ◆ το Υπουργείο Ανάπτυξης
- ◆ το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων
- ◆ το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
- ◆ το Υπουργείο Γεωργίας
- ◆ το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- ◆ το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας
- ◆ το Υπουργείο Πολιτισμού
- ◆ το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας
- ◆ το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών

Επίσης, στις Περιφέρειες μεταβιβάζεται επιπλέον μία σειρά αρμοδιοτήτων που ασκούνται σε συναρμοδιότητα, κατά περίπτωση, από τους Υπουργούς Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Γεωργίας, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας, Εμπορικής Ναυτιλίας και Μεταφορών και Επικοινωνιών.

► Ο ν. 3852/2010

Με το ν. 3852/2010 («Πρόγραμμα Καλλικράτης») επιχειρήθηκε μία σημαντική διοικητική μεταρρύθμιση ευρύτερα στο χώρο της Κρατικής Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Βασική της στόχευση ήταν η οργανωτική και επιχειρησιακή ενίσχυση των δήμων, μέσα από τη συνένωσή τους, ούτως ώστε η παροχή υπηρεσιών τους προς τους πολίτες στα ζητήματα που αφορούν κυρίως την αντιμετώπιση των καθημερινών ζητημάτων να είναι πιο άμεση και αποτελεσματική. Τούτο φαίνεται και από τη

σημαντική μεταφορά επί πλέον αρμοδιοτήτων στους δήμους, ούτως ώστε πράγματι ένας μεγάλος όγκος δημοσίων υποθέσεων κοινωνικού-προνοιακού και αναπτυξιακού χαρακτήρα να διεξάγεται σήμερα από αυτούς, ενώ παράλληλα η κρατική διοίκηση, στην αποκεντρωμένη της μορφή, να περιορίζεται κυρίως σε εποπτικό και επιτελικό έργο.

Επιπλέον με το ν. 3852/2010 πραγματοποιήθηκε η θεμελίωση της Περιφέρειας ως Β' βαθμός αυτοδιοίκησης.

Η ανάγκη για συγκρότηση της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης στο επίπεδο μίας μεγαλύτερης ενότητας, όπως περιγράφεται στην αιτιολογική έκθεση του νόμου, προέκυψε για τους ακόλουθους λόγους:

- ◆ Η συγκρότηση του δεύτερου βαθμού της αυτοδιοίκησης στα όρια των προϋφιστάμενων 54 νομών καθιστούσε ανέφικτη την ανάληψη της ευθύνης για το σχεδιασμό και την άσκηση μιας ολοκληρωμένης πολιτικής για την ανάπτυξη στην περιοχή τους καθώς η άσκηση αναπτυξιακής πολιτικής προϋποθέτει ευρύτερες ενότητες.
- ◆ Η αναδιάταξη των δήμων σε λιγότερες και ισχυρότερες μονάδες που αναλαμβάνουν περισσότερες αρμοδιότητες επέβαλε, αντίστοιχα, την αναδιάταξη του δεύτερου βαθμού σε ευρύτερες γεωγραφικές ενότητες, ώστε να είναι σε θέση να αναλαμβάνουν νέες αρμοδιότητες, ιδίως στην ανάπτυξη.
- ◆ Η δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση στα όρια των νομών αποδείχθηκε ότι δυσκόλευε την αποτελεσματική συμμετοχή στα ευρωπαϊκά όργανα, όπως την Επιτροπή των Περιφερειών, στα οποία οι περιφέρειες των άλλων κρατών – μελών είχαν ουσιαστικό ρόλο και λόγο.

Η θεμελίωση των Περιφερειών ως δεύτερου βαθμού αυτοδιοίκησης:

- ◆ οδήγησε σε οικονομίες κλίμακας και συγκέντρωση δυνάμεων.
- ◆ εξασφάλισε την απαραίτητη κλίμακα ώστε να είναι δυνατή η ανάληψη σημαντικών αναπτυξιακών λειτουργιών.
- ◆ επέτρεψε τη μεταβίβαση και πρόσθετων αρμοδιοτήτων που ανήκαν στις κρατικές Περιφέρειες, σε άλλους κρατικούς φορείς ή ακόμη και στο κεντρικό κράτος, με αποτέλεσμα να μειωθούν έτσι τα επίπεδα και η πολυπλοκότητα άσκησης αρμοδιοτήτων και διεκπεραίωσης διαδικασιών, προς όφελος του πολίτη, της Πολιτείας, αλλά και της οικονομίας.

Με το ν. 3852/2010 οι οργανισμοί της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, στους οποίους περιλαμβάνονταν 54 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, 3 διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και 19 επαρχεία (ένα σύνολο 76 διοικητικών ενότητων), συνενώθηκαν δημιουργώντας τις 13 αιρετές περιφέρειες που υφίστανται μέχρι σήμερα.

► Ο ν. 4555/2018

Ο ν. 4555/2018 “Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] - Ρυθμίσεις

για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις" αποτελεί την τελευταία σημαντική θεσμική μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Θεωρείται διάδοχος του σχεδίου Καλλικράτης με βασική φιλοσοφία την μείωση της θητείας των δημοτικών αρχών από πενταετία σε τετραετία και την υιοθέτηση της απλής αναλογικής.

Τομείς Παρέμβασης - Αρμοδιότητες

► Τομείς Παρέμβασης

Οι αρμοδιότητες των Περιφερειών, ως έχουν καθορίζεται με το ν. 3852/2010 («Πρόγραμμα Καλλικράτης») και έχουν τροποποιηθεί στην διάρκεια των επόμενων ετών, αφορούν τους ακόλουθους τομείς:

- ◆ Προγραμματισμού - Ανάπτυξης,
- ◆ Γεωργίας – Κτηνοτροφίας – Αλιείας, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:
 - Υποτομέας Προγραμματισμού
 - Υποτομέας Γεωργίας
 - Υποτομέας Κτηνοτροφίας
 - Υποτομέας Αλιείας
- ◆ Φυσικών Πόρων – Ενέργειας – Βιομηχανίας, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:
 - Υποτομέας Διαχείρισης Υδάτων
 - Υποτομέας Ορυκτού Πλούτου
 - Υποτομέας Ενέργειας
 - Υποτομέας Βιομηχανίας και Βιοτεχνίας
- ◆ Απασχόλησης – Εμπορίου – Τουρισμού,
- ◆ Μεταφορών–Επικοινωνιών
- ◆ Έργων - Χωροταξίας - Περιβάλλοντος
- ◆ Υγείας
- ◆ Παιδείας – Πολιτισμού – Αθλητισμού
- ◆ Πολιτικής Προστασίας και Διοικητικής Μέριμνας

► Αρμοδιότητες στον Τομέα του Προγραμματισμού - Ανάπτυξης

Ειδικότερα για τον τομέα του Προγραμματισμού - Ανάπτυξης οι αρμοδιότητες των Περιφερειών είναι οι ακόλουθες:

- Ο περιφερειακός αναπτυξιακός σχεδιασμός, ο προγραμματισμός, η υλοποίηση των σχετικών με αυτόν δράσεων και η παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της Περιφέρειας.
- Η εξειδίκευση των στόχων και των κατευθύνσεων της αναπτυξιακής πολιτικής, στο επίπεδο της Περιφέρειας, η υλοποίηση των διαδικασιών του Δημοκρατικού Προγραμματισμού, για τα ετήσια και μεσοχρόνια προγράμματα ανάπτυξης.
- Η σύνταξη προτάσεων για τη διαμόρφωση της περιφερειακής αναπτυξιακής πολιτικής.
- Η προώθηση των εθνικών στρατηγικών στόχων.
- Η διαχείριση, ο έλεγχος και η εφαρμογή των αναπτυξιακών παρεμβάσεων, όπως αυτή οριοθετείται από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.), για τα περιφερειακά όργανα στις διατάξεις του ν. 3614/2007 (ΦΕΚ 267 Α'), όπως ισχύει, περιλαμβανομένης και της υποστήριξης του συνόλου των φορέων της Αυτοδιοίκησης, καθώς και της κατάρτισης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Π.Ε.Π.).
- Η κατάρτιση του αναπτυξιακού προγράμματος της Περιφέρειας.
- Η έγκριση των μεσοχρόνιων αναπτυξιακών προγραμμάτων, που εκπονούνται στο πλαίσιο των αντίστοιχων περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων.
- Ο συντονισμός των φορέων εκτέλεσης και η παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής του αναπτυξιακού προγράμματος της περιφέρειας.
- Η διατύπωση προς τους κεντρικούς φορείς του δημόσιου τομέα προτάσεων για έργα και μέτρα πολιτικής, εθνικής σημασίας, που αφορούν την περιφέρεια, αλλά εντάσσονται στο μεσοχρόνιο εθνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα.
- Η εκπόνηση γενικών και ειδικών αναπτυξιακών μελετών που αφορούν τη χωρική αρμοδιότητα της περιφέρειας.
- Η συνεργασία με φορείς της περιφέρειας για τη σύνταξη και υποβολή προτάσεων υλοποίησης έργων που χρηματοδοτούνται από τις κοινοτικές πρωτοβουλίες και προγράμματα διαπεριφερειακής συνεργασίας.
- Η τελική διαμόρφωση, η μέριμνα για την έγκριση και η παρακολούθηση της εκτέλεσης των ετήσιων Προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων περιφερειακού επιπέδου.
- Η πορεία υλοποίησης, η διενέργεια ελέγχων, ως δικαιούχος, στους φορείς υλοποίησης έργων, για την τήρηση των δεσμεύσεων, τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών, την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου και την αξιοπιστία των οικονομικών στοιχείων.
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων που χρηματοδοτούνται με εθνικούς πόρους, από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ή άλλους πόρους.
- Η κατανομή των πιστώσεων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.
- Η κατανομή των αντίστοιχων ποσών και η έγκριση της εκταμίευσής τους από τους λογαριασμούς, που τηρεί το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης στην Τράπεζα της Ελλάδος.
- Ο προσδιορισμός των δικαιούχων των πιστώσεων, που εγκρίνονται κατά πρόγραμμα και διαρθρωτικό ταμείο.
- Η συγκέντρωση, επεξεργασία και τεκμηρίωση γεωγραφικών, δημογραφικών, οικονομικών, κοινωνικών και άλλων στοιχείων που αφορούν την περιφέρεια.
- Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του σχεδιασμού και της υλοποίησης όλων των αναπτυξιακών και θεσμικών παρεμβάσεων στη χωρική αρμοδιότητά της.

- Η σύσταση Περιφερειακής Γνωμοδοτικής Επιτροπής, η οποία γνωμοδοτεί για τις αιτήσεις υπαγωγής επενδύσεων ή προγραμμάτων χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις των αναπτυξιακών νόμων.
- Η παραλαβή των αιτήσεων υπαγωγής επενδύσεων, ο έλεγχος των στοιχείων, η αξιολόγησή τους, η εισήγηση στην Περιφερειακή Γνωμοδοτική Επιτροπή, η έκδοση της απόφασης υπαγωγής, οι αποφάσεις τροποποίησης και η παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, ανάκλησης υπαγωγής και επιστροφής ενισχύσεων που έχουν καταβληθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις των αναπτυξιακών νόμων.
- Η συγκρότηση των Περιφερειακών Οργάνων Ελέγχου των επενδύσεων για την πιστοποίηση των δαπανών και την υλοποίηση των εγκεκριμένων εργασιών, σύμφωνα με τις διατάξεις των αναπτυξιακών νόμων.
- Η καταβολή της επιχορήγησης του κόστους επένδυσης, η ολοκλήρωση και πιστοποίηση έναρξης παραγωγικής λειτουργίας.
- Η καταγραφή των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται από την υλοποίηση των εγκεκριμένων επενδύσεων.
- Η παροχή στοιχείων προς καταγραφή σε βάση δεδομένων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας των στοιχείων των ενισχυόμενων επενδύσεων.
- Η σύνταξη τεχνικών δελτίων των ιδιωτικών επενδύσεων που εντάσσονται στα επιχειρησιακά προγράμματα.
- Η λειτουργία βάσης δεδομένων για την ενίσχυση, παρακολούθηση και εξέλιξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων της περιφέρειας, κατά κλάδο και τομείς της οικονομίας.
- Η διατύπωση προτάσεων πολιτικής και μέτρων για την ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων προς το Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.
- Η πληροφόρηση και υποβοήθηση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε κλαδικό ή άλλο επίπεδο, με σκοπό την ανάπτυξη της επιχειρηματικής ικανότητας και ανταγωνιστικότητάς τους.
- Η παρακολούθηση και η επισήμανση στους αρμόδιους φορείς ζητημάτων, που αναφέρονται στη λήψη των αναγκαίων μέτρων προς βελτίωση του επιπέδου ζωής των πολιτών.
- Η γνωμοδότηση για κάθε θέμα τοπικού ή ευρύτερου ενδιαφέροντος για το οποίο ζητείται η παροχή γνώμης.

► Μεταβίβαση άσκησης πρόσθετων αρμοδιοτήτων στις περιφέρειες

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, κατόπιν γνώμης της Ένωσης Περιφερειών, μπορεί να μεταβιβάζονται στις περιφέρειες αρμοδιότητες της Κεντρικής Διοίκησης, που συνάπτονται με εκείνες που απονέμονται, κατά τομείς, με το προηγούμενο άρθρο, εφόσον υπηρετούν αναπτυξιακού και λειτουργικού χαρακτήρα περιφερειακές ανάγκες και δεν αφορούν θέματα άσκησης ενιαίας κρατικής πολιτικής.

Με το ίδιο διάταγμα ρυθμίζεται και η απόδοση των αντίστοιχων οικονομικών πόρων για την άσκησή τους.

Με όμοια διατάγματα, με τις ίδιες προϋποθέσεις και με την ίδια διαδικασία αρμοδιότητες που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς κοινής ωφέλειας, που συνάπτονται με τους ανωτέρω τομείς, μπορεί να μεταβιβάζονται στις περιφέρειες μετά από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου τους.

► Παροχή γνώμης της Περιφέρειας για ειδικά θέματα

Προκειμένου η Κρατική Διοίκηση να εκδώσει οποιαδήποτε κανονιστική πράξη, η οποία αφορά την αειφόρο ανάπτυξη, τα ρυθμιστικά ή χωροταξικά ή πολεοδομικά σχέδια και τις αποφάσεις χωροθέτησης εγκαταστάσεων και λοιπών δραστηριοτήτων, οφείλει να ζητά τη γνώμη των οικείων αιρετών συλλογικών οργάνων των περιφερειών.

Στα συλλογικά όργανα της Διοίκησης που καταρτίζουν τα προγράμματα για την περιφερειακή ανάπτυξη, τη χωροταξία και την αειφόρο ανάπτυξη μετέχουν υποχρεωτικά και εκπρόσωποι των περιφερειών.

► Βασικό πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων

Τα όργανα των περιφερειών ασκούν τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας.

Η άσκηση των αρμοδιοτήτων τους οριοθετείται από τις σχετικές διατάξεις των νόμων και των κανονιστικών διατάξεων της διοίκησης.

Κατά την άσκησή τους θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:

- ◆ Οι εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές που σχετίζονται με τις αρμοδιότητές τους.
- ◆ Η ανάγκη συνεργασίας και συντονισμού με άλλες τοπικές ή δημόσιες αρχές και οργανισμούς.
- ◆ Οι διαθέσιμοι πόροι για την κάλυψη των αρμοδιοτήτων και η ανάγκη να διασφαλισθεί η επωφελής και αποτελεσματική χρήση τους, καθώς και η ισόρροπη κατανομή τους.
- ◆ Η ανάγκη οργάνωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η επάρκεια και η ποιότητά τους, η διαφάνεια και η ισονομία, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και
- ◆ Η ανάγκη αειφόρου ανάπτυξης και προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Εθνικά κανονιστικά κείμενα

► Κανονιστικά Κείμενα

Οι κανόνες που διέπουν την κατάρτιση, τον συντονισμό, τη διαχείριση, τη χρηματοδότηση, τον έλεγχο και την εφαρμογή των αναπτυξιακών παρεμβάσεων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) και των επιμέρους προγραμμάτων του, που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) θεσπίστηκαν με την ψήφιση του ν. 4635/19 "Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις".

Το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων καταρτίζει το ΕΠΑ, αντικείμενο του οποίου αποτελεί ο μεσοπρόθεσμος αναπτυξιακός προγραμματισμός αξιοποίησης των εθνικών πόρων του ΠΔΕ, με βάση τις κατευθύνσεις και τις ανάγκες που προκύπτουν από το σχέδιο ανάπτυξης της χώρας για την παραγωγική ανάταξη, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Το ΕΠΑ εγκρίνεται με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου.

Το ΕΠΑ, για κάθε προγραμματική περίοδο, καθορίζει τις προτεραιότητες ανά τομέα πολιτικής στο πλαίσιο των εθνικών αναπτυξιακών στόχων, τους ειδικούς στόχους και δράσεις, τη διάρκεια της εφαρμογής του, το συνολικό και ανά Πρόγραμμα προϋπολογισμό, καθώς και τα αποτελέσματα που επιδιώκονται με την εφαρμογή του.

Ο αναπτυξιακός προγραμματισμός διέπεται από τις αρχές της συμπληρωματικότητας προς τις συγχρηματοδοτούμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση παρεμβάσεις και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών, των προγραμμάτων και των δράσεων και λαμβάνει υπόψη του και εξειδικεύει τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί από τη χώρα για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, καθώς και τις ανάγκες που έχουν προκύψει από όλα τα στάδια διαβούλευσης. Στο πλαίσιο των αρχών αυτών, το κάθε επίπεδο προγραμματισμού μεριμνά, ώστε να επιτυγχάνεται ο τομεακός και ο χωρικός συντονισμός των παρεμβάσεων του ΕΠΑ με τις ενωσιακές πολιτικές με στόχο τη βέλτιστη αξιοποίηση κάθε πηγής πόρων.

Αναπόσπαστα τμήματα του ΕΠΑ είναι τα Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης και τα Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης. Τα Προγράμματα περιλαμβάνουν:

- την «καταγραφή» της υπάρχουσας κατάστασης, των προβλημάτων
- τους ειδικούς αναπτυξιακούς στόχους του Προγράμματος
- δείκτες εκρών και δυνητικούς δικαιούχους
- αναλυτικούς χρηματοδοτικούς πίνακες,
- τα γενικά κριτήρια επιλογής των προς ένταξη προτεινόμενων έργων
- τον προσδιορισμό της /των Υπηρεσίας / ών Διαχείρισης του προγράμματος

Στα Προγράμματα περιλαμβάνονται τα έργα του φορέα ή της περιφέρειας που έχουν ήδη ενταχθεί σε συλλογικές αποφάσεις του ΠΔΕ, ή που πρόκειται να ξεκινήσουν μέσα στην προβλεπόμενη προγραμματική περίοδο.

► Λοιπές Διατάξεις

Στις διαδικασίες του αναπτυξιακού προγραμματισμού, καθώς και κατά την υλοποίηση του ΕΠΑ και των προγραμμάτων του, τηρούνται οι αρχές και οι κανόνες της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας, καθώς και των διεθνών συμφωνιών τις οποίες έχει κυρώσει η Ελλάδα, ιδίως, όσον αφορά το περιβάλλον, το χωροταξικό σχεδιασμό, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την προσβασιμότητα χωρίς διακρίσεις, ιδίως, των ευπαθών ομάδων όπως τα άτομα με αναπηρία, την άρση και αποτροπή ανισοτήτων, τον ανταγωνισμό, καθώς και τις κρατικές ενισχύσεις.

Στη συνέχεια παρατίθενται τα κείμενα που αποτυπώνουν το παραπάνω προγραμματικό πλαίσιο και που ελήφθησαν κατά κύριο λόγο υπόψη κατά την σύνταξη του παρόντος.

A. Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2014 -2020

Το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας Ηπείρου για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 διατυπώνεται ως «να καταστεί η Περιφέρεια αξιοβίωτη και αυτοτροφοδοτούμενη, έχοντας εξωστρεφή ανάπτυξη, εστιασμένη στις παραγωγικές δραστηριότητες που αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα και ενισχύουν την τοπική ταυτότητα, με σεβασμό στο περιβάλλον, την ιστορία και τον πολίτη της Ηπείρου».

Για την επίτευξη του Αναπτυξιακού Οράματος της Περιφέρειας, διαμορφώνεται ένα συνεκτικό πλέγμα πέντε Στρατηγικών Στόχων (Σ.Σ). Ειδικότερα:

- Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ (ΣΣ1).
- Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη (ΣΣ2).
- Ενίσχυση υποδομών μεταφορών (ΣΣ3).
- Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας (Σ.Σ4).
- Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση διακρίσεων (ΣΣ5).

Το αναπτυξιακό όραμα συμπληρώνεται από την επιδίωξη για υλοποίηση μία στρατηγικής «Έξυπνης Εξειδίκευσης» εστιασμένης σε επιλεγμένους κλάδους στους οποίους η Περιφέρεια διαθέτει ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα. Οι τομείς εστίασης είναι:

1. Πρωτογενής τομέας – μεταποίηση – αγροδιατροφή –γαστρονομία.
2. Βιομηχανία της εμπειρίας: Τουρισμός, Πολιτισμός & Δημιουργική Οικονομία.
3. Ακαδημαϊκά Ιδρύματα, ΤΠΕ και νεανική επιχειρηματικότητα.
4. Υγεία και Ευεξία.

Η επίτευξη του οράματος, θα αποτελέσει σημαντικό σημείο εκκίνησης στο νέο Αναπτυξιακό Πρότυπο της χώρας που σκιαγραφείται για το 2021, καθώς σε αυτό προσδιορίζονται ως κρίσιμοι τομείς για την επανεκκίνηση της οικονομίας τόσο ο κλάδος του τουρισμού(προσέλκυση επενδύσεων, ανάπτυξη νέων προϊόντων), όσο και ο πρωτογενής τομέας (έμφαση στην αύξηση του ποσοστού μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και στην προώθησή τους στις διεθνείς αγορές).

Προτεραιότητες του ΠΕΠ αποτελούν:

- Η ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας (με επικέντρωση στις ΜΜΕ), με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ αποτελεί βασική στρατηγική προτεραιότητα της Περιφέρειας.
- Η προστασία του και η γενικότερη μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον με αποδοτική χρήση των πόρων και χαμηλά επίπεδα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, παράλληλα με την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων.
- Στον τομέα των μεταφορών προτεραιότητα αποτελεί η διασύνδεση των υποδομών που αποτελούν τμήμα ΔΕΔ-Μ με τα αστικά κέντρα και περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και τουριστικού ενδιαφέροντος, η αναβάθμιση των λιμένων υποδομών που θα ενισχύσουν σημαντικά την προσπελασιμότητα της ευρύτερης περιοχής και τη θέση της στο ευρύτερο σύστημα μεταφορών της Αδριατικής – Ιονίου, καθώς και η βελτίωση της οδικής ασφάλειας.

- Η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης και των αποτελεσμάτων που έχει επιφέρει στην κοινωνική συνοχή της.
- Η βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας του συστήματος υγείας και η διασφάλιση της πρόσβασης σε υποδομές και σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των ατόμων που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό, καθώς και η διασφάλιση υψηλής ποιότητας υπηρεσιών υγείας στους κατοίκους των απομακρυσμένων αγροτικών κοινοτήτων, των αραιοκατοικημένων περιοχών και των ορεινών περιοχών μέσω της αξιοποίησης της τεχνολογίας.
- Τέλος με δεδομένη την αμφίδρομη σχέση μεταξύ εκπαίδευσης και υγείας με τελικό αποτέλεσμα την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της Περιφέρειας προτεραιότητα αποτελεί και η περαιτέρω βελτίωση των υποδομών εκπαίδευσης.

Το ΕΠ εστιάζεται σε πέντε Άξονες Προτεραιότητας (οι οποίοι αντιστοιχούν στους σχετικούς ΣΣ). Ειδικότερα:

Άξονας Προτεραιότητας 1: Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ

- ΘΣ 1: «Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας».
- ΘΣ 2: «Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών».
- ΘΣ 3: «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων».

Άξονας Προτεραιότητας 2: Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη

- ΘΣ 4: «Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς».
- ΘΣ 5: «Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων».
- ΘΣ 6: «Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων».

Άξονας Προτεραιότητας 3: Ενίσχυση υποδομών μεταφορών

- ΘΣ 7: «Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων».

Άξονας Προτεραιότητας 4: Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας

- ΘΣ 9: «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης» (περιλαμβάνει Επενδυτικές Προτεραιότητες ΕΤΠΑ).
- ΘΣ 10: «Επένδυση στην εκπαίδευση, κατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση» (περιλαμβάνει Επενδυτικές Προτεραιότητες ΕΤΠΑ).

Άξονας Προτεραιότητας 5: Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση διακρίσεων

- ΘΣ 8: «Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων»
- ΘΣ 9: «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης» (περιλαμβάνει Επενδυτικές Προτεραιότητες ΕΚΤ).

Για τον Άξονα Προτεραιότητας 1 κύρια αναμενόμενα αποτελέσματα

- Ενίσχυση της σύνδεσης έρευνας και παραγωγής.
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων.
- Αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων που παράγουν προϊόντα νέα στην αγορά και νέα προς την επιχείρηση.
- Αύξηση του ποσοστού και του αριθμού των υπηρεσιών που παρέχονται ηλεκτρονικά στους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
- Ενσωμάτωση των ΤΠΕ για την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών σε σημαντικούς τομείς της περιφερειακής οικονομίας.
- Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας σε τομείς με τοπικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, με έμφαση στην καινοτομία και στην εξωστρέφεια.
- Ανάπτυξη προϊόντων, υπηρεσιών ή/και διαδικασιών υψηλής προστιθέμενης αξίας.
- Αύξηση της απασχόλησης.

Για τον Άξονα Προτεραιότητας 2 κύρια αναμενόμενα αποτελέσματα

- Ενίσχυση της σύνδεσης έρευνας και παραγωγής.
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων.
- Αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων που παράγουν προϊόντα νέα στην αγορά και νέα προς την επιχείρηση.
- Αύξηση του ποσοστού και του αριθμού των υπηρεσιών που παρέχονται ηλεκτρονικά στους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
- Ενσωμάτωση των ΤΠΕ για την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών σε σημαντικούς τομείς της περιφερειακής οικονομίας.
- Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας σε τομείς με τοπικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, με έμφαση στην καινοτομία και στην εξωστρέφεια.
- Ανάπτυξη προϊόντων, υπηρεσιών ή/και διαδικασιών υψηλής προστιθέμενης αξίας.
- Αύξηση της απασχόλησης.
- Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας.
- Μείωση των ετήσιων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.
- Μείωση των δασικών πυρκαγιών.
- Μείωση των πλημμυρών και των επιπτώσεών τους στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.
- Προστασία της βιοποικιλότητας, μείωση του κατακερματισμού των βιοτόπων και δημιουργία συνεχούς δικτύου οικοτόπων, έτσι ώστε να διασφαλιστούν τα ενδιαίτηματα των ειδών σε περίπτωση πυρκαγιάς, πλημμύρας ή άλλων καταστροφών.
- Βελτίωση ποιοτικά και ποσοτικά της άμεσης ανταπόκρισης στη διαχείριση κινδύνων.
- Η προστασία και διαχείριση των υδατικών πόρων.
- Η αποτελεσματική διαχείριση των αστικών αποβλήτων, με ολοκλήρωση της κάλυψη των αναγκών σε Υποδομές Διαχείρισης, μείωση της παραγωγής αποβλήτων, προώθηση της επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης και ανάκτησης

αποβλήτων και υιοθέτηση ενός αποτελεσματικού συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων, σε περιφερειακό επίπεδο.

- Η ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας και η Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος, συνδράμοντας στις προσπάθειες του αντίστοιχου τομεακού προγράμματος για τη θεσμοθέτηση ενός διοικητικού Συστήματος Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών.
- Η προστασία και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος μέσω ολοκληρωμένου σχεδιασμού με στόχο την ενίσχυση του τουρισμού.
- Η Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη μέσω Ολοκληρωμένων Στρατηγικών.

Για τον Άξονα Προτεραιότητας 3 κύρια αναμενόμενα αποτελέσματα

- Βελτίωση ενδοπεριφερειακής κινητικότητας
- Ενίσχυση οδικής ασφάλειας και μείωση των ατυχημάτων
- Εξοικονόμηση ενέργειας

Για τον Άξονα Προτεραιότητας 4 κύρια αναμενόμενα αποτελέσματα

- Κάλυψη των ποιοτικών και ποσοτικών αναγκών υγείας και πρόνοιας στην Περιφέρεια με τη δημιουργία επιλεγμένων υποδομών.
- Άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων στον τομέα υγείας με την παροχή πρωτοβάθμιων υπηρεσιών υγείας σε απομονωμένες περιοχές.
- Κάλυψη αναγκών σε εξειδικευμένες υπηρεσίες ψυχικής υγείας που απευθύνονται σε παιδιά και εφήβους.
- Περιορισμό των εδαφικών ανισοτήτων και την ενίσχυση της εκπαίδευσης χωρίς διαχωρισμούς.
- Βελτίωση της προσβασιμότητας σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και δια βίου μάθησης.
- Βελτίωση της ποιότητας όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης.

Για τον Άξονα Προτεραιότητας 5 κύρια αναμενόμενα αποτελέσματα

- Πρόληψη και αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού ευπαθών ομάδων.
- Αύξηση Κοινωνικών επιχειρήσεων που δημιουργούνται, ή υποστηρίζονται σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.
- Ανάσχεση των εμποδίων πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και κοινωνικές υπηρεσίες κοινής ωφέλειας.

B. Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού

Η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού περιλαμβάνει τις αρχές, τους μηχανισμούς και τα έργα που θα υλοποιήσουν τους στόχους του ψηφιακού μετασχηματισμού της χώρας. Σύμφωνα με αυτή τη στρατηγική, οι στόχοι, είναι επτά:

1. Η εξυπηρέτηση των αναγκών των πολιτών άμεσα και αποτελεσματικά μέσω ενός ψηφιακού κράτους.
2. Η προαγωγή και η ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων για όλους τους Έλληνες.
3. Ο μετασχηματισμός της χώρας ως το πιο πρόσφορο έδαφος ευδοκίμησης ψηφιακών επιχειρήσεων.
4. Η παροχή βοήθειας σε κάθε επιχείρηση ώστε να καταστεί ψηφιακή.
5. Η απελευθέρωση της παραγωγικής αξίας των δεδομένων του Δημοσίου.

6. Η ικανότητα του Έλληνα πολίτη να εργαστεί αξιόπιστα μέσω Διαδικτύου.
7. Η ένταξη σύγχρονων τεχνολογιών σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

Το σχέδιο που έχει καταρτίσει το υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης στηρίζεται σε 18 βασικές αρχές, ορισμένες από τις οποίες περιλαμβάνονται και στο eGovernmentActionPlan 2016-2020 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Πρόκειται για αρχές που διαφοροποιούν τον μέχρι σήμερα σχεδιασμό στα έργα τεχνολογίας του δημοσίου, δεκάδες από τα οποία ολοκληρώθηκαν χωρίς να προσφέρουν τις αντίστοιχες υπηρεσίες στους πολίτες. Ειδικότερα οι 18 αρχές είναι οι ακόλουθες:

1. Ψηφιακή παροχή υπηρεσιών ως προεπιλογή (digital by default).
2. Διασυνοριακές υπηρεσίες ως προεπιλογή (cross-border by default).
3. Παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών (inclusive by default).
4. Αρχή μόνο μίας φορές (once-only principle) για την παροχή δεδομένων πολιτών και επιχειρήσεων προς το Δημόσιο.
5. Ιδιωτικότητα και προστασία δεδομένων, με ενσωμάτωση τους από τη φάση του σχεδιασμού (Personal Data Protection by design and by default).
6. Διαλειτουργικότητα ως προεπιλογή (interoperability by default), με πρόβλεψη κατά το σχεδιασμό δημοσίων υπηρεσιών για την απρόσκοπτη λειτουργία σε όλη την Ενιαία Αγορά και σε οργανωσιακά σιλό, στη βάση της ελεύθερης μετακίνησης δεδομένων και ψηφιακών υπηρεσιών στην ΕΕ.
7. Ανοιχτότητα και διαφάνεια (openness/transparency by default), με το σχεδιασμό των έργων με ανοιχτά πρότυπα και ανοιχτό λογισμικό και το διαμοιρασμό δεδομένων ανάμεσα σε δημόσιους φορείς, την παροχή δυνατότητας σε πολίτες και επιχειρήσεις για έλεγχο πρόσβασης των δεδομένων τους και διόρθωση τους, παρακολούθηση διοικητικών διαδικασιών που τους αφορούν, και εμπλοκή ενδιαφερομένων μερών στη σχεδίαση και την παροχή υπηρεσιών.
8. Έμφαση στην εξυπηρέτηση του πολίτη: σχεδιασμός των υπηρεσιών, συστημάτων και των διεπαφών τους με βάση τις ανάγκες του πολίτη (πολιτο-κεντρική προσέγγιση).
9. Έμφαση στην ευχρηστία των υπηρεσιών, διαθεσιμότητα τους σε βάση 24/7.
10. Θεσμοθέτηση και υλοποίηση διγλωσσης πρόσβασης στις εξωστρεφείς διεπαφές πληροφοριακών συστημάτων (πιθανώς με τη χρήση συστημάτων και υποδομών αυτόματης μετάφρασης).
11. Συλλογή στοιχείων από τη βάση ή την πηγή, αντί για εκ των υστέρων καταχώρησή τους.
12. Μια μοναδική πηγή για κάθε στοιχείο (αρχή DRY—Don't Repeat Yourself).
13. Συλλογή μόνο κωδικοποιημένων δεδομένων.
14. Μοναδικό σημείο εισόδου και πολυκαναλικές υπηρεσίες.
15. Υιοθέτηση ανοιχτών προτύπων.
16. Υλοποίηση πληροφοριακών συστημάτων αποκλειστικά πάνω σε νεοϋπολογιστικές υποδομές υπηρεσίες.
17. Υιοθέτηση οριζόντιου σχεδίου αποτύπωσης, διαχείρισης, αξιοποίησης και διασύνδεσης των βασικών και άλλων μητρώων των φορέων του δημοσίου.
18. Συνεχής αξιολόγηση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών, από αρμόδια υπηρεσία του κάθε φορέα, όπως και από τους χρήστες των υπηρεσιών (πολίτες ή/ και άλλους φορείς).

Η επίτευξη των στόχων θα βασιστεί τόσο στα υφιστάμενα συνθετικά στοιχεία του ψηφιακού μετασχηματισμού, όπως είναι η πύλη e.gov, τα ΚΕΠ, τα μητρώα δεδομένων, το κέντρο διαλειτουργικότητας (ΚΕΔ), τα μεγάλα πληροφοριακά συστήματα (Taxis, ΟΠΣ ΕΦΚΑ, κτηματολόγιο κ.λπ.) όσο και σε μια σειρά νέων στοιχείων που θα προστεθούν. Τέτοια θα είναι τα κέντρα ειδοποιήσεων και ταυτοποιήσεων, ο νέος ψηφιακός χάρτης της χώρας, τα αποθετήρια δεδομένων, κ.ά.

Γ. Στρατηγικό Πλαίσιο Επενδύσεων Μεταφορών (ΣΠΕΜ) 2014- 2025

Το ΣΠΕΜ, που καθορίζει τη στρατηγική ανάπτυξης των Μεταφορών της Χώρας για την περίοδο 2014- 2025, εκπονήθηκε υπό την ευθύνη της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής Μεταφορών (ΕΔΑ Μεταφορών) ως Αρχής Σχεδιασμού και εγκρίθηκε με τη με αρ. 2031/Φ.97/28.11.2014 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Υπ.Υ.Με.Δι.

Οι κύριες διαπιστώσεις του ΣΠΕΜ στους τομείς των οδικών μεταφορών, των θαλάσσιων μεταφορών - Λιμανιών, του αεροπορικού δικτύου και των εμπορευματικών μεταφορών/ Εφοδιαστική αλυσίδα οι οποίες λήφθηκαν σοβαρά υπόψη στη σύνταξη του παρόντος παρατίθενται επιγραμματικά ακολούθως:

◆ Οδικές Μεταφορές

Οι αυτοκινητόδρομοι στην Ελλάδα αποτελούν τμήμα των ΔΕΔ-Μ που ενώνουν τις χώρες της ΕΕ μεταξύ τους με υποδομές υψηλής ποιότητας. Οι κύριοι άξονες/αυτοκινητόδρομοι της χώρας είναι:

- Ο άξονας ΠΑΘΕ, που ενώνει το νότιο μέρος της χώρας με το βόρειο και τα σύνορα με τη Βόρεια Μακεδονία.
- Η Εγνατία οδός, που ενώνει το δυτικό μέρος της χώρας και κατ' επέκταση την Αδριατική Θάλασσα μέσω της Ηγουμενίτσας με το ανατολικό μέρος της χώρας και τα Ελληνο-Τουρκικά σύνορα.
- Η Ιόνια οδός, που ενώνει το νοτιοδυτικό μέρος της χώρας με το βορειοδυτικό της διασχίζοντας τη δυτική πλευρά της Ελλάδας.
- Οι αυτοκινητόδρομοι στην Πελοπόννησο (Ελευσίνα - Πάτρα - Πύργος - Καλό Νερό - Τσακώνα και Κόρινθος - Τρίπολη - Καλαμάτα με κλάδο προς Σπάρτη), που καλύπτουν αυτή τη σημαντική γεωγραφική ενότητα της χώρας εξυπηρετώντας μεγάλους αριθμούς μετακινήσεων.

Οι αυτοκινητόδρομοι της χώρας έχουν συνολικό μήκος (2017) περίπου 2.128 χλμ. Το συνολικό οδικό δίκτυο, συμπεριλαμβανομένων και των εθνικών και επαρχιακών οδών είναι περίπου 1,5 φορές μικρότερο από το μέσο όρο της ΕΕ28.

Ενώ επί σειρά ετών παρατηρήθηκαν αλματώδεις αυξήσεις οδικού μεταφορικού έργου, η πρόσφατη εικόνα παρουσιάζει στασιμότητα ή περιορισμένη αύξηση.

◆ Θαλάσσιες Μεταφορές - Λιμάνια

Η γεωγραφική θέση της χώρας και ο μεγάλος αριθμός των νησιών της, καθιστούν τον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών ιδιαίτερα ζωτικής σημασίας. Εκτός από τις εθνικές μετακινήσεις, σημαντικές είναι και οι διεθνείς ναυτιλιακές συνδέσεις προς τις αγορές της Ανατολής και προς την Ιταλία.

Η σημαντικότητα των θαλάσσιων μεταφορών προκύπτει και από το πυκνό λιμενικό δίκτυο της χώρας. Στο βασικό δίκτυο ΔΕΔ-Μ ανήκουν τα λιμάνια του Πειραιά, της Θεσσαλονίκης, της Ηγουμενίτσας, της Πάτρας και του Ηρακλείου ως κύριες πύλες εισόδου και εξόδου της χώρας. Στο αναλυτικό δίκτυο ανήκουν είκοσι (20) λιμάνια καλύπτοντας βασικά νησιά και την ηπειρωτική χώρα.

Σε εθνικό επίπεδο, η στρατηγική στον τομέα θαλάσσιων μεταφορών έχει καθορισθεί από το αρμόδιο Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου, και έχει ληφθεί υπόψη στη διαμόρφωση της συνολικής αναπτυξιακής στρατηγικής μεταφορών. Σε στρατηγικό επίπεδο οι ελληνικοί λιμένες έχουν ταξινομηθεί σε τέσσερις ομάδες. Κατά την κατάταξη ελήφθησαν υπόψη:

- οι ιδιομορφίες του ελληνικού γεωγραφικού χώρου,
- τα στατιστικά στοιχεία του συνολικού ετήσιου όγκου διακίνησης εμπορευμάτων και επιβατών των λιμένων.

Η κατάταξη είναι η εξής:

1. Λιμένες Διεθνούς Ενδιαφέροντος: Πειραιώς, Θεσσαλονίκης, Βόλου, Πάτρας, Ηγουμενίτσας, Καβάλας, Αλεξανδρούπολης, Ηρακλείου, Κέρκυρας, Ελευσίνας, Λαυρίου, Ραφήνας, Μυκόνου, Μυτιλήνης, Ρόδου και Σούδας Χανίων.
2. Λιμένες Εθνικής Σημασίας: Αργοστολίου, Ζακύνθου, Θήρας, Καλαμάτας, Κατάκολου, Κορίνθου, Κυλλήνης, Κω, Λάγος, Πάρου, Πρέβεζας, Ρεθύμνου, Βαθέως Σάμου, Σύρου, Χαλκίδας και Χίου.
3. Λιμένες Μείζονος Ενδιαφέροντος: Αγ. Κηρύκου, Ικαρίας, Αγ. Κωνσταντίνου Φθιώτιδας, Αγ. Νικολάου Λασιθίου, Αίγινας, Αιγίου, Γυθείου, Θάσου, Ιτέας, Κύμης, Λευκάδας, Μεσολογγίου, Μύρινας Λήμνου, Νάξου, Ναυπλίου, Ν. Μουδανιών, Πάτμου, Σαμοθράκης, Πόρου Κεφαλληνίας, Σκιάθου, Σκοπέλου, Σητείας, Σπετσών, Στυλίδας, Τήνου και Ύδρας.
4. Λιμένες τοπικής σημασίας: όλους τους υπόλοιπους λιμένες.

◆ Αεροπορικό Δίκτυο

Οι Ευρωπαϊκοί ουρανοί και τα αεροδρόμια κινδυνεύουν από κορεσμό, λόγω της αυξανόμενης ζήτησης και της απουσίας σημαντικών επενδύσεων στις υποδομές αλλά και στον τομέα ανάπτυξης του συστήματος διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας στην Ευρώπη (Single Sky).

Οι αερομεταφορές είναι επίσης εξαιρετικά σημαντικές για την Ελλάδα, λόγω της γεωγραφικής θέσης της χώρας, της μορφολογίας του εδάφους, της ύπαρξης αρκετών νησιών και της ανυπαρξίας αξιόπιστης και γρήγορης σιδηροδρομικής σύνδεσης με τις άλλες χώρες της ΕΕ.

Αποτέλεσμα των ανωτέρω παραγόντων είναι να έχει δημιουργηθεί στη χώρα ένα πυκνό δίκτυο αεροδρομίων (39 αεροδρόμια), ενώ αναμένεται να ξεκινήσει να λειτουργεί το πρώτο δίκτυο υδατοδρομίων της χώρας, μετά την ψήφιση του Νόμου 4663/2020. Με τον νόμο αυτό θεσπίζεται νομοθετικό πλαίσιο για την ίδρυση, λειτουργία και εκμετάλλευση αεροδρομίων επί υδάτινων επιφανειών (υδατοδρομίων). Το νομοθετικό αυτό πλαίσιο αναμένεται να οδηγήσει στην ανάπτυξη μιας αγοράς που θα στηρίξει σημαντικά τον τουρισμό και θα βοηθήσει απομονωμένες περιοχές της Ελλάδας να έχουν εύκολη, γρήγορη και φθηνή διασύνδεση με άλλες περιοχές.

◆ Εμπορευματικές μεταφορές/ Εφοδιαστική αλυσίδα

Η ρύθμιση θεμάτων εφοδιαστικής γίνεται με τον ν. 4302/2014 ο οποίος εκτός των άλλων καθόρισε και δυο νέες μορφές επιχειρηματικών πάρκων τα οποία ιδρύονται με τις διατάξεις του ν. 3982/11, τα πάρκα ΕΠΕΕΕ (Εθνικής εμβέλειας) και τα πάρκα ΕΠΕΑ (περιφερειακής εμβέλειας). Στην Ελλάδα δεν υπάρχουν σε λειτουργία Επιχειρηματικά Πάρκα με αντικείμενο την Εφοδιαστική - Logistics. Υπάρχει βέβαια πληθώρα μεμονωμένων επιχειρήσεων Εφοδιαστικής - Logistics. Με τον Ν. 4302/2014 οριοθετήθηκαν δυο ζώνες μια στην Αττική (Θριάσιο Πεδίο) και μια στη Θεσσαλονίκη (Στρατόπεδο Γκόνου) εντός των οποίων μπορούν να ιδρυθούν ΕΠΕΕΕ.

◆ Οδική ασφάλεια

Ο τομέας της οδικής ασφάλειας αναγνωρίζεται στο ΣΠΕΜ ως ένα πρόβλημα διαχρονικά σημαντικό. Έχουν μετρηθεί τρεις δείκτες για τις χώρες της ΕΕ που αφορούν στα θανατηφόρα οδικά ατυχήματα (Θανατηφόρα Ατυχήματα ανά εκατομμύρια κατοίκους, ανά 10 δισεκ. Επιβάτες, ανά εκατομμύρια επιβάτες). Οι επιδόσεις της Ελλάδας, όσον αφορά και στους τρεις δείκτες, βρίσκονται κάτω από το μέσο όρο και στις τελευταίες θέσεις (στοιχεία 2015)

Στην Ελλάδα και όσον αφορά στις οδικές μεταφορές, υπήρξε σημαντική μείωση στους θανάτους σε τροχαία ατυχήματα μετά από μια σημαντική άνοδο κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '90. Το 2000 οι νεκροί ανήλθαν σε 2.037, ενώ το 2005 μειώθηκαν σε 1.658 (μείωση 19%) παρόλη την αύξηση του μεταφορικού έργου (οχηματοχιλιόμετρα). Τη δεκαετία (2005-2015) παρατηρήθηκε περαιτέρω μείωση των θανατηφόρων οδικών ατυχημάτων σε ποσοστό 52% από 1.658 σε 793 νεκρούς.

Το γεγονός αυτό αποδίδεται κατά κύριο λόγο στη βελτίωση του οδικού δικτύου και στην αύξηση των δαπανών πρόληψης. Σημειώνεται ότι σημαντική μείωση των οδικών ατυχημάτων παρατηρείται την πενταετία (2010-2015) σε ποσοστό 24% λόγω των συνεπειών της οικονομικής κρίσης στην κυκλοφορία (μείωση του αριθμού οχηματοχιλιομέτρων, του αριθμού μετακινήσεων και των ταχυτήτων).

◆ Στρατηγικοί Στόχοι

Οι στόχοι της εθνικής πολιτικής στον τομέα των μεταφορών, που διέπουν τη διαμόρφωση του ΣΠΕΜ, συνάδουν με τους αντίστοιχους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι στρατηγικοί στόχοι της Εθνικής Πολιτικής Μεταφορών με ορίζοντα το έτος 2025 διατυπώνονται ως εξής:

- Δημιουργία ενός «συνεκτικού» Συστήματος Μεταφορών το οποίο επιτυγχάνει συνολική βελτίωση της προσιτότητας επί μέρους περιοχών - Περιφερειών και άρση της απομόνωσης και των σημείων συμφόρησης. Η δομή του συνολικού δικτύου αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα κάθε μεταφορικού μέσου και εκμεταλλεύεται τις δυνατότητες συμπληρωματικότητάς τους. Επιδιώκεται η προσέγγιση ολοκλήρωσης των «βασικών» ΔΕΔ-Μ και η υλοποίηση των απολύτως απαραίτητων «αναλυτικών» ΔΕΔ-Μ, προκειμένου να εξασφαλισθεί η «συνεκτικότητα» του συνολικού συστήματος.

- Εξασφάλιση υψηλής ποιότητας υπηρεσιών στους χρήστες του Συστήματος Μεταφορών και διασφάλιση ασφαλούς, ομαλής και οικονομικά αποτελεσματικής λειτουργίας επί μέρους δικτύων και συστημάτων.
- Αξιοποίηση της γεωπολιτικής θέσης της Ελλάδας και ανάδειξη της χώρας σε περιφερειακό κόμβο μεταφορών. Ανάπτυξη πολυτροπικών μεταφορών με αξιοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και συνέχιση της σύνδεσης καίριων λιμένων εμπορευματικών μεταφορών με το εθνικό σιδηροδρομικό δίκτυο, καθώς και ουσιαστική προώθηση ενός δικτύου εμπορευματικών κέντρων.
- Ενίσχυση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας (αιφορία) του Μεταφορικού Συστήματος με ιδιαίτερη έμφαση εντός των αστικών συγκροτημάτων. Βελτιστοποίηση χρήσης φυσικών πόρων με τη διεύθυνση των εναλλακτικών καυσίμων στον τομέα των μεταφορών.
- Εκμετάλλευση στο μέγιστο δυνατό βαθμό των τεχνολογικών εξελίξεων στις τεχνολογίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών.
- Βελτίωση, στους διοικητικούς και οργανωτικούς τομείς των συστημάτων σχεδιασμού, ανάπτυξης και λειτουργίας των μεταφορικών δικτύων και συστημάτων.

Οι πολιτικές για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Στήριξη πολυτροπικού Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Μεταφορών επενδύοντας στα ΔΕΔ-Μ.
- Ανάπτυξη ασφαλούς, συνεκτικού και διαλειτουργικού συστήματος σιδηροδρομικών μεταφορών υψηλής ποιότητας
- Ενίσχυση της περιφερειακής προσβασιμότητας, μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων με τις υποδομές ΔΕΔ-Μ.
- Διαμόρφωση νέου πλαισίου οργάνωσης εμπορευματικών μεταφορών και ροών
- Απαλοιφή των σημείων συμφόρησης
- Ανάπτυξη συστημάτων μεταφοράς φιλικών προς το περιβάλλον με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και προαγωγή βιώσιμης αστικής κινητικότητας.
- Ανάπτυξη ευφυών συστημάτων μεταφορών (ΕΣΜ, Intelligent Transport Systems / ITS) και προώθηση της καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα.
- Διασφάλιση της χωρικής συνοχής, μέσω της ενίσχυσης ισότιμης δυνατότητας για πρόσβαση και μετακίνηση του συνόλου των πολιτών.
- Εξασφάλιση ασφαλούς και ποιοτικής λειτουργίας των δικτύων και υποδομών μεταφορών και συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού. Βελτίωση διοικητικών διαδικασιών του τομέα μεταφορών:

Για την Περιφέρεια Ηπείρου, ως αποτέλεσμα της σχετικής διαβούλευσης, το ΣΠΕΜ αναφέρει ότι θεωρείται χρήσιμη η επένδυση σε υποδομή υδατοδρομίου στη λίμνη των Ιωαννίνων. Γενικά, προτείνεται η θέσπιση και λειτουργία συστήματος μεταφορών με υδροπλάνα στην ευρύτερη περιοχή Ηπείρου για τη σύνδεση με τα Ιόνια Νησιά.

Δ. Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών

Οι Στρατηγικοί Στόχοι για το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών είναι οι ακόλουθοι:

- Οικονομική Ανάπτυξη και Αποδοτικότητα στην ανάπτυξη και λειτουργία του συστήματος μεταφορών, σε Περιφερειακό και Εθνικό επίπεδο, όπως εκτιμώνται μέσω του χρόνου μετακίνησης, της αξιοπιστίας και της οικονομικής αποδοτικότητας,
- Ενίσχυση της Συνδεσιμότητας των Μεταφορών, η οποία περιλαμβάνει τη συνδεσιμότητα με τα νησιά και μεταξύ συμπληρωματικών μέσων μεταφοράς, τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων, την εδαφική συνοχή και τη διασυνοριακή σύνδεση με χώρες εντός/ εκτός ΕΕ,
- Εξασφάλιση ενός Περιβαλλοντικά Βιώσιμου τομέα μεταφορών,
- Παροχή Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Ένταξης σε σχέση με την απασχόληση, την εκπαίδευση και τις κοινωνικές υπηρεσίες για τον πληθυσμό, και
- Διατήρηση Ασφάλειας και Προστασίας του συστήματος μεταφορών.

Το Σενάριο Βάσης, το οποίο περιγράφει τις επενδύσεις εκείνες που βρίσκονται υπό εξέλιξη ή εκείνες των οποίων η προετοιμασία έχει προχωρήσει επαρκώς και η χρηματοδότηση έχει ήδη εξασφαλιστεί περιλαμβάνει τα ακόλουθα έργα οδικών υποδομών:

- Κατασκευή του νότιου (Ξυνιάδα-Λαμία) και βόρειου (Γρεβενά-Τρίκαλα) τμήματος του αυτοκινητοδρόμου Α3 (Κεντρική Οδός), μέρος του διαδρόμου Ε65, που συνδέει τους αυτοκινητοδρόμους Α1 και Α2 (συνολικά 94 χιλιόμετρα)
- Κάθετοι Άξονες Εγνατίας Οδού προς τα σύνορα της Ελλάδας με γειτονικές χώρες
- Νέος αυτοκινητόδρομος Πάτρα-Πύργος, 75 χλμ., μαζί με αναβαθμίσεις οδικών προσβάσεων
- Αναβάθμιση Βόρειου Οδικού Άξονα Κρήτης (Α90) σε αυτοκινητόδρομο 200 χιλιομέτρων, 4 λωρίδων από Χανιά έως Άγιο Νικόλαο μέσω Ρεθύμνου και Ηρακλείου, και βελτιώσεις σε κάθετους άξονες
- Αυτοκινητόδρομος «Αμβρακία Οδός», 48,5 χιλιομέτρων, σύνδεσης του Α5 (Ιόνια Οδός) με το αεροδρόμιο Ακτίου, την Πρέβεζα και κλάδους προς Λευκάδα
- Οδικές παρακάμψεις κύριων πόλεων (ενδεικτικά Δυτικός Εσωτερικός Δακτύλιος Θεσσαλονίκης, Περιφερειακή Οδός Κατερίνης, παρακάμψεις Χαλκίδας, Λάρισας, Καρδίτσας, κ.ά.)
- Αναβαθμίσεις/ τοπικές βελτιώσεις λοιπών οδικών τμημάτων που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την νέα οδό σύνδεσης του Α/Κ Τερόβου του Α/Δ Α5 με την Επαρχιακή Οδό Ιωαννίνων-Γέφυρας Πλάκας και την κατασκευή τμήματος Παράκαμψη Πύλης-Παλαιομονάστηρο της ΕΟ Τρικάλων-Άρτας και της οδικής σύνδεσης Δέλτα-Παλαμά.

Η τελική Έκθεση για το Εθνικό Σχέδιο Μεταφορών σε σχέση με το σημαντικό αντικείμενο της συντήρησης των οδικών δικτύων αναφέρει ότι η έλλειψη ολοκληρωμένης βάσης δεδομένων οδικών υποδομών με στοιχεία απογραφής και κατάστασης των οδών τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Μαζί με την απουσία συστηματικών κυκλοφοριακών μετρήσεων, αυτό εμποδίζει τη λήψη σαφούς εικόνας του οδικού δικτύου της κατάστασής του και του κυκλοφοριακού του φόρτου. Αυτό αποτελεί σοβαρό εμπόδιο για τον ορθολογικό σχεδιασμό και προγραμματισμό της ανάπτυξης και συντήρησης οδικών υποδομών.

Ε. Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Κοινωνική Ένταξη

Το όραμα της Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη βασίζεται σε τρεις άξονες:

- Άμβλυνση των ανισοτήτων με έμφαση στην αποτελεσματική προστασία των πλέον ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού
- Εκσυγχρονισμός των δημόσιων πολιτικών ένταξης με έμφαση στον ενεργητικό χαρακτήρα των μέτρων και την αναπτυξιακή διάσταση των κοινωνικών δαπανών
- Αναβάθμιση του πλαισίου συνεργασίας κράτους, κοινωνίας των πολιτών και αγοράς με έμφαση στην δημιουργία ισχυρών εταιρικών σχέσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του αποκλεισμού

Η Εθνική Στρατηγική εξυπηρετεί την προώθηση του υποδείγματος της Ενεργητικής Ένταξης των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, που συνδυάζει την επαρκή ενίσχυση του εισοδήματος, την προώθηση στην απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς και την πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τον αντίκτυπο των μέτρων στην κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση των ευάλωτων ατόμων, όσο και τις πιθανές μεταξύ τους συνέργειες.

Οι στόχοι της Ενεργητικής Ένταξης είναι :

(α) Στήριξη του εισοδήματος ώστε να διασφαλίζεται αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο των ανθρώπων χωρίς επαρκείς πόρους για την κάλυψη αναγκών

(β) Σύνδεση με την αγορά εργασίας μέσω ενεργητικών μέτρων απασχόλησης

(γ) Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης σε υπηρεσίες, ώστε να είναι δυνατή η παροχή συμβουλών, υγειονομικής περίθαλψης, φροντίδας, ψυχολογικής και κοινωνικής αποκατάστασης σε ανθρώπους που έχουν ιδιαίτερη ανάγκη από τέτοιου είδους υπηρεσίες και δεν έχουν τα μέσα ή τη γνώση να ωφεληθούν από αυτές

Υπό το πρίσμα αυτό, η Εθνική Στρατηγική διαρθρώνεται σε τρεις Πυλώνες, που οριοθετούν τις βασικές προτεραιότητες δράσης των πολιτικών κοινωνικής ένταξης την περίοδο 2015-2020.

- ΠΥΛΩΝΑΣ 1 «Καταπολέμηση της φτώχειας»
- ΠΥΛΩΝΑΣ 2 «Πρόσβαση σε υπηρεσίες»
- ΠΥΛΩΝΑΣ 3 «Αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς»

ΣΤ. Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο

Η αναθεώρηση του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Ηπείρου εγκρίθηκε με την υπ.αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/78523/1208 (ΦΕΚ 286/Τεύχος Α.Α.Π./28-11-2018) και αναθεωρεί και αντικαθιστά το προγενέστερο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας.

Το ΠΧΠ Ηπείρου στοχεύει στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου επιτελικού στρατηγικού προγράμματος χωρικών πολιτικών για την Περιφέρεια, το οποίο θα αποτελέσει το βασικό πλαίσιο χωροταξικών, πολεοδομικών, περιβαλλοντικών και αναπτυξιακών επιλογών για το χρονικό ορίζοντα ισχύος του.

Οι γενικοί στόχοι του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας είναι οι εξής:

- Εναρμόνιση των διατάξεων του ΠΧΠ με τα θεσμοθετημένα εθνικής κλίμακας πλαίσια (Γενικό και Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια) και εξειδίκευση των κατευθύνσεων τους στο επίπεδο της Περιφέρειας Ηπείρου.
- Βελτίωση και αξιοποίηση της διεθνούς αναγνωσιμότητας και της γεωπολιτικής θέσης της Περιφέρειας, στη βάση ενός εξωστρεφούς προτύπου ανάπτυξης.
- Εξασφάλιση των προϋποθέσεων και ενεργοποίηση μηχανισμών για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας με κριτήριο τη βελτίωση των τοπικών κοινωνικών και οικονομικών παραμέτρων.
- Υποστήριξη της δημογραφικής δυναμικής, περιορισμός του ποσοστού ανεργίας σε επίπεδα συγκρίσιμα με τον εθνικό μέσο όρο και άμβλυνση των αντιθέσεων μεταξύ αστικών κέντρων και αγροτικής ενδοχώρας.
- Βελτίωση των προϋποθέσεων αξιοποίησης των διαθέσιμων για:
 - την ενίσχυση, εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση της πρωτογενούς παραγωγής,
 - τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, τον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση των μεταποιητικών επιχειρήσεων και τη σύνδεσή τους με την έρευνα και την καινοτομία,
 - την αναβάθμιση του τριτογενούς τομέα μέσα από τη στοχευμένη ενίσχυση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων (διαμόρφωση ισχυρής και διακριτής τουριστικής ταυτότητας, υποστήριξη του ερευνητικού έργου του Πανεπιστημίου των Ιωαννίνων, αναβάθμιση της ποιότητας και βελτίωση της ελκυστικότητας των υποδομών Υγείας στην ευρύτερη περιοχή: Β. Ιόνιο, Ν. Αλβανία).
- Ενίσχυση του ρόλου των αστικών κέντρων της Περιφέρειας και ιδίως των Ιωαννίνων, μέσα από την αξιοποίηση και ολοκλήρωση των νέων μεταφορικών δικτύων και της διοικητικής αναδιάρθρωσης, με προοπτική τη διαμόρφωση αστικών πόλων με διαπεριφερειακό και διεθνή ρόλο.
- Έλεγχος της εκτός σχεδίου δόμησης, διαχείριση των οχλουσών χρήσεων, ενίσχυση του ρόλου των οικισμών στην κατεύθυνση της λειτουργικής, χωρικής και θεματικής ολοκλήρωσης του οικιστικού δικτύου.
- Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού και πολιτισμικού κεφαλαίου και του τοπίου, έλεγχος και περιορισμός των πηγών ρύπανσης, βελτίωση της ποιότητας των φυσικών και πολιτισμικών πόρων.
- Παροχή κατευθύνσεων χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού στον υποκείμενο ή θεματικά εξειδικευμένο σχεδιασμό της Περιφέρειας.

Οι στόχοι που θέτει το ΠΧΠ σε σχέση με τη βελτίωση του γεωπολιτικού ρόλου της Περιφέρειας στο εθνικό, βαλκανικό και ευρωπαϊκό χωρικό σύστημα υλοποιούνται ιδίως μέσα από την εξυπηρέτηση των ακόλουθων στρατηγικών κατευθύνσεων:

- Αξιοποίηση της θέσης της Περιφέρειας στον άξονα Αδριατικής - Ιονίου με έμφαση στους τομείς του τουρισμού, της ενέργειας και των μεταφορών.
- Αναδιαμόρφωση των εμπορικών, πολιτισμικών, παραγωγικών σχέσεων με την Αλβανία, εν όψει και της πρόβλεψης για είσοδό της στην ΕΕ.
- Ενίσχυση και προβολή του ρόλου των αστικών κέντρων και ιδιαίτερα των Ιωαννίνων ως πόλων εκπαίδευσης, έρευνας, καινοτομίας, εμπορίου, τουρισμού και παροχής υπηρεσιών υγείας. Στόχος η γεωπολιτική και λειτουργική αναβάθμιση των σημαντικών πόλων της Περιφέρειας, στο χώρο των Δυτικών Βαλκανίων.

- Διαμόρφωση αναπτυξιακών αξόνων και πόλων διαπεριφερειακής και διεθνούς εμβέλειας μέσα από την αξιοποίηση των υφιστάμενων και προγραμματισμένων μεταφορικών υποδομών (Εγνατία Οδός, Δυτικός άξονας, λιμένας Ηγουμενίτσας, αεροδρόμιο Ιωαννίνων, σιδηρόδρομος).
- Ενίσχυση, εκσυγχρονισμός και καθετοποίηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων, προβολή και κατοχύρωση των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα της Ηπείρου στα οποία έχει, ή μπορεί σχετικά εύκολα να διαμορφώσει συγκριτικό πλεονέκτημα (κρέας, γαλακτοκομικά, ιχθυοκαλλιέργειες, λάδι, προϊόντα ΠΟΠ/ΠΓΕ κ.λπ.) και σύνδεσή τους με την τουριστική δραστηριότητα.
- Στοχευμένη υποστήριξη της μεταποιητικής δραστηριότητας ώστε να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα και να ενισχυθεί η εξωστρέφεια του τομέα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύνδεση της μεταποίησης με τον πρωτογενή τομέα. Στόχος είναι η ενίσχυση των εξαγωγών τελικών καταναλωτικών προϊόντων.
- Χωρικά και παραγωγικά στοχευμένη προσέλκυση επενδύσεων ιδιαίτερα στους τομείς βιομηχανίας, μεταφορών και τουρισμού.
- Αξιοποίηση του συνόλου των τουριστικών πόρων της Περιφέρειας με στόχο τη συγκρότηση πολυθεματικών τουριστικών δικτύων. Η διαφοροποίηση της ταυτότητας του τουριστικού προϊόντος της Ηπείρου σε σχέση με τον ανταγωνισμό της ευρύτερης περιοχής πρέπει να στηρίζεται στην ποικιλία και την ποιότητα των τουριστικών πόρων και στην έντονη εναλλαγή του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος.
- Ενίσχυση της δικτύωσης με τους τουριστικούς προορισμούς των νησιών του Βορείου Ιονίου (Κέρκυρα, Παξοί, Λευκάδα), μέσα από τη διαμόρφωση κυρίως συμπληρωματικού και δευτερευόντως ανταγωνιστικού τουριστικού προϊόντος.
- Ανάδειξη, αξιοποίηση και προστασία φυσικού και πολιτιστικού πλούτου και ενίσχυση προβολής της ιδιαιτερότητάς του.

Η Ήπειρος διακρίνεται σε τέσσερις βασικούς αναπτυξιακούς άξονες (τον εγκάρσιο άξονα Ανατολής – Δύσης, τον κεντρικό άξονα Βορρά – Νότου, τον παράκτιο Ιόνιο άξονα, και την οροσειρά της Πίνδου) ενώ οι πόλοι ανάπτυξης είναι:

- Τα Ιωάννινα, έδρα της Περιφέρειας και πρωτεύων εθνικός πόλος, αποτελούν το σημαντικότερο αστικό κέντρο της Ηπείρου.
- Η Ηγουμενίτσα, ο ρόλος της οποίας επαναπροσδιορίζεται στις νέες γεωπολιτικές συνθήκες με βάση την ύπαρξη του λιμανιού και την αναγκαιότητα για την αξιοποίησή του όχι μόνο ως εμπορικού κόμβου (ρόλος ο οποίος φαίνεται να περιορίζεται σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό) αλλά και ως λιμένα υποστήριξης και άλλων δραστηριοτήτων
- Η Πρέβεζα, που αποτελεί τον κύριο πόλο υποστήριξης τουριστικών δραστηριοτήτων στο νότιο τμήμα του παρακτίου μετώπου της Ηπείρου
- Η Άρτα, η οποία παραδοσιακά αποτελεί τον πόλο γύρω από τον οποίο συγκεντρώνεται σημαντικό τμήμα της πρωτογενούς παραγωγής της Ηπείρου αλλά και της μεταποίησης αγροτο-κτηνοτροφικών προϊόντων, αναμένεται να διατηρήσει αυτό το ρόλο. Προωθείται η αναβάθμιση της ταυτότητας του πόλου στο πλαίσιο των απαιτήσεων που θέτει ο αναγκαίος εκσυγχρονισμός της πρωτογενούς παραγωγής και της μεταποίησης.
- Το Μέτσοβο αποτελεί τον πέμπτο κύριο πόλο ανάπτυξης της Περιφέρειας. Βασικός προσανατολισμός παραμένει η ενίσχυση της ταυτότητας των προϊόντων της

πρωτογενούς παραγωγής και η περαιτέρω σύνδεση του πρωτογενούς τομέα με την τουριστική δραστηριότητα.

Ζ. Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ)

Σύμφωνα με το Νόμο, το ΠΕΣΔΑ αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης του συνόλου των αποβλήτων, τα οποία παράγονται στην Περιφέρεια, προσδιορίζει τις γενικές κατευθύνσεις για τη διαχείρισή τους, σε συμφωνία με τις κατευθύνσεις του Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων και του Εθνικού Σχεδίου για την Πρόληψη δημιουργίας Αποβλήτων και υποδεικνύει τα κατάλληλα μέτρα που προωθούν ιεραρχικά και συνδυασμένα: α) την πρόληψη, β) την επαναχρησιμοποίηση, γ) την ανακύκλωση, δ) άλλου είδους ανάκτηση, όπως ανάκτηση ενέργειας, και ε) την ασφαλή τελική διάθεση σε επίπεδο Περιφέρειας.

Οι βασικές στρατηγικές /δράσεις της αναθεώρησης του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) της Περιφέρειας Ηπείρου (2016) είναι:

- Καθιέρωση της χωριστής συλλογής αποβλήτων, τουλάχιστον για το γυαλί, το χαρτί, το μέταλλο και το πλαστικό, ώστε να εξασφαλισθεί, κατ'ελάχιστον, η ανακύκλωση του 65% του συνολικού τους βάρους από το στάδιο της προδιαλογής, ως το 2020.
- Καθιέρωση της χωριστής συλλογής των βιοαποβλήτων, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της χωριστής συλλογής ήτοι 40% του συνολικού βάρους των βιοαποβλήτων, ως το 2020 και επεξεργασία των χωριστά συλλεγέντων βιοαποβλήτων σε αποκεντρωμένες μονάδες κομποστοποίησης για κάθε Περιφερειακή Ενότητα με στόχο την παραγωγή κόμποστ υψηλής ποιότητας.
- Δημιουργία ενός πυκνού δικτύου Πράσινων Σημείων μέτρων για την ενίσχυση της διαλογής στην πηγή από τους πολίτες για όλα σχεδόν τα ρεύματα αποβλήτων, ώστε να επιτευχθούν κατ'ελάχιστον οι στόχοι του ν.4042/2012 (Α' 24) έως το 2020.
- Για τα απόβλητα Κατασκευών και Κατεδαφίσεων και για την επίτευξη των στόχων του Άρθρου 11 της Οδηγίας 2008/98, προβλέπεται η δημιουργία τεσσάρων Μονάδων Ανάκτησης για κάθε μία Π.Ε. και ένας τουλάχιστον ΧΥΤ αδρανών καθώς και η εφαρμογή της διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού μέσω της δημιουργίας Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης.
- Δημιουργία μονάδων αξιοποίησης της ιλύος που παράγεται από τις μεγάλες ΕΕΛ της Περιφέρειας και μονάδων επεξεργασίας της κόπρου από κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαχείρισή της αποτελεί μείζον πρόβλημα στην περιοχή.
- Εφαρμογή δράσεων συνεπεξεργασίας των βιομηχανικών αποβλήτων στο πλαίσιο δημιουργίας των νέων υποδομών διαχείρισης για τα ΑΣΑ, τα ΖΥΠ και τα Γεωργικά Απόβλητα.
- Εφαρμογή Σχεδίου Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων με στοχευμένες δράσεις για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και άλλους φορείς με στόχο την σταθεροποίηση των αποβλήτων στα σημερινά επίπεδα.

Η. Σχεδιασμός νέου Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης – ΕΣΠΑ 2021-2027

Στις 2 Μαΐου 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε την πρότασή της για το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027 (ΠΔΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αντίστοιχα στις 29 Μαΐου 2018 ανακοίνωσε την πρότασή της για την Πολιτική Συνοχής και τους Κανονισμούς των Ταμείων της νέας προγραμματικής περιόδου 2021-2027 εγκαινιάζοντας επισήμως την περίοδο διαπραγμάτευσης. Η πρόταση της Ε.Ε. σχετικά με την πολιτική Συνοχής περιλαμβάνει έναν ενιαίο Κανονισμό Κοινών Διατάξεων (ΚΔΔ) που διέπει την εφαρμογή των ακόλουθων Ταμείων: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑΛ) και για πρώτη φορά το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Ταμείο Διαχείρισης Συνόρων και Θεωρήσεων. Με βάση το πλαίσιο αυτό, στη νέα προγραμματική περίοδο έμφαση δίνεται στους παρακάτω πέντε στόχους πολιτικής:

- 1) Μια εξυπνότερη Ευρώπη — καινοτόμος και έξυπνος οικονομικός μετασχηματισμός.
- 2) Μια πιο «πράσινη» Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.
- 3) Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη — κινητικότητα και περιφερειακές διασυνδέσεις ΤΠΕ.
- 4) Μια πιο κοινωνική Ευρώπη — υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.
- 5) Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της — βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών χάρη σε τοπικές πρωτοβουλίες.

Οι 11 θεματικοί στόχοι της στρατηγικής Ε2020 και κατ' επέκταση της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 ενοποιούνται σε 5 Στόχους Πολιτικής (ΣΠ), ενώ αντίστοιχα οι 60 επενδυτικές προτεραιότητες μειώνονται σε 30 ειδικούς στόχους. Ουσιαστική διαφορά σε σχέση με την τρέχουσα περίοδο αποτελεί το γεγονός ότι η χωρική ανάπτυξη μετατρέπεται σε έναν διακριτό Στόχο Πολιτικής «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες». Στο πλαίσιο αυτό, η πολιτική συνοχής στηρίζει διακριτά τις αναπτυξιακές στρατηγικές που καταρτίζονται σε τοπικό επίπεδο και ενισχύει τον ρόλο των τοπικών αρχών. Παράλληλα, ενισχύεται περαιτέρω η αστική διάσταση της πολιτικής για τη συνοχή, καθώς το 6% των πόρων του ΕΤΠΑ (έναντι 5% στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο) διατίθεται για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, ενώ δίνεται και η δυνατότητα για την κατάρτιση ενός νέου προγράμματος δικτύωσης και ανάπτυξης ικανοτήτων για τις αστικές αρχές, η Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία οι πόροι για την οποία διαχειρίζονται άμεσα από την Ε.Ε.. Σημαντική διαφορά με την τρέχουσα περίοδο αποτελεί το γεγονός ότι η ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας (Θεματικός Στόχος 11 της τρέχουσας περιόδου) δεν αποτελεί πλέον διακριτό στόχο αλλά υποστηρίζεται εν μέρει στο πλαίσιο άλλων Στόχων Πολιτικής.

Η πολιτική συνοχής εξακολουθεί να επενδύει σε όλες τις Περιφέρειες, λαμβάνοντας πάντα ως βάση τις 3 κατηγορίες. Οι κατηγορίες Περιφερειών που διαμορφώνονται είναι:

- Λιγότερο ανεπτυγμένες (κατά κεφαλήν ΑΕΠ 100%).
- Περιφέρειες σε μετάβαση (κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεταξύ 75% και 100%) και
- Περισσότερο ανεπτυγμένες (κατά κεφαλήν ΑΕΠ > 100%).

Αναφορικά με τον έλεγχο των επιδόσεων των προγραμμάτων, όλα τα προγράμματα θα εξακολουθήσουν να έχουν ένα πλαίσιο επιδόσεων με ποσοτικοποιημένους στόχους χωρίς όμως αυτό να συνδέεται με ένα αποθεματικό επιδόσεων. Προβλέπεται επίσης μια ετήσια επανεξέταση των επιδόσεων, με τη μορφή διαλόγου πολιτικής μεταξύ των αρμόδιων αρχών για τα προγράμματα και της Ε. Επιτροπής. Οι επιδόσεις των προγραμμάτων θα αξιολογούνται ουσιαστικά στην ενδιάμεση επανεξέταση που αποτελεί ένα νέο στοιχείο της Προγραμματικής περιόδου 2021 – 2027.

Η θεματική συγκέντρωση παραμένει ως υποχρέωση τόσο στο ΕΤΠΑ όσο και στο ΕΚΤ+ αλλά με αλλαγές σε σχέση με την τρέχουσα περίοδο. Στο ΕΤΠΑ, αφορά τους Στόχους Πολιτικής 1 και 2. Τα κριτήρια της θεματικής συγκέντρωσης εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο και όχι σε επίπεδο κατηγοριών περιφερειών, γεγονός που προσφέρει ευελιξία στις επιλογές του κάθε Κράτους - Μέλους¹¹. Έτσι για τα ΚΜ με κατά κεφαλή ΑΕΠ κάτω από το 75%, όπως η Ελλάδα, προβλέπεται ότι:

- τουλάχιστον το 35% των πόρων του ΕΤΠΑ να διατεθεί στο Στόχο Πολιτικής 1 και
- τουλάχιστον το 30% των πόρων του ΕΤΠΑ να διατεθεί στο Στόχο Πολιτικής 2

Τέλος, στην πρόταση των Κανονισμών της Επιτροπής τίθενται συγκεκριμένες προϋποθέσεις για τη συγχρηματοδότηση των έργων υπό τον όρο “αναγκαίοι όροι” (enabling conditions). Οι όροι αυτοί (4 γενικοί και 16 θεματικοί) αποτελούν συνέχεια των εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων που εισήχθησαν στην παρούσα προγραμματική περίοδο 2014-2020 με βασικές, όμως, διαφορές ως προς τον τρόπο που αυτές θα επηρεάσουν την υλοποίηση των Προγραμμάτων. Οι αναγκαίοι όροι της νέας προγραμματικής περιόδου, όπως και οι εκ των προτέρων αιρεσιμότητες, αφορούν κατ' ουσία το απαραίτητο πλαίσιο (θεσμικό ή στρατηγικό) σύμφωνα με το οποίο θα υλοποιούνται οι αντίστοιχες δράσεις. Ως εκ τούτου η εκπλήρωση των επιμέρους απαιτήσεων αποτελεί ευθύνη των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργείων και σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις των Περιφερειών. Η κρίσιμη διαφορά των αναγκαίων όρων σε σχέση με τις αιρεσιμότητες της προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020 είναι ότι θα πρέπει να έχουν εκπληρωθεί με την έγκριση του κάθε Προγράμματος, προκειμένου απρόσκοπτα να πραγματοποιείται η χρηματοδότηση από την Ε.Ε.

Σύμφωνα με τη 2η Εγκύκλιο για την προετοιμασία του σχεδιασμού των Προγραμμάτων 2021-2027 (Νοέμβριος 2020), στους πέντε Στόχους Πολιτικής, όπως αυτοί είχαν αναφερθεί στην 1η Εγκύκλιο, προστίθεται και ένας νέος ειδικός στόχος για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, ο οποίος μπορεί σύμφωνα με το σχέδιο του Κανονισμού για το ΤΔΜ είτε να αποτελέσει ξεχωριστό άξονα ή άξονες προτεραιότητας εντός ενός ή περισσότερων Προγραμμάτων ή ξεχωριστό Πρόγραμμα. Στην περίπτωση της χώρας, έχει ληφθεί η απόφαση για τη δημιουργία ενός διακριτού Προγράμματος μέσω του οποίου θα υλοποιηθούν οι δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν από το ΤΔΜ.

Η προσέγγιση στη διαμόρφωση της λογικής της παρέμβασης για την ΠΠ 2021-2027 δεν έχει διαφοροποιηθεί σε σχέση με την ΠΠ 2014-2020. Τα Προγράμματα θα πρέπει να σχεδιαστούν στη βάση συγκεκριμένων αναπτυξιακών αναγκών που θα πρέπει να προσδιοριστούν. Αν και ως διαδικασία η διαμόρφωση της λογικής της παρέμβασης παραμένει η ίδια την ΠΠ 2021-2027, ωστόσο υπάρχει μία σημαντική διαφοροποίηση ως προς τον ορισμό του αποτελέσματος και κατά συνέπεια των δεικτών που θα προσδιοριστούν στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ/ΤΣ. Την ΠΠ 2021-2027 το αποτέλεσμα

προκύπτει άμεσα από την πράξη και δεν αντανakλά πλέον την έμμεση ευρύτερη επίδραση από τις διαφορετικές πολιτικές που υιοθετούνται σε μία περιοχή/ τομέα. Επίσης, οι 11 θεματικοί στόχοι της ΠΠ 2014-2020 ενοποιούνται σε 5 Στόχους Πολιτικής (ΣΠ), ενώ αντίστοιχα οι 60 επενδυτικές προτεραιότητες ενσωματώνονται σε 35 ειδικούς στόχους (32 ειδικούς στόχους κατανεμημένους στους ΣΠ 1-5, 1 ειδικό στόχο για το ΤΔΜ και 2 ειδικούς στόχους για τα Προγράμματα Interreg).

Την προγραμματική περίοδο (ΠΠ) 2021-2027, η χωρική ανάπτυξη εντάσσεται σε διακριτό Στόχο Πολιτικής (ΣΠ) και ειδικότερα στο ΣΠ5 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες», ο οποίος χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ. Στο πλαίσιο του ΣΠ5, οι αρμόδιοι φορείς για το σχεδιασμό και την υλοποίηση μπορούν να επιλέξουν πέραν των πεδίων παρέμβασης που αντιστοιχούν στον ΣΠ5 και από τα πεδία παρέμβασης των υπολοίπων ΣΠ (1-4). Κατά αντιστοιχία της ΠΠ 2014-2020, τα χωρικά εργαλεία, τα οποία δύναται να χρησιμοποιηθούν, είναι οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις και οι στρατηγικές για την Τοπική Ανάπτυξη με την Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων.

Βάσει του ευρωπαϊκού κανονιστικού πλαισίου, οι ΟΧΕ διακρίνονται σε:

1. ΟΧΕ για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΒΑΑ) και
2. ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές

Οι ΟΧΕ μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τα Ταμεία ΕΤΠΑ, ΕΚΤ+, Ταμείο Συνοχής, ΤΔΜ καθώς και το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ. Το σχέδιο του Καν. ΕΤΠΑ προβλέπει ότι τουλάχιστον το 8% των πόρων του ΕΤΠΑ που χορηγούνται σε εθνικό επίπεδο κατανέμονται σε ολοκληρωμένες δράσεις Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ).

Η Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ) αποτελεί ένα εργαλείο σχεδιασμού και υλοποίησης μιας τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής και αντιμετώπισης των τοπικών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών αναγκών με τη συμμετοχή των τοπικών φορέων και της τοπικής κοινωνίας σε σαφώς προσδιορισμένες χωρικές ενότητες. Βασίζεται στην προσέγγιση LEADER, δηλαδή «από τη βάση προς την κορυφή» (bottom-up approach). ΤΑΠΤΟΚ μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τα από τα Ταμεία ΕΤΠΑ, ΕΚΤ+, Ταμείο Συνοχής, ΤΔΜ καθώς και το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ.

Θ. Ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Το ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας φιλοδοξεί να πυροδοτήσει μια αλλαγή υποδείγματος στην ελληνική οικονομία και τους θεσμούς, προς ένα πιο εξωστρεφές, ανταγωνιστικό και πράσινο οικονομικό μοντέλο, με πιο αποτελεσματικό και ψηφιοποιημένο κράτος, λιγότερο γραφειοκρατικό, με δραστικά μειωμένη παραοικονομία, με φορολογικό σύστημα φιλικό προς την ανάπτυξη και με ένα, ποιοτικό και αποτελεσματικό δίκτυο κοινωνικής προστασίας, προσβάσιμο σε όλους. Δεν πρόκειται απλώς για μια οικονομική μετάβαση. Στόχος είναι να γίνουν θεμελιώδεις οικονομικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, που θα επηρεάσουν όχι μόνο την οικονομική δραστηριότητα, αλλά και τις τεχνολογίες, τις νοοτροπίες και τους θεσμούς. Μία μετάβαση που συνδυάζει την οικονομική αποτελεσματικότητα με την καινοτομία και τον ψηφιακό εκσυγχρονισμό με την προστασία του περιβάλλοντος, την κοινωνική συνοχή και τη δικαιοσύνη.

Το ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας σκοπεύει να είναι πλήρως εναρμονισμένο με τους στόχους της ΕΕ για ταχύτερη μετάβαση της ελληνικής οικονομίας προς ένα ψηφιοποιημένο και πράσινο μοντέλο ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές ευρωπαϊκές συστάσεις για την χώρα μας, σε ό,τι αφορά τις προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις και τις αναγκαίες για την έγκαιρη ολοκλήρωσή τους επενδύσεις, και να προσθέσει ακόμη πιο φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες αποτελούν μέρος της στρατηγικής ατζέντας της Ελληνικής Κυβέρνησης, πολλές από τις οποίες περιλαμβάνονται και στην έκθεση της Επιτροπής Πισσαρίδη.

Το Ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελείται από τέσσερις πυλώνες: (1) Πράσινο, (2) Ψηφιακό, (3) Απασχόληση, δεξιότητες και κοινωνική συνοχή, (4) Ιδιωτικές επενδύσεις και οικονομικός και θεσμικός μετασχηματισμός.

Με οικονομικούς όρους, ο πρωταρχικός στόχος του Σχεδίου είναι να καλύψει το μεγάλο κενό σε επενδύσεις, εθνικό προϊόν και απασχόληση, κενό ενδημικό των επιδόσεων της ελληνικής οικονομίας κατά την τελευταία δεκαετία που επιδεινώθηκε λόγω της πανδημίας του COVID-19.

Σε αυτό το πλαίσιο, το ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποσκοπεί στο να κινητοποιήσει σημαντικές δυνάμεις από τον ιδιωτικό τομέα χρησιμοποιώντας: (α) σε σημαντικό βαθμό Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα για την πραγματοποίηση δημοσίων επενδύσεων, (β) Εταιρείες Παροχής Ενεργειακών Υπηρεσιών για την πραγματοποίηση έργων ενεργειακής απόδοσης στον δημόσιο τομέα και (γ) συγχρηματοδοτήσεις μέσω ποικίλων χρηματοδοτικών εργαλείων ώστε να συγκεντρώσει σημαντικότερα επιπρόσθετα ιδιωτικά κεφάλαια για τις επιλέξιμες ιδιωτικές επενδύσεις.

Ως προς την πράσινη μετάβαση, οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις του Σχεδίου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: διασύνδεση των ελληνικών νησιών, η οποία θα μειώσει σημαντικά το ενεργειακό κόστος νοικοκυριών και επιχειρήσεων και θα επιτρέψει την καλύτερη αξιοποίηση του δυναμικού της χώρας σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Εγκατάσταση έξυπνων τηλεμετρητών ενέργειας με στόχο την ενεργειακή εξοικονόμηση. Εκτεταμένο πρόγραμμα ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών, κτιριακών υποδομών επιχειρήσεων και δημοσίων κτιρίων και υποδομών. Ανάπτυξη προσβάσιμων σταθμών φόρτισης για ηλεκτρικά οχήματα. Μεταρρύθμιση του πολεοδομικού σχεδιασμού με την εισαγωγή πολεοδομικών σχεδίων που θα πληροφορούν έγκυρα και αμέσως για τις δυνατότητες χρήσης γης για σχεδόν τα 4/5 της χώρας. Προώθηση στρατηγικών αστικών αναπλάσεων υψηλής αναπτυξιακής και περιβαλλοντικής αξίας. Μεγάλες επενδύσεις σε αρδευτικά και αντιπλημμυρικά έργα μέσω ΣΔΙΤ συνοδευόμενα από αλλαγές στην χρήση των δικτύων άρδευσης και εγκατάσταση τηλεμετρητών για τον εντοπισμό διαρροών και την έξυπνη διαχείριση του νερού. Νέο Εθνικό Σχέδιο Αναδάσωσης σε συνδυασμό με αναμόρφωση των δασικών χαρτών. Πρωτοβουλίες για προστασία της βιοποικιλότητας, οι οποίες περιλαμβάνουν την ίδρυση Εθνικού Συστήματος Μόνιμης Παρακολούθησης ειδών και βιοτόπων και επιτήρησης των προστατευόμενων περιοχών. Δημιουργία Περιφερειακών Κέντρων Πολιτικής Προστασίας μέσω ΣΔΙΤ, κ.ο.κ.

2. Για την ψηφιακή μετάβαση, οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις του Σχεδίου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: προεγκατάσταση υποδομής οπτικών ινών στα κτίρια για τη διευκόλυνση της μετάβασης στην χρήση δικτύων οπτικών ινών από επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Ανάπτυξη διαδρόμων δικτύου 5G στους ελληνικούς

αυτοκινητόδρομους. Ψηφιακό μετασχηματισμό επιχειρήσεων, με απόκτηση εξοπλισμού, υπηρεσιών cloud και διαδικτυακών υπηρεσιών. Ευρείες επενδύσεις σε ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες, οι οποίες περιλαμβάνουν αναβάθμιση των ψηφιακών υπηρεσιών που παρέχουν τα υπουργεία, το ψηφιακό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (ΕΦΚΑ), ψηφιοποίηση πολεοδομιών δήμων, της δικαιοσύνης (e-justice), τις “έξυπνες” πόλεις (smart cities) κ.ο.κ.

3. Ως προς τον πυλώνα απασχόλησης, δεξιοτήτων και συνοχής, οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις του Σχεδίου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας, που ενισχύει τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη διατήρησή τους σε περιόδους κρίσης. Προώθηση σύγχρονων Ενεργητικών και μη Ενεργητικών Πολιτικών για την Αγορά Εργασίας (Active and Passive Labour Market Policies), αποσκοπώντας σε ενεργοποίηση της αγοράς εργασίας, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και δικτύου προστασίας κατά της ανεργίας. Μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού μέσω ενός ανταποδοτικού συστήματος επικουρικών συντάξεων. Τα πλέον σύγχρονα προγράμματα κατάρτισης και επανακατάρτισης για την αύξηση της απασχόλησης που δίνουν έμφαση στην ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων, μεταρρύθμιση στα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και μαθητείας. Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που ενισχύουν την αυτονομία των ελληνικών πανεπιστημίων, τις επιδόσεις τους στην έρευνα και την ποιότητα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, περιλαμβανομένης και της σύνδεσής της με την αγορά εργασίας.

Μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις προς ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας του συστήματος υγείας, προκειμένου να παρέχει υπηρεσίες υγείας υψηλής ποιότητας. Στις μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις αυτές συμπεριλαμβάνονται: ένα ολοκληρωμένο σύστημα πρόληψης, η αναβάθμιση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, η εισαγωγή θεραπευτικών πρωτοκόλλων στο σύστημα ηλεκτρονικής συνταγογράφησης, καθώς και η δημιουργία ατομικού ηλεκτρονικού φακέλου υγείας για κάθε ασθενή. Τέλος, μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που ενδυναμώνουν την κοινωνική δικαιοσύνη και το δίκτυο κοινωνικής προστασίας, μέσω προγραμμάτων ενίσχυσης της οικονομικής και κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων, που προωθούν τις ίσες ευκαιρίες και στηρίζουν τη διαφορετικότητα, ενώ θωρακίζουν το σύστημα κοινωνικών παροχών.

4. Σε ό,τι αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις και τον θεσμικό μετασχηματισμό, το Σχέδιο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων: σημαντικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, που περιλαμβάνουν περαιτέρω ψηφιοποίηση των φορολογικών υπηρεσιών, κωδικοποίηση και εκσυγχρονισμό της φορολογικής νομοθεσίας, δράσεις κατά του λαθρεμπορίου, ηλεκτρονική διασύνδεση των ταμειακών μηχανών και των POS με τις φορολογικές αρχές και χρήση τεχνητής νοημοσύνης για τη διευκόλυνση των φορολογικών ελέγχων. Ενέργειες προς εκσυγχρονισμό του πλαισίου διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των δημοσίων επενδύσεων με δράσεις υπέρ της ενίσχυσης της διαφάνειας. Μια φιλόδοξη ατζέντα για τη βελτίωση της ταχύτητας και αποτελεσματικότητας στην απονομή της δικαιοσύνης, με μεταρρυθμίσεις, επενδύσεις και ψηφιοποίηση. Δέσμευση για περαιτέρω ανάπτυξη της ελληνικής κεφαλαιαγοράς, και νέες δράσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος του ιδιωτικού χρέους.

Τομεακές πολιτικές για ενίσχυση του πολιτισμού, του τουρισμού, της έξυπνης βιομηχανικής παραγωγής, και της αγροτοδιατροφής. Τέλος, ανάπτυξη πολυμορφικών,

προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και συστημάτων μεταφορών, με βελτίωση της συνδεσιμότητας και μεταρρύθμιση του κανονιστικού πλαισίου.

Αξιοποίηση των δανείων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τη χρηματοδότηση ιδιωτικών επενδύσεων. Η Ελλάδα δικαιούται να αντλήσει από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας δάνεια ύψους περίπου 13 δισ. ευρώ. Το ελληνικό Σχέδιο σκοπεύει να αξιοποιήσει το σύνολο αυτών των κεφαλαίων προκειμένου να προωθήσει και να χρηματοδοτήσει σημαντικές επιπρόσθετες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις και έτσι να περιορίσει: (α) το πολύ μεγάλο παραγωγικό κενό (output gap) της οικονομίας που το 2020 προβλέπεται να φτάσει στο 12,3%, (β) το εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο επενδύσεων που χαρακτηρίζει την ελληνική οικονομία κατά την τελευταία δεκαετία: Το 2019 οι επενδύσεις έφτασαν το 10.1% του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 22,2% του μέσου όρου της ευρωζώνης, (γ) το σημαντικά υψηλότερο κόστος δανεισμού των ελληνικών επιχειρήσεων σε σχέση με τον μέσο όρο της ευρωζώνης. Περίπου τα 2/3 του συνολικού επενδυτικού κενού αφορούν στις επιχειρηματικές επενδύσεις, γεγονός που καταδεικνύει την ύπαρξη σημαντικών επενδυτικών ευκαιριών. Ως εκ τούτου, η αξιοποίηση των δανείων του Ταμείου για χρηματοδότηση ιδιωτικών επενδύσεων, σε συνδυασμό με κατάλληλες μεταρρυθμίσεις, μπορεί να ενισχύσει την ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την οικονομική και κοινωνική συνοχή.

Γενικοί Στόχοι του Ελληνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας:

1. Πράσινη Μετάβαση
2. Ψηφιακός μετασχηματισμός
3. Απασχόληση, δεξιότητες, κοινωνική συνοχή
4. Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας

Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης ανά Τομέα Παρέμβασης

Για την αξιολόγηση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της Περιφέρειας χρησιμοποιείται η μέθοδος της ανάλυσης SWOT. Πρόκειται για την ανάλυση των ισχυρών και αδύνατων σημείων του εσωτερικού περιβάλλοντος και τη διερεύνηση των ευκαιριών και απειλών του εξωτερικού περιβάλλοντος. Η SWOT συμβάλλει στην κατανόηση του προφίλ μιας περιοχής και στην αναγνώριση της στρατηγικής που θα πρέπει να ακολουθηθεί σε αντίστοιχους τομείς παρέμβασης και υλοποιείται σε τρία διακριτά στάδια:

1. Καταγράφονται απόψεις και κωδικοποιούνται τα στοιχεία της ανάλυσης αναφορικά με τα εσωτερικά ισχυρά και αδύνατα σημεία της Περιφέρειας, καθώς και τις εξωτερικές ευκαιρίες και απειλές.
2. Η κατάσταση αναλύεται με την εξέταση των πιθανών τρόπων μέσω των οποίων θα ενδυναμωθούν τα ισχυρά σημεία του φορέα και της περιοχής, προκειμένου να υπερκεράσουν τις αναγνωρισμένες αδυναμίες, καθώς και με την αναγνώριση των ευκαιριών που δύναται να αξιοποιηθούν, προκειμένου να υπερσχύσουν των απειλών.

3. Διαμορφώνεται η στρατηγική για την επίτευξη βελτιώσεων, η οποία εξειδικεύεται περαιτέρω στα επόμενα στάδια ανάπτυξης του ΠΠΑ.

Η SWOT ανάλυση που ακολουθεί, αφορά κάθε έναν από τους πέντε (5) πυλώνες ανάπτυξης, όπως αυτοί καθορίστηκαν στο ΕΠΑ της ΠΠ 2021-2025, ήτοι :

- ◆ Έξυπνη Ανάπτυξη
- ◆ Πράσινη Ανάπτυξη
- ◆ Ανάπτυξη Υποδομών
- ◆ Κοινωνική Ανάπτυξη
- ◆ Ενίσχυση εξωστρέφειας

Έξυπνη Ανάπτυξη

Η καινοτομία επιτυγχάνεται μέσα από μια διαδικασία αλληλεπιδράσεων ιδιωτικών και δημόσιων οργανισμών που διαλειτουργούν μέσα από συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο. Σε μια κοινωνία της γνώσης, οι δυνατότητες καινοτομίας και οικονομικής ανάπτυξης βασίζονται στο μοντέλο της τριπλής έλικας με τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα να κατέχουν σημαντικό ρόλο πρωταγωνιστώντας στην ανταλλαγή στοιχείων με επιχειρήσεις και δημόσιες αρχές με στόχο τη δημιουργία νέων θεσμικών και κοινωνικών σχημάτων στην παραγωγή, μεταφορά κι εφαρμογή της γνώσης.

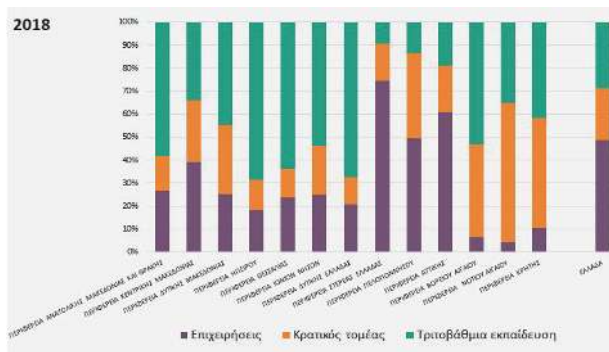
Η ύπαρξη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων είναι η βάση της Ηπείρου στην έρευνα και την καινοτομία. Η εγκατάσταση νέων εταιρειών, στον τομέα της πληροφορικής και επικοινωνιών, στα Ιωάννινα τα τελευταία χρόνια είναι ενδεικτικό της σημασίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στην εκπαίδευση νέων επιστημόνων και την απορρόφηση τους στην αγορά εργασίας. Η δημιουργία νέου Τεχνολογικού Πάρκου πλησίον του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, που ήδη προωθείται από την Περιφέρεια Ηπείρου, εκτιμάται ότι θα δημιουργήσει πυρήνα καινοτομίας για την διάχυση τεχνολογιών στην ευρύτερη περιοχή.

Υψηλά ποσοστά καινοτόμων επιχειρήσεων, πάνω από 50% του συνόλου, κατέγραψε στις ελληνικές περιφέρειες η επίσημη στατιστική έρευνα του ΕΚΤ για την καινοτομία στις ελληνικές επιχειρήσεις, με αναφορά την περίοδο 2016-2018. Η Περιφέρεια Ηπείρου κατατάσσεται στην 9^η θέση.¹

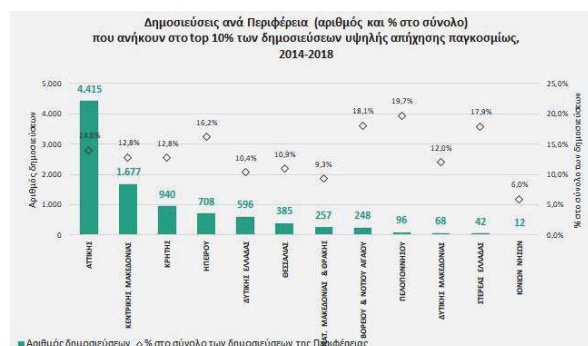

¹ Πηγή: <https://metrics.ekt.gr/regions>

Η συνεισφορά των τριών τομέων εκτέλεσης Έρευνας και Ανάπτυξης (Ε&Α) στη διαμόρφωση των συνολικών δαπανών Ε&Α για το 2018 διαφοροποιείται σε κάθε περιφέρεια. Στην Περιφέρεια Ηπείρου οι περισσότερες δαπάνες Ε&Α πραγματοποιούνται στον τομέα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Την περίοδο 2014-2018, στο 10% των δημοσιεύσεων με την υψηλότερη απήχηση παγκοσμίως περιλαμβάνονται επιστημονικές εργασίες που δημοσιεύθηκαν από φορείς από όλες τις ελληνικές Περιφέρειες.

Ο μεγαλύτερος αριθμός καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής (4.451 δημοσιεύσεις ή το 14% του συνόλου των δημοσιεύσεων της Περιφέρειας) και στην Περιφέρεια Ηπείρου (708 δημοσιεύσεις ή το 16,2% του συνόλου των δημοσιεύσεων της Περιφέρειας).

Πράσινη Ανάπτυξη

Βασική επιδίωξη αποτελεί η προστασία του περιβάλλοντος και η γενικότερη μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον με αποδοτική χρήση των πόρων και χαμηλά επίπεδα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, παράλληλα με την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού, δομημένου περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων. Έμφαση πρέπει να δοθεί στη διαχείριση και πρόληψη κινδύνων από την κλιματική αλλαγή με επενδύσεις σε έργα προσαρμογής σε αυτή, καθώς και έργα πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών. Η εξοικονόμηση ενέργειας και η ενεργειακή αποδοτικότητα, αποτελούν βασικές προτεραιότητες από τις οποίες αναμένεται να προκύψει και νέα «πράσινη» επιχειρηματικότητα. Επίσης θα επιδιωχθεί η αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων, η βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας και διαχείρισης των υδάτων, καθώς και η προώθηση της αστικής αναζωογόνησης. Προτεραιότητα αποτελεί η υλοποίηση έργων υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας που άπτονται του κοινοτικού κεκτημένου και των υποχρεώσεων τήρησης των Ευρωπαϊκών Οδηγιών.

Στόχους αποτελούν η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας του κτιριακού αποθέματος της Περιφέρειας, η μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος των αστικών κέντρων της Περιφέρειας, η ενίσχυση της ικανότητας της Περιφέρειας στην πρόληψη και αντιμετώπιση κινδύνων και καταστροφών, η αύξηση της αποτελεσματικότητας στη διαχείριση των υδατικών πόρων, η αύξηση της επίδρασης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς στην περιφερειακή οικονομία, η αποτελεσματική διαχείριση και

προστασία περιοχών ιδιαίτερης οικολογικής αξίας και η βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και του μικροκλίματος των αστικών περιοχών.

Η επίτευξη των στόχων θα συμβάλλει:

Α) στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλής κατανάλωσης σε άνθρακα, υπό το πρίσμα της Εθνικής και Ευρωπαϊκής Στρατηγικής μέσω της βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας, την αύξηση του ενεργειακού δυναμικού από ΑΠΕ και φυσικό αέριο, τη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού, την παροχή αξιόπιστων ενεργειακών προϊόντων και υπηρεσιών προς τους καταναλωτές και την προώθηση των φιλοπεριβαλλοντικών προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης μέσω των «Πράσινων Προμηθειών». Μετά την δημιουργία των προϋποθέσεων για την προσέλκυση επενδύσεων μέσω του ιδιωτικού τομέα, καθώς και την διενέργεια επενδύσεων μέσω δημόσιων φορέων θα αντιμετωπιστούν οι περιβαλλοντικές, ενεργειακές και χωροταξικές προκλήσεις και θα τονωθεί παράλληλα η οικονομική δραστηριότητα της Περιφέρειας Ηπείρου.

Β) στην αειφορική διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων στην προστασία και ανάδειξη της βιοποικιλότητας, στη διαχείριση και την προστασία των υδάτινων πόρων και των δασών, καθώς και στον σχεδιασμό για την έγκαιρη αντιμετώπιση περιβαλλοντικών κινδύνων και κρίσεων. Θα πραγματοποιηθούν επενδύσεις σε τεχνικά έργα και έργα αξιοποίησης φυσικών πόρων καθώς και αποκατάσταση των φυσικών τοπίων.

Ανάπτυξη Υποδομών

Η Περιφέρεια Ηπείρου, η οποία καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της χώρας, είναι σχετικά απομονωμένη χωρικά, έχοντας δυτικά τη θάλασσα και βόρεια και ανατολικά τους δύσβατους ορεινούς όγκους, συνδέεται με τις υπόλοιπες Περιφέρειες της Χώρας μέσω του άξονα Β-Ν, αλλά και Α-Δ. Η θέση της είναι ένα σταυροδρόμι που της επιτρέπει να γειτονεύει με ένα μεγάλο μέρος του Ηπειρωτικού κορμού της χώρας: Θεσσαλία, Δυτική Μακεδονία, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Ελλάδα. Διασχίζεται από εθνικά δίκτυα μεταφορών (Εγνατία Οδός, Ιόνια Οδός), γειτνιάζει με τον υπό κατασκευή εθνικό δρόμο Ε65 και διαθέτει το λιμάνι της Ηγουμενίτσας και το αεροδρόμιο των Ιωαννίνων και του Ακτίου.

Η βελτίωση της βατότητας του επαρχιακού δικτύου και γενικότερα η αύξηση της οδικής ασφάλειας Εθνικού και Επαρχιακού δικτύου αποτελεί σημαντική παράμετρο στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της Περιφέρειας. Κατά τις προηγούμενες και την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο, κατασκευάστηκε και κατασκευάζεται μεγάλος αριθμός έργων, τα οποία αφορούν σε βελτίωση Εθνικών, Περιφερειακών και Τοπικών οδών, σε επέκταση του λιμανιού της Ηγουμενίτσας και στην επέκταση του αεροδρομίου των Ιωαννίνων. Παραμένει, όμως, η ανάγκη συμπλήρωσης και βελτίωσης του βασικού οδικού δικτύου, ώστε να αντιμετωπισθούν οι ελλείψεις του που δημιουργούν προβλήματα λόγω επικινδυνότητας στους χρήστες του δικτύου.

Στην Περιφέρεια, εκτός από τα προβλήματα της υποδομής, παρατηρούνται γενικότερα διαρθρωτικές και λειτουργικές αδυναμίες, καθώς και έλλειψη αποτελεσματικών μηχανισμών κατασκευής σιδηροδρομικού δικτύου παράλληλου με το οδικό δίκτυο.

Αποτελεί αναπτυξιακή ανάγκη για την Περιφέρεια η προώθηση συνδυασμένων μεταφορών, η σιδηροδρομική σύνδεση των λιμανιού της Ηγουμενίτσας με το οδικό δίκτυο καθώς και με όλους του οδικούς άξονες που συνδέουν την Ήπειρο με την υπόλοιπη Ελλάδα.

Η ενεργειακή αναβάθμιση - αυτοματοποίηση και συντήρηση του συστήματος οδο φωτισμού στο Εθνικό Δίκτυο της Περιφέρειας Ηπείρου, με εξοικονόμηση Ενέργειας θα συμβάλει εξίσου στην οδική ασφάλεια.

Τέλος τα ευρυζωνικά δίκτυα που σιγά σιγά τοποθετούνται θα δημιουργήσουν ισχυρές προϋποθέσεις για καλύτερες και ασφαλέστερες ταχύτητες στο διαδίκτυο, που με τη σειρά τους θα οδηγήσουν σε καλύτερη επικοινωνία και συναλλαγές σε όλους τους τομείς.

Δυνατότητες (Strengths)	Προβλήματα (Weakness)
Γεωγραφική θέση που καθιστά την Ήπειρο κόμβο και διάδρομο του ηπειρωτικού δικτύου μεταφορών Υπαρξη σημαντικών μεταφορικών υποδομών (Εγνατία οδός, Ιόνια οδός, τουριστικό και εμπορικό λιμάνι Ηγουμενίτσας, αεροδρόμια)	Ελλείψεις στο οδικό δίκτυο που δημιουργούν προβλήματα λόγω επικινδυνότητας Ανεπαρκή ευρυζωνικά δίκτυα στην ύπαιθρο αλλά και σε αστικές και τουριστικές περιοχές Έλλειψη σιδηροδρομικού δικτύου
Ευκαιρίες (Opportunities)	Απειλές (Threats)
Σημαντικές παρεμβάσεις στο οδικό δίκτυο Επέκταση και βελτίωση του λιμανιού της Ηγουμενίτσας και του αεροδρομίου Ιωαννίνων Μεγάλη αποκτηθείσα τεχνογνωσία στη μελέτη μεγάλων έργων υποδομής	Αρνητικές επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού Μείωση των διαθέσιμων πόρων προς τους ΟΤΑ Μη σωστός συντονισμός των εμπλεκόμενων υπηρεσιών για τη διεκπεραίωση των διαγωνισμών των μεγάλων έργων υποδομής

Κοινωνική Ανάπτυξη

Σύμφωνα με την τελευταία επίσημη απογραφή πληθυσμού (ΕΛΣΤΑΤ, 2011), ο μόνιμος πληθυσμός της Ηπείρου ανέρχεται σε 336.856 άτομα και αποτελεί περίπου το 3,1% του πληθυσμού της χώρας. Κατά την περίοδο 2001-2011 η Περιφέρεια Ηπείρου παρουσίασε σημαντική μείωση του μόνιμου πληθυσμού κατά 4,4%, ενώ η αντίστοιχη μείωση σε επίπεδο χώρας ανήλθε σε περίπου 1,1%.

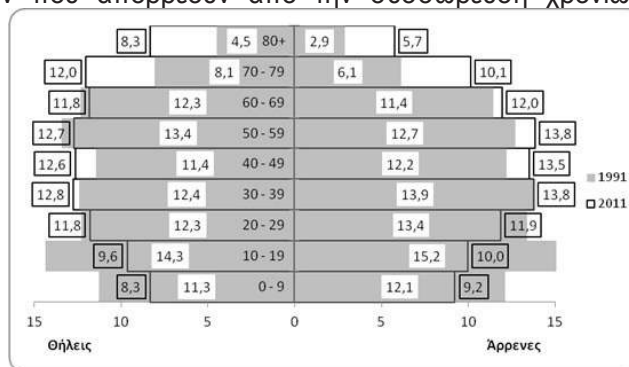
Η Περιφέρεια Ηπείρου εμφανίζει σημαντικά μικρότερη πληθυσμιακή πυκνότητα από αυτή της χώρας. Ειδικότερα, η πληθυσμιακή πυκνότητα της Ηπείρου εκτιμάται στα 36,58 περίπου άτομα ανά τ.χλμ., ενώ της χώρας στα 81,96 άτομα ανά τ.χλμ. Η επίδοση αυτή την κατατάσσει σε μια από τις πλέον αραιοκατοικημένες Περιφέρειες της χώρας.

Η ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού της, εμφανίζει πολλές ομοιότητες με την διάρθρωση στο σύνολο της Χώρας, γεγονός που σημαίνει ότι όπως και η χώρα συνολικά έτσι και η Περιφέρεια Ηπείρου αντιμετωπίζει το πρόβλημα της πληθυσμιακής γήρανσης.

Σύμφωνα με τους βασικούς δημογραφικούς δείκτες, η δημογραφική κατάσταση της Περιφέρειας Ηπείρου χαρακτηρίζεται σημαντικά δυσμενέστερη από αυτή της χώρας. Ειδικότερα, από τον υπολογισμό του δείκτη γήρανσης για την Περιφέρεια Ηπείρου προκύπτει ότι κατά το έτος 2012 σε 100 παιδιά αντιστοιχούσαν 184,2 ηλικιωμένοι, ενώ για τη χώρα η αναλογία αυτή ανέρχεται σε 137. Ο δείκτης αυτός αποδεικνύεται σημαντικά μεγαλύτερος για τις γυναίκες (αντιστοιχία 214,8 ηλικιωμένων γυναικών σε 100 κορίτσια έναντι 155,7 ηλικιωμένων ανδρών σε 100 αγόρια).

Από την αρχή του 2010, η Ελληνική οικονομία βρίσκεται, εν μέσω βαθιάς ύφεσης, σε μία διαδικασία μετασχηματισμού και διόρθωσης των ποικίλων εσωτερικών και εξωτερικών της ανισορροπιών που απορρέουν από την συσσώρευση χρόνιων

διαρθρωτικών προβλημάτων και τις πολλαπλές αστοχίες εφαρμογής των προγραμμάτων δημοσιονομικής προσαρμογής. Η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση ανέδειξε τα διαχρονικά προβλήματα της Ελληνικής οικονομίας και οι δημοσιονομικοί δείκτες

επιδεινώθηκαν. Η αρνητική εξέλιξη των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών στο σύνολο της χώρας αντανακλάται και στην εξέλιξη των Περιφερειακών οικονομιών.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η Ήπειρος μέχρι και το 2008 παρουσίαζε ικανοποιητικούς ρυθμούς ανάπτυξης του κ.κ. ΑΕΠ, ενώ αντίθετα, από το 2008, όπου εμφανίστηκαν οι πρώτες επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης στη Ελλάδα, καταγράφεται μείωση του κ.κ. ΑΕΠ (Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης - ΜΑΔ) της Περιφέρειας περίπου κατά 14,8% (από 16.200 ΜΑΔ το 2008 σε 13.800 ΜΑΔ το 2011).

Η μεγάλη μείωση της συνολικής απασχόλησης κατά τα έτη από το ξεκίνημα της κρίσης, 2008-2014, προκάλεσε μια αξιοσημείωτη αναδιάρθρωση και στα μερίδια της απασχόλησης ανά κύριο κλάδο της οικονομίας της Περιφέρειας. Συγκεκριμένα, ο πρωτογενής τομέας αύξησε τη συμμετοχή του, καθώς εμφανίζεται ανθεκτικότερος στην κρίση. Η βιομηχανία εμφάνισε σημαντική μείωση και οι κατασκευές γνώρισαν μεγάλη καθίζηση. Το εμπόριο και ο τουρισμός αύξησε σε μικρό βαθμό το μερίδιό του. Τέλος, οι χρηματοπιστωτικές και επαγγελματικές υπηρεσίες, καθώς και οι λοιπές υπηρεσίες (κυρίως δημόσια διοίκηση) ήταν κλάδοι που δεν εμφάνισαν μείωση της απασχόλησης, κυρίως λόγω του χαμηλότερου δείκτη συμμετοχής τους έναντι του συνόλου της χώρας.

Η απασχόληση παρουσιάζει υψηλά ποσοστά συγκέντρωσης στην αυτοαπασχόληση, ενώ έχει αυξηθεί το μερίδιο της προσωρινής, της μερικής απασχόλησης και της εκ περιτροπής εργασίας.

Το 18,9% των απασχολούμενων ηλικίας 15 ετών και άνω εργάζεται στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, δασοκομία, αλιεία), το 14,6% στο χονδρικό - λιανικό εμπόριο και την επισκευή οχημάτων, το 8,8% σε δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης, το 9,9% στην εκπαίδευση, το 8,7% στην μεταποίηση, το 8,9% στον τομέα της Δημόσιας Διοίκησης - άμυνας και κοινωνικής ασφάλισης, το 7,6% σε δραστηριότητες ανθρωπίνης υγείας και κοινωνικής μέριμνας, το 5,5% στις κατασκευές και το 4,4% σε επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες.²

Όσον αφορά το κίνδυνο φτώχειας, σύμφωνα με την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2019 της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, το ποσοστό κινδύνου φτώχειας στην Περιφέρεια Ηπείρου είναι 17,4% - ελαφρώς χαμηλότερο από αυτό της Χώρας (17,9%).

Εξωστρέφεια

Η Περιφέρεια Ηπείρου κατά την τετραετία 2015-2019 κατέγραψε μικρή αύξηση 2% των εξαγωγών (έτος 2015-2019) ενώ η αύξηση από το έτος 2018 στο 2019 ήταν 5,9%. Η ετήσια μεταβολή εξαγωγών για το διάστημα 2018-2019 είναι πάνω από το μέσο όρο της Ελλάδος με 5,9% έναντι 1%.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η πορεία των εξαγωγών στην Περιφέρεια Ηπείρου την περίοδο 2015-2019.

Εμπορευματικές συναλλαγές περιφέρειας (ποσά σε εκατ. €)	2019	2018	2017	2016	2015	ΕΜ 19/18
Εξαγωγές	324,9	306,9	267,6	264,0	316,2	+5,9%
Εισαγωγές	268,5	294,2	289,7	235,5	198,2	-8,7%
Εμπορικό Ισοζύγιο (πλεόνασμα)	56,4	12,7	-22,1	28,5	118,0	+344,0%
Εξαγωγές/Εισαγωγές	121,0%	104,3%	92,4%	112,1%	159,5%	-

Πηγή: Χαρτογράφηση της Εξαγωγικής δραστηριότητας της Ελλάδας ανά Περιφέρεια.

Από τον πίνακα παρατηρούμε ότι για 4ο συνεχόμενο έτος αυξήθηκαν οι εξαγωγές της Περιφέρειας Ηπείρου. Πιο συγκεκριμένα, οι εξαγωγές της περιφέρειας αυξήθηκαν κατά 5,9% και διαμορφώθηκαν σε €324,9 εκατ. το 2019, ενώ συνδυαστικά με τη μείωση των εισαγωγών κατά 8,7%, το εμπορικό πλεόνασμα αυξήθηκε κατά 344,0%.

Ο κλάδος των τροφίμων είναι αυτός που παραμένει στην κορυφή των εξαγωγών. Το 75% των εξαγωγών αφορά τα τρόφιμα, το 8,6% τα χημικά και πλαστικά, το 2,3% τα μέταλλα αλλά και την κλωστοϋφαντουργία και ένδυση με το ίδιο ποσοστό, το 1,8 αφορά το ξύλο και χαρτί, και το 10% ανήκει στους λοιπούς κλάδους.

² Πηγή: Πληροφορίες για την αγορά εργασίας – EURES, Ευρωπαϊκή πύλη για την επαγγελματική κινητικότητα

Κορυφαίος εξαγωγικός προορισμός για το 2018 είναι η Ολλανδία (22,1%) και ακολουθεί πολύ κοντά η Αλβανία (21,9%). Τα προϊόντα της Ηπείρου εξάγονται επίσης σε Ιταλία (13,7%), Γερμανία (8,8%), Βουλγαρία (5,2%), Αυστραλία (3,6%), Ισπανία και ΗΠΑ (3,3%), Πολωνία (3,1%) και Κύπρο (2,5%).

SWOT Ανάλυση εξωστρέφειας

Δυνατότητα	Προβλήματα
- Γεωγραφική θέση που καθιστά την Ήπειρο σημαντική Πύλη της Ελλάδας προς τα Βαλκάνια και την Ευρωπαϊκή Ένωση. - Ύπαρξη ολοκληρωμένων αυτοκινητόδρομων (Εγνατία και Ιόνια Οδός). - Συνεχώς βελτιούμενο εθνικό και επαρχιακό οδικό δίκτυο. - Ύπαρξη τοπικού (Ιωάννινα) και διεθνούς (Άκτιο) αεροδρομίου. - Πρωτογενής τομέας που συνιστά πυλώνα ανάπτυξης για την περιοχή. - Παρουσία περιοχών γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας, κυρίως στις πεδινές περιοχές των Π.Ε. Πρέβεζας και Άρτας.	- Έλλειψη σιδηροδρομικού δικτύου - Εσωστρέφεια και μικρή ανταγωνιστική ικανότητα σημαντικών αγροτικών προϊόντων, λόγω έλλειψης πιστοποιήσεων και τυποποίησης. - Μικρή παρουσία βιοτεχνικής και βιομηχανικής δραστηριότητας. - Ανεπαρκής προβολή και προώθηση των τοπικών προϊόντων στην εγχώρια και διεθνή αγορά.
Ευκαιρίες	Απειλές
- Συγκριτικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας στην παραγωγή ποιοτικών, επώνυμων γεωργικών, κτηνοτροφικών και προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, που παρουσιάζουν διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση στην Ελληνική, Ευρωπαϊκή και Διεθνή αγορά. - Ενιαία και ολοκληρωμένη διαχείριση του τουριστικού προορισμού "Ηπειρος" (brand name) και καθιέρωσή του ως προορισμό 4 εποχών. - Αξιοποίηση εφαρμογών διαδικτύου για την προβολή του τουριστικού προϊόντος. - Προώθηση και αύξηση των ιχθυοκαλλιεργειών.	- Αρνητικές επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού - Ανταγωνισμός από χώρες χαμηλού κόστους - Ύπαρξη πολυνομίας σε θέματα που εμπíπτουν στην αρμοδιότητα της περιφέρειας. - Συρρίκνωση εσωτερικής αγοράς

II. Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021 – 2025

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Το όραμα της Περιφέρειας Ηπείρου είναι η δυναμική, εξωστρεφής και αειφορική ανάπτυξη της Ηπείρου, εστιασμένη στην μοναδικότητα, το περιβάλλον και την ιστορία, ώστε να καταστεί ελκυστικός προορισμός για καινοτόμο επιχειρηματικότητα και τουριστική προσέλκυση επισκεπτών από όλο τον κόσμο καθώς και ένα σύγχρονο ενεργειακό, επιχειρηματικό, μεταφορικό κέντρο της χώρας και πύλη εισόδου της Δυτικής Ευρώπης.

Η στρατηγική του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ηπείρου 2021-2025 περιλαμβάνει τους ακόλουθους επιμέρους Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους ανά Αναπτυξιακό Στόχο του ΕΠΑ:

► Έξυπνη Ανάπτυξη

Η έρευνα και καινοτομία αποτελεί βασικό πεδίο της στρατηγικής της Περιφέρειας Ηπείρου. Ήδη δραστηριοποιούνται σημαντικοί δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς έρευνας και τεχνολογίας και αποτελεί βασική επιδίωξη η προσέλκυση νέων επιχειρήσεων και επιστημόνων στο πεδίο της καινοτομίας και της τεχνολογίας. Στα δυνατά σημεία της Περιφέρειας, θα πρέπει να προστεθεί και η λειτουργία του Περιφερειακού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΣΕΚ). Επιπλέον, επιδιώκεται η εμβάθυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού σε όλα τα επίπεδα (δημόσια διοίκηση, οικονομία, κοινωνία, κλπ.), καθώς και η στήριξη της ψηφιακής συνδεσιμότητας.

► Πράσινη Ανάπτυξη

Σε ότι αφορά τον αναπτυξιακό στόχο της Πράσινης Ανάπτυξης, η ολοκλήρωση των απαραίτητων υποδομών για την διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων σύμφωνα με τον αναθεωρημένο ΠΕΣΔΑ Ηπείρου, η προστασία του περιβάλλοντος και των κατοίκων της περιοχής από πλημμυρικά φαινόμενα, κατολισθήσεις και άλλες επιπτώσεις τις κλιματικής αλλαγής, η ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση του πλούσιου υδάτινου δυναμικού της περιοχής για την κάλυψη αναγκών είτε ύδρευσης είτε άρδευσης, και Η συμβολή στην δημιουργία “Πράσινων πόλεων” μέσω ενίσχυσης δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κτηρίων αποτελούν κύριες επιδιώξεις της Προγράμματος Ανάπτυξης.

► Κοινωνική Ανάπτυξη

Στο πλαίσιο του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης, η Περιφέρεια Ηπείρου στοχεύει στην περαιτέρω ενίσχυση των νοσοκομείων και των δομών υγείας μέσω της προμήθειας του απαραίτητου εξοπλισμού και την συμπλήρωση των απαραίτητων υποδομών. Στο πλαίσιο της κοινωνικής ανάπτυξης, ο στόχος συμπληρώνεται με την προτεραιότητα για την ενίσχυση των υποδομών στο τομέα του αθλητισμού.

► Ανάπτυξη υποδομών

Η ενδυνάμωση της Ηπείρου ως ένα σύγχρονο ενεργειακό, μεταφορικό κέντρο της χώρας και πύλη εισόδου της Δυτικής Ευρώπης αποτελεί κύριο σημείο της στρατηγικής της Περιφέρειας. Ταυτόχρονα, στο υφιστάμενο οδικό δίκτυο, κατεχοχίν ορεινό, απαιτούνται παρεμβάσεις συντήρησης και αποκατάστασης. Τέλος, η σύνδεση

περιοχών με του κεντρικούς αυτοκινητόδρομους μπορεί να αποδώσει πολλαπλά αναπτυξιακά οφέλη.

► Εξωστρέφεια

Υψηλή προτεραιότητα της Περιφέρειας Ηπείρου αποτελεί η προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος αλλά και η ενίσχυση δράσεων για την προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Αναπτυξιακοί Στόχοι και Άξονες Προτεραιότητας του ΠΠΑ

Βάσει της πρότερης ανάλυσης προκύπτουν οι Αναπτυξιακοί Στόχοι, οι Ειδικοί Στόχοι και οι Άξονες Προτεραιότητας του ΠΠΑ, οι οποίοι παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα :

Αναπτυξιακοί Στόχοι	Ειδικοί Στόχοι	Άξονες Προτεραιότητας του ΠΠΑ
1. Έξυπνη Ανάπτυξη	Έρευνα & Ανάπτυξη	Έρευνα και καινοτομία
	Ψηφιακός Μετασχηματισμός	Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις
2. Πράσινη Ανάπτυξη	Καινοτομία & Επιχειρηματικότητα	Συστάδες ανάπτυξης
		Ενεργειακή απόδοση
		Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων
		Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων
		Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων
		Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)
3. Κοινωνική Ανάπτυξη	Κλιματική Αλλαγή	Πράσινες πόλεις
		Υγεία
		Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός
	Αθλητισμός	Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού
		Κοινωνική Συνοχή

4. Ανάπτυξη υποδομών	Δίκτυα Μεταφορές	Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές
		Οδικές υποδομές
		Οδική ασφάλεια
5. Εξωστρέφεια	Πολιτισμός Τουρισμός	Πρωώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού
		Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος
		Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς
6. Υποστήριξη Προγράμματος		Διοικητική Υποστήριξη
		Τεχνική Βοήθεια

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΠΑ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΕΠΑ

Η διάρθρωση της στρατηγικής της Περιφέρειας Ηπείρου για την περίοδο 2021-2025 ανά Αναπτυξιακό Στόχο αντιστοιχίζεται με τις προτεραιότητες του ΕΠΑ ως ακολούθως.

► Έξυπνη Ανάπτυξη :

1.3 Πρωώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις

1.4 Συστάδες ανάπτυξης

► Πράσινη Ανάπτυξη:

2.1 Ενεργειακή απόδοση

2.3. Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων

2.4. Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων

2.6. Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων

2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)

2.11 Πράσινες πόλεις

► Κοινωνική Ανάπτυξη

3.1. Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός

3.13. Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού

► **Ανάπτυξη υποδομών**

4.2. Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές

4.5. Οδικές υποδομές

4.8. Οδική ασφάλεια

► **Εξωστρέφεια**

5.2 Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού

5.3. Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος

5.4. Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς

► **Υποστήριξη Προγράμματος**

6.1 Διοικητική Υποστήριξη

6.2 Τεχνική Βοήθεια

Κατηγορίες Έργων και Δράσεων

Ενδεικτικά παρουσιάζονται παρακάτω έργα και δράσεις του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης της Ηπείρου 2021-2025:

1 ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1.3	<i>Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις</i>
1.3.1	Τοπογραφική αποτύπωση Μετσόβου
1.4	<i>Συστάδες ανάπτυξης</i>
1.4.1	Προετοιμασία φακέλου για την δημιουργία βιομηχανικού πάρκου (Βι.Πα) στο Νομό Άρτας

2 2. ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

2.1	2.1 Ενεργειακή απόδοση
2.1.1	Μελέτη αναβάθμισης ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των αντλιοστασίων ύδρευσης – αποχέτευσης του Δήμου Ηγουμενίτσας και εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συγκροτήματος για την ενεργειακή τους αυτονομία
2.3	2.3 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων
2.3.1	Δαπάνη μεταφοράς του υπολείμματος της εγκατάστασης επεξεργασίας ΑΣΑ Περιφέρειας Ηπείρου
2.4	2.4 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων
2.4.1	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

- 2.4.2 ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ - ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
- 2.4.3 Πρόγραμμα περισυλλογής διαχείρισης ή/και αποτέφρωσης κάθε είδους νεκρών ζώων και κατασχεθέντων οστράκων και λήψη δειγμάτων εγκεφαλικού ιστού από νεκρά βοοειδή και αιγοπρόβατα
- 2.6 2.6 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων**
- 2.6.1 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ, ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΡΔΕΥΤΙΚΩΝ - ΥΔΡΕΥΤΙΚΩΝ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ - ΥΔΡΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
- 2.6.2 Μελέτη αντικατάστασης εξωτερικού υδραγωγείου Ηγουμενίτσας και επισκευής υφιστάμενων δεξαμενών ύδρευσης
- 2.6.3 Μελέτη αντικατάστασης εσωτερικών δικτύων ύδρευσης Δημοτικών Ενοτήτων Δήμου Ηγουμενίτσας
- 2.9 2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)**
- 2.9.1 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.
- 2.9.2 Μελέτη Αντιπλημμυρικής Προστασίας Λεκανοπεδίου Ιωαννίνων
- 2.9.3 Μελέτη διευθέτησης ομβρίων υδάτων του οδικού τμήματος της Ε.Ο Ιωαννίνων – Αθηνών (Βελισσάριο – Πανηπειρωτικό Στάδιο) και της περιοχής πέριξ αυτού και ανακατασκευής της οδού
- 2.11 2.11 Πράσινες πόλεις**
- 2.11.1 ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
- 2.11.2 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ, ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
- 2.11.3 Διαμόρφωση οικολογικού πάρκου στην περιοχή Κατσικάς
- 2.11.4 Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου κλειστού γυμναστηρίου Τ9 στους Κωστακίους Άρτας

3 3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- 3.1 3.1 Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός**
- 3.1.1 ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΙΑΤΡΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
- 3.1.2 Αντικατάσταση κεντρικής αποστείρωσης του Γενικού Νοσοκομείου Ιωαννίνων Γ. Χατζηκώστα
- 3.1.2 Αντικατάσταση ανελκυστήρων του Γενικού Νοσοκομείου Ιωαννίνων Γ. Χατζηκώστα
- 3.1.3 Δημιουργία νέας κεντρικής μονάδας πλυντηρίων και προμήθεια νέου εξοπλισμού κουζίνας για τις ανάγκες του Π.Γ.Ν.Ι και των λοιπών δομών υγείας & προνοίας Ηπείρου
- 3.13 3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού**
- 3.13.1 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΣΕ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ
- 3.13.2 ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
Κατασκευή πανηπειρωτικού κλειστού γυμναστηρίου Ιωαννίνων

4 4. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

- 4.2 4.2 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές**
- 4.2.1 ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ

4.2.2	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΧΕΙΡΩΝ ΣΤΑΒΛΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΩΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
4.2.3	Προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού αποθήκευσης και διανομής υγραερίου στο ΠΓΝΙ.
4.5	4.5 Οδικές υποδομές
4.5.1	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ – ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΥΚΤΙΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
4.5.2	Σύνδεση λιμένα Ηγουμενίτσας - Εγνατία Οδός και πρόσβαση προς Μαυρομάτι (είσοδος πόλης Ηγουμενίτσας)
4.5.3	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΑΠΟΧΙΟΝΙΣΜΟΣ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
4.5.4	ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΣΗ ΟΔΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
4.5.5	ΕΠΙΣΚΕΥΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΤΗΣ ΑΥΤΟΤΕΛΟΥΣ Δ/ΝΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
4.5.6	ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
4.5.7	Μελέτη οδοποιίας για τη βελτίωση της Εθνικής Οδού Άρτας – Καρδίτσας
4.5.8	Μελέτη Για την κατασκευή βόρειας εισόδου πόλης Ιωαννίνων από την Εγνατία Οδό
4.5.9	Μελέτη σύνδεσης της Εγνατίας Οδού με την Εθνική Οδό Ιωαννίνων -Ηγουμενίτσας μέσω των Τ.Κ Κουρεντων – Βουτσαρα
4.5.10	Υπηρεσίες Ωρίμανσης & Τεχνικής Υποστήριξης για την υλοποίηση του έργου Ιόνια Οδός – Κακαβιά
4.8	4.8 Οδική ασφάλεια
4.8.1	ΜΕΛΕΤΕΣ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ
4.8.2	Επέκταση δικτύου πεζών και ποδηλάτων προς το βόρειο παραλιακό μέτωπο του Δήμου Ηγουμενίτσας
4.8.3	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΣΤΗΘΑΙΩΝ, ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
4.8.4	Μελέτη σήμανσης και ασφάλισης Εθνικού και Επαρχιακού Οδικού Δικτύου Περιφέρειας Ηπείρου
5	5. ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ
5.2	5.2 Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός κλπ.)
5.2.1	Οριστική μελέτη ποδηλατοδρόμων Νομού Πρέβεζας (Ιόνια Διαδρομή)
5.3	5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος
5.3.1	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ – ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ, ΙΕΡΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
5.3.2	Στερέωση - αποκατάσταση Ι.Μ. Προφήτου Ηλία Βίτσας, Δήμου Ζαγορίου
5.3.3	Βελτίωση - αποκατάσταση του οθωμανικού τεμένους Ιμαρετ Άρτας
5.3.4	Αναστύλωση - επισκευή Οικίας Μπουση και πηγαδιών στον ιερό χώρο του Σουλίου
5.3.5	Συντήρηση – αποκατάσταση υφιστάμενων κτιρίων και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου στο κτιριακό συγκρότημα της Ιεράς Μονής Παναγίας Βελλάς Ιωαννίνων
5.4	5.4 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς

- 5.4.1 ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
- 5.4.2 Αποκατάσταση παλαιού σχολείου Δίλοφου (Α' Φάση)
- 5.4.3 Αισθητική και λειτουργική ενοποίηση χώρων ιστορικού και εμπορικού κέντρου Τ. Κ. Πραμάντων Δήμου Βορείων Τζουμέρκων
- 5.4.4 Εργασίες πλήρους αναστήλωσης του παλαιού Σχολαρχείου και του παλαιού Παρθεναγωγείου Γαναδίου
- 5.4.5 Κατασκευή Κειμηλιαρχείου Κόνιτσας
- 5.4.6 Αξιοποίηση παραποτάμιας περιοχής και πηγών Λούρου

6 6. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

6.1	6.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
6.1.1	ΠΟΡΟΣ ΠΕΡΙΦ. ΤΑΜΕΙΟΥ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 1% ΑΡ.55 ΠΑΡ.1 Ν.2218/94 & ΚΥΑ 45743/31-12-2000
6.2	6.2 ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ
6.2.1	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΜΕΛΕΤΕΣ, ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΕΣ) ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΠΠΑ
6.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΟΥ ΠΠΑ
6.2.3	ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

Τεκμηρίωση της ανάγκης χρηματοδότησης από το ΕΠΑ

Ο σχεδιασμός της στρατηγικής του ΠΠΑ της Περιφέρειας Ηπείρου λαμβάνει υπόψη το σύνολο των έργων που είτε υλοποιούνται, είτε έχουν εγκριθεί, ή βρίσκονται στο σχεδιασμό της Περιφέρειας, λαμβάνοντας υπόψη τις συνέργειες και τις συμπληρωματικότητες με το ΠΕΠ Ηπείρου και άλλα ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία.

Οι χρηματοδοτικές δράσεις του ΠΠΑ στους Αναπτυξιακούς Στόχους καλούνται να συμπληρώσουν, αλλά και να επεκτείνουν με περισσότερους πόρους τις σχετικές δράσεις στο πλαίσιο του ΠΕΠ.

► Έξυπνη Ανάπτυξη

Η ανάγκη αξιοποίησης της χρηματοδότησης του ΠΠΑ για τον Αναπτυξιακό Στόχο «Έξυπνη Ανάπτυξη» προκύπτει από την ανάγκη αξιοποίησης των ευκαιριών από την παρουσία ερευνητικών φορέων στην περιοχή και την περαιτέρω προσέλκυση νέων εταιρειών τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Εκτός από την αξιοποίηση των δυνατών σημείων και ευκαιριών, απαιτείται και η αντιμετώπιση των προκλήσεων που σχετίζονται με τον μετασχηματισμό της ψηφιακή οικονομίας, την ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας αλλά και την ενίσχυση της οικονομίας μέσα από την δημιουργία των απαραίτητων προϋποθέσεων για την δημιουργία συστάδων.

► Πράσινη Ανάπτυξη

Η ανάγκη αξιοποίησης της χρηματοδότησης του ΠΠΑ για τον Αναπτυξιακό Στόχο «Πράσινη Ανάπτυξη» προκύπτει από τις ανάγκες και προκλήσεις που σχετίζονται με την επίτευξη των στόχων από το ΠΕΣΔΑ Ηπείρου, με την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, με την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στο περιβάλλον, με την ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση του πλούσιου υδάτινου δυναμικού της περιοχής, με την συμβολή στους στόχους για την εξοικονόμηση ενέργειας και τον περιορισμό εκπομπών CO₂, την προστασία του περιβάλλοντος και την ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς.

► Κοινωνική Ανάπτυξη

Σε ότι αφορά τον Αναπτυξιακό Στόχο «Κοινωνική Ανάπτυξη», η ανάγκη αξιοποίησης της χρηματοδότησης του ΠΠΑ προκύπτει από τις ελλείψεις στο σύστημα υγείας, είτε σε επίπεδο υποδομών είτε σε επίπεδο εξοπλισμού, οι οποίες είναι πιο έντονες στο πλαίσιο αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19. Επιπλέον, η ενθάρρυνση αθλητικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο βελτίωσης της ποιότητας ζωής και της κοινωνικής τους ανάπτυξης μέσω της ενίσχυσης αθλητικών υποδομών δύναται να πραγματοποιηθεί αμεσότερα και γρηγορότερα μέσω του ΠΠΑ.

► Ανάπτυξη Υποδομών

Σε ότι αφορά τον Αναπτυξιακό Στόχο «Ανάπτυξη Υποδομών», η ανάγκη αξιοποίησης της χρηματοδότησης του ΠΠΑ προκύπτει από τις ανάγκες συντήρησης και αντιμετώπισης καταστροφών του ορεινού οδικού δικτύου, την ενίσχυση των υποδομών και των δικτύων στην ενέργεια καθώς και την διασύνδεση με τους κεντρικούς αυτοκινητόδρομους στην κατεύθυνση της ενδυνάμωσης της Ηπείρου ως ένα σύγχρονο ενεργειακό, μεταφορικό κέντρο της χώρας

► Εξωστρέφεια

Σε ότι αφορά τον Αναπτυξιακό Στόχο «Εξωστρέφεια», η ανάγκη αξιοποίησης της χρηματοδότησης του ΠΠΑ προκύπτει από τις αυξημένες ανάγκες για την προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος, την προστασία, την ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής που αποτελεί κύριο στοιχείο της τουριστικής ταυτότητας της Περιφέρειας, την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού και την προώθηση δράσεων για τον σύγχρονο πολιτισμό.

Καθεστώς Ενίσχυσης

Κατά την κατάρτιση και την υλοποίηση δράσεων και πράξεων κρατικών ενισχύσεων εφαρμόζεται η παράγραφος Β' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α' 107). Οι προκηρύξεις και οι προσκλήσεις που αφορούν δράσεις και πράξεις κρατικών ενισχύσεων που χρηματοδοτούνται από το ΠΠΑ εκδίδονται από τον Περιφερειάρχη, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και

ΕΣΠΑ. Στις προκηρύξεις και στις προσκλήσεις ορίζονται οι δικαιούχοι των ενισχύσεων, οι επιλέξιμες δαπάνες, οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια υπαγωγής, οι προθεσμίες και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Οι προκηρύξεις των κρατικών ενισχύσεων αναρτώνται στο Πρόγραμμα «Διαύγεια» σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3861/2010 (Α' 112), καθώς και σε διαδικτυακό χώρο του ΕΠΑ, ενώ παράλληλα αξιοποιούνται όλες οι διαθέσιμες μορφές δημοσιοποίησης που κρίνονται απαραίτητες για τη διασφάλιση της ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων και της διαφάνειας.

Οι φορείς που χορηγούν σύμφωνα με την παράγραφο 1 κρατικές ενισχύσεις ήσσονος σημασίας χρησιμοποιούν υποχρεωτικά το Πληροφοριακό Σύστημα Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) του άρθρου 57 Α του ν. 4314/2014, το οποίο προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 23 του ν. 4605/2019 (Α' 52).

Με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη μπορεί να ανατίθενται στην αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία με την επωνυμία «Ενδιάμεσος Φορέας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας» (δ.τ. ΕΦΕΠΑΕ) καθήκοντα διαχείρισης δράσεων κρατικών ενισχύσεων χρηματοδοτούμενων από το ΕΠΑ.

Δείκτες Εκροών

Στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021 – 2025 παρουσιάζονται οι δείκτες μέτρησης της προόδου επίτευξης των ειδικών στόχων που τίθενται ανά Αναπτυξιακό Στόχο.

Για την επίτευξη των τιμών στόχων των δεικτών εκροών που παρακολουθούνται συμβάλουν όλες οι δράσεις και τα έργα που υλοποιούνται ως προς τις κατευθύνσεις που τίθενται ανεξάρτητα από την πηγή χρηματοδότησης (συγχρηματοδοτούμενοι πόροι, ιδιωτικές επενδύσεις κ.α).

Στον παρακάτω πίνακα, αποτυπώνονται οι δείκτες εκροών που δύναται να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο υλοποίησης του ΠΠΑ Περιφέρειας Ηπείρου, όπως επιλέγονται και αντλούνται από τους συνολικό πλέγμα δεικτών του ΕΠΑ 2021-2025.

Αναπτυξιακός Στόχος «Έξυπνη Ανάπτυξη»			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΠΠΑ 2021-2025	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ
1.3	Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις	Επιχειρηματικά συνεργατικά δίκτυα	SO026
1.3	Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις	Ψηφιακές υπηρεσίες που δημιουργούνται/ αναβαθμίζονται	SO007
1.4	Συστάδες ανάπτυξης	Επιχειρηματικά πάρκα που ενισχύονται	SO012
Αναπτυξιακός Στόχος «Πράσινη Ανάπτυξη»			

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΕΠΑ 2021-2025	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ
2.1	Ενεργειακή απόδοση	Ενεργειακή απόδοση: Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτιρίων	CO32
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	Στερεά απόβλητα: Πρόσθετη δυναμικότητα ανακύκλωσης αποβλήτων	CO17
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	Επεξεργασία λυμάτων: Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων	CO19
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	Εξυπηρετούμενος πληθυσμός από έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων	T1812
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	Κατασκευή-βελτίωση-αναβάθμιση δικτύου ύδρευσης	T2104
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	Μήκος αποχετευτικού δικτύου	T2105
2.3	Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων	Ποσότητα Αστικών Στερεών Αποβλήτων που οδηγείται σε ασφαλή διάθεση	T4412
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων: Πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα	CO20
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων: Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα δασικής πυροπροστασίας	CO21
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Αποκατάσταση του εδάφους: Συνολική επιφάνεια αποκατεστημένου εδάφους	CO22
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Αριθ. έργων για την προστασία και αποκατάσταση της θαλάσσιας	CO1.6

		βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων	
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Έκταση που προστατεύεται από διάβρωση	2103
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Έργα προστασίας ακτών	2106
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Πληθυσμός που ωφελείται από αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και κινδύνων	8701
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Δράσεις πρόληψης και αντιμετώπισης κινδύνων από κατολισθητικά φαινόμενα	8705
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Έκταση προστατευόμενης περιοχής από έργα αντιπλημμυρικής προστασίας	8711
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα προστασίας από τη διάβρωση εδαφών	8716
2.4	Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	Έκταση που προστατεύεται από διάβρωση	SO001
2.6	Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων	Υδρευση: Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένες υπηρεσίες ύδρευσης	CO18
2.6	Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων	Κατασκευή – βελτίωση – αναβάθμιση δικτύου ύδρευσης	T2104
2.9	Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση-αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)	Φύση και βιοποικιλότητα: Επιφάνεια οικοτόπων που λαμβάνουν ενίσχυση για να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης	CO23
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός στόλου αστικών μεταφορών κλπ)	Μήκος ποδηλατοδρόμων / μονοπατιών που κατασκευάζονται	CO37
2.11	Πράσινες πόλεις (αστικές αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός	Αστική ανάπτυξη: Δημιουργία ή	T4454

στόλου αστικών μεταφορών κλπ)		ανάπλαση υπαίθριων χώρων	
Αναπτυξιακός Στόχος «Κοινωνική Ανάπτυξη»			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΕΠΑ 2021-2025	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Υγεία: Πληθυσμός που καλύπτεται από βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας	CO36
3.1	Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	Μονάδες υγείας που βελτιώνονται	T1626
Αναπτυξιακός Στόχος «Ανάπτυξη Υποδομών»			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΕΠΑ 2021-2025	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ
4.2	Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	Μήκος καλωδίων ηλεκτρικής ενέργειας (εναέριων και υπόγειων)	501
4.2	Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	Μήκος νέου δικτύου φυσικού αερίου, μέσης και χαμηλής πίεσης	701
4.2	Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	Δυναμικότητα αποθήκευσης φυσικού αερίου (LNG)	702
4.2	Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	Πρόσθετη παροχετευτική δυναμικότητα φυσικού αερίου	704
4.5	Οδικές υποδομές	Οδικό δίκτυο: Συνολικό μήκος νέων οδών	CO13
4.5	Οδικές υποδομές	Οδικό δίκτυο: Συνολικό μήκος νέων οδών, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ	CO13a
4.5	Οδικές υποδομές	Οδικό δίκτυο: Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων οδών	CO14
4.5	Οδικές υποδομές	Συνολικό μήκος νέων ή/και αναβαθμισμένων τμημάτων λοιπού οδικού δικτύου	T4402
4.8	Οδική ασφάλεια	Ενέργειες οδικής ασφάλειας	3402
4.8	Οδική ασφάλεια	Έργα πρόληψης και διαχείρισης κινδύνου μετακινήσεων και μεταφορών	3403

4.8	Οδική ασφάλεια	Παρεμβάσεις για την οδική ασφάλεια πεζών	T3276
Αναπτυξιακός Στόχος «Εξωστρέφεια»			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΕΠΑ 2021-2025	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ
5.2	Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός κλπ)	Αειφόρος Τουρισμός: Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών	CO09
5.3	Προστασία και Ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	Κτίρια που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται	9401
5.3	Προστασία και Ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	Μνημεία Αρχαιολογικοί χώροι που αναδεικνύονται αναβαθμίζονται	9402
5.3	Προστασία και Ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	Αναβάθμιση, προστασία και ανάδειξη χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς	9404
5.3	Προστασία και Ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	Δράσεις αξιοποίησης και ανάδειξης φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	9405
5.4	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς	Κτίρια που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται	9401
5.4	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς	Αναβάθμιση, προστασία και ανάδειξη χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς	9404
5.4	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς	Δράσεις αξιοποίησης και ανάδειξης φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	9405
5.4	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς	Ενέργειες προβολής φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	SO006

Αναπτυξιακός Στόχος «Υποστήριξη Προγράμματος»			
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΕΠΑ 2021-2025	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ
6.1	Διοικητική Υποστήριξη	Υποστηρικτικά εργαλεία για την οργάνωση/διαχείριση που δημιουργούνται ή αναβαθμίζονται	12103
6.1	Διοικητική Υποστήριξη	Δικαιούχοι, φορείς που υποστηρίζονται	12105
6.1	Διοικητική Υποστήριξη	Αριθμός επιχορηγούμενων φορέων	
6.2	Τεχνική Βοήθεια	Αριθμός εκδηλώσεων (ενέργειες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης)	12305
6.2	Τεχνική Βοήθεια	Μελέτες, εμπειρογνωμοσύνες, έρευνες, αξιολογήσεις	12201

Δυνητικοί Δικαιούχοι

Παρακάτω αποτυπώνονται οι δυνητικοί δικαιούχοι σύμφωνα με τις προτεινόμενες δέσμες δράσεων που προτείνονται στο παρόν ΠΠΑ.

- ▶ Αναπτυξιακός Στόχος «Έξυπνη Ανάπτυξη»
 - Επιχειρήσεις
 - Ακαδημαϊκά/ ερευνητικά ιδρύματα και ινστιτούτα
 - Μονάδες δημόσιας διοίκησης
 - Περιφέρειες/ Δήμοι
- ▶ Αναπτυξιακός Στόχος «Πράσινη Ανάπτυξη»
 - Περιφέρειες/ Δήμοι
 - Δημόσιοι φορείς ή/και Οργανισμοί εξυπηρέτησης δημοσίου συμφέροντος
 - Νομικά πρόσωπα με αρμοδιότητα στον τομέα
- ▶ Αναπτυξιακός Στόχος «Κοινωνική Ανάπτυξη»
 - Μονάδες Υγείας
 - Περιφέρειες/ Δήμοι
 - Δημόσιοι φορείς ή/και Οργανισμοί εξυπηρέτησης δημοσίου συμφέροντος
 - Νομικά πρόσωπα με αρμοδιότητα στον τομέα

- ▶ Αναπτυξιακός Στόχος «Ανάπτυξη Υποδομών»
 - Περιφέρεια/ Δήμοι
 - Δημόσιοι φορείς ή/και Οργανισμοί εξυπηρέτησης δημοσίου συμφέροντος
 - Νομικά πρόσωπα με αρμοδιότητα στον τομέα

- ▶ Αναπτυξιακός Στόχος «Εξωστρέφεια»
 - Περιφέρεια/ Δήμοι
 - Δημόσιοι φορείς ή/και Οργανισμοί εξυπηρέτησης δημοσίου συμφέροντος
 - Νομικά πρόσωπα με αρμοδιότητα στον τομέα

III. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 134 του ν. 4635/2019 (Α' 167), οι ενέργειες τεχνικής βοήθειας (τεχνικής υποστήριξης) αφορούν στον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό, την προετοιμασία, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιότητα, την εφαρμογή και τον έλεγχο των προγραμμάτων του ΕΠΑ, καθώς και δραστηριότητες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας της υπηρεσίας συντονισμού, των υπηρεσιών διαχείρισης και των δικαιούχων για την υλοποίηση των προγραμμάτων.

Ως προς τις χρηματοδοτικές πηγές αναφέρεται ρητά ότι οι ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους μέσω του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), ενώ ο προϋπολογισμός του αντίστοιχου άξονα προτεραιότητας των επιμέρους προγραμμάτων του ΕΠΑ σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 134 του ν. 4635/2019 (Α' 167) όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 83 του ν. 4849/2021 (Α' 207) «καθορίζεται ως ποσοστό μέχρι 1% του προϋπολογισμού τους».

Για το ΠΠΑ της Ηπείρου ο προϋπολογισμός του Άξονα Προτεραιότητας «Τεχνική Βοήθεια» ανέρχεται για την περίοδο 2021-2025 σε 1.190.000,00€

Άξονας Προτεραιότητας «Τεχνική Βοήθεια»

Ο Άξονας Προτεραιότητας «Τεχνική Βοήθεια» περιλαμβάνει τις ενέργειες της τεχνικής υποστήριξης (τεχνικής βοήθειας) σχετικά με τον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό, την προετοιμασία, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιότητα, την εφαρμογή και τον έλεγχο του ΠΠΑ καθώς και δραστηριότητες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας της υπηρεσίας διαχείρισης και των δικαιούχων για την υλοποίηση των έργων. Συνίστανται ιδίως στην προμήθεια αγαθών και λήψη υπηρεσιών, στην κάλυψη δαπανών, καθώς και σε κάθε άλλη απαραίτητη δαπάνη που αποσκοπεί στην ενίσχυση της υλοποίησης των στόχων και των προγραμμάτων του ΠΠΑ.

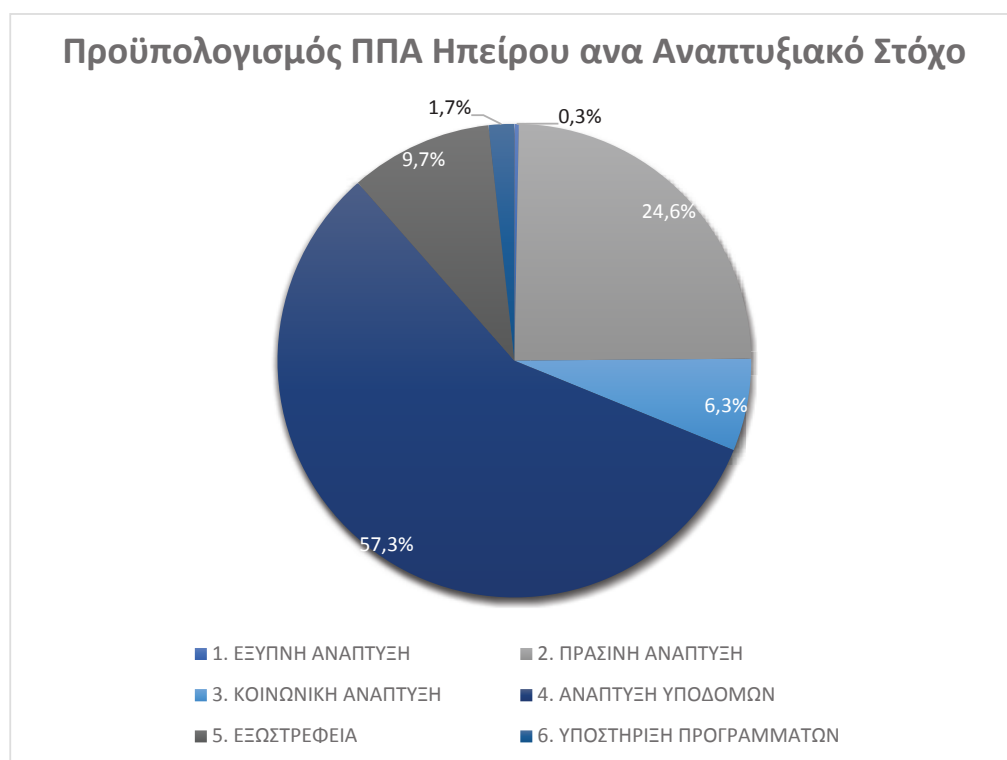
Ενδεικτικές δράσεις του ΑΠ Τεχνικής Βοήθειας:

- ▶ Στήριξη των υπηρεσιών της Περιφέρειας για την υλοποίηση των δράσεων
- ▶ Ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων οργάνωσης της διαχείρισης
- ▶ Υποστήριξη της υλοποίησης του ΠΠΑ
- ▶ Διενέργεια Επιθεωρήσεων –Πιστοποιήσεων
- ▶ Πληροφόρηση και Δημοσιότητα

IV. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ο προϋπολογισμός του ΠΠΑ Ηπείρου ανέρχεται σε 119 εκ ευρώ και η συνοπτική του κατανομή στους Αναπτυξιακούς Στόχους της Στρατηγικής, αποτυπώνεται στον ακόλουθο Πίνακα.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ		ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (σε ευρώ)
1	ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	364.000,00
2	ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	29.229.288,26
3	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	7.502.602,62
4	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	68.236.269,29
5	ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ	11.588.282,17
6	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	2.079.557,65
ΣΥΝΟΛΟ ΠΠΑ		119.000.000,00

Η ανάλυση του προϋπολογισμού του ΠΠΑ Ηπείρου και η κατανομή του στους Αναπτυξιακούς Στόχους και επιμέρους Άξονες Προτεραιότητας, όπως αντλούνται από το ΕΠΑ, αποτυπώνεται στον ακόλουθο Πίνακα.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ		ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ⁴ (σε ευρώ)					
A/A ³	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ¹ / ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΕΠΑ/ ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ² ΠΠΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΤΗ					
	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Α ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	2021	2022	2023	2024	2025	ΣΥΝΟΛΟ
1	1. ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	0,00	50.000,00	314.000,00	0,00	0,00	364.000,00
1.3	1.3 Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις		20.000,00	50.000,00			70.000,00
1.3.1	Τοπογραφική αποτύπωση Μετσόβου (φωτογραμμετρικές μέθοδοι)						
1.4	1.4 Συστάδες ανάπτυξης		30.000,00	264.000,00			294.000,00
1.4.1	Προετοιμασία φακέλου για την δημιουργία βιομηχανικού πάρκου (Βι.Πα) στο Νομό Άρτας						
2	2. ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	1.078.355,76	11.124.381,10	7.282.000,00	5.370.507,69	4.374.043,71	29.229.288,26
2.1	2.1 Ενεργειακή απόδοση		57.600,00	95.600,00	39.107,69		192.307,69
2.1.1	Μελέτη αναβάθμισης ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των αντλιοστασίων ύδρευσης – αποχέτευσης του Δήμου Ηγουμενίτσας και εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συγκροτήματος για την ενεργειακή τους αυτονομία						
2.3	2.3 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων		136.781,10	136.400,00	136.400,00	136.400,00	545.981,10
2.3.1	Δαπάνη μεταφοράς του υπολείμματος της εγκατάστασης επεξεργασίας ΑΣΑ Περιφέρειας Ηπείρου						
2.4	2.4 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	750.000,00	8.500.000,00	5.000.000,00	3.350.000,00	3.330.689,75	20.930.689,75
2.4.1	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ						

2.4.2	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ - ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ						
2.4.3	Πρόγραμμα περισυλλογής διαχείρισης ή/και αποτέφρωσης κάθε είδους νεκρών ζώων και κατασχεθέντων οστράκων και λήψη δειγμάτων εγκεφαλικού ιστού από νεκρά βοοειδή και αιγοπρόβατα						
2.6	2.6 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων	128.355,76	1.300.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	358.495,35	3.786.851,11
2.6.1	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ, ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΡΔΕΥΤΙΚΩΝ - ΥΔΡΕΥΤΙΚΩΝ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ - ΥΔΡΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ						
2.6.2	Μελέτη αντικατάστασης εξωτερικού υδραγωγείου Ηγουμενίτσας και επισκευής υφιστάμενων δεξαμενών ύδρευσης						
2.6.3	Μελέτη αντικατάστασης εσωτερικών δικτύων ύδρευσης Δημοτικών Ενοτήτων Δήμου Ηγουμενίτσας						
2.9.	2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ)		260.000,00	270.000,00	245.000,00	83.461,54	858.461,54
2.9.1	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ						
2.9.2	Μελέτη Αντιπλημμυρικής Προστασίας Λεκανοπεδίου Ιωαννίνων						
2.9.3	Μελέτη διευθέτησης ομβρίων υδάτων του οδικού τμήματος της Ε.Ο Ιωαννίνων – Αθηνών (Βελισσάριο –						

	Πανηπειρωτικό Στάδιο) και της περιοχής πέριξ αυτού και ανακατασκευής της οδού						
2.11	2.11 Πράσινες πόλεις	200.000,00	870.000,00	780.000,00	600.000,00	464.997,07	2.914.997,07
2.11.1	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ						
2.11.2	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ, ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ						
2.11.3	Διαμόρφωση οικολογικού πάρκου στην περιοχή Κατσικάς						
2.11.4	Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου κλειστού γυμναστηρίου Τ9 στους Κωστακίους Άρτας						
3	3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	750.000,00	2.500.000,00	1.750.000,00	1.250.000,00	1.252.602,62	7.502.602,62
3.1	3.1 Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	750.000,00	750.000,00	500.000,00	250.000,00	252.602,62	2.502.602,62
3.1.1	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΙΑΤΡΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΗΠΕΙΟΥ						
3.1.2	Αναβάθμιση ιατροτεχνολογικού και λοιπού εξοπλισμού της Μονάδας Εντατικής Θεραπείας του Γενικού Νοσοκομείου Ιωαννίνων Γ.Χατζηκώστα						
3.1.3	Αντικατάσταση ανελκυστήρων του Γενικού Νοσοκομείου Ιωαννίνων Γ. Χατζηκώστα						
3.1.4	Δημιουργία νέας κεντρικής μονάδας πλυντηρίων και προμήθεια νέου εξοπλισμού κουζίνας για τις ανάγκες του Π.Γ.Ν.Ι και των λουτών δομών υγείας & προνοίας Ηπείρου						
3.13	3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού		1.750.000,00	1.250.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	5.000.000,00
3.13.1	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΣΕ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ						

3.13.1	Κατασκευή πανηπειρωτικού κλειστού γυμναστηρίου Ιωαννίνων						
4	4. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	5.500.000,00	11.400.000,00	18.400.000,00	17.827.482,33	15.108.786,96	68.236.269,29
4.2	4.2 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	1.500.000,00	2.000.000,00	1.000.000,00	600.000,00	302.538,46	5.402.538,46
4.2.1	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ						
4.2.2	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΧΕΙΡΩΝ ΣΤΑΒΛΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΩΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ						
4.2.3	Προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού αποθήκευσης και διανομής υγραερίου στο ΠΓΝΙ.						
4.5	4.5 Οδικές υποδομές	4.000.000,00	9.000.000,00	17.000.000,00	17.000.000,00	14.806.248,50	61.806.248,50
4.5.1	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ – ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ – ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ						
4.5.2	Σύνδεση λιμένα Ηγουμενίτσας - Εγνατία Οδός και πρόσβαση προς Μαυρομάτι (είσοδος πόλης Ηγουμενίτσας)						
4.5.3	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΑΠΟΧΙΟΝΙΣΜΟΣ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ						
4.5.4	ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΣΗ ΟΔΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ						
4.5.5	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΤΗΣ ΑΥΤΟΤΕΛΟΥΣ Δ/ΝΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ						
4.5.6	ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ						

4.5.7	Μελέτη οδοποιίας για τη βελτίωση της Εθνικής Οδού Άρτας – Καρδίτσας						
4.5.8	Μελέτη Για την κατασκευή βόρειας εισόδου πόλης Ιωαννίνων από την Εγνατία Οδό						
4.5.9	Μελέτη σύνδεσης της Εγνατίας Οδού με την Εθνική Οδό Ιωαννίνων - Ηγουμενίτσας μέσω των Τ.Κ Κουρεντων – Βουτσαρα						
4.5.10	Υπηρεσίες Ωρίμανσης & Τεχνικής Υποστήριξης για την υλοποίηση του έργου Ιόνια Οδός – Κακαβιά						
4.8	4.8 Οδική ασφάλεια		400.000,00	400.000,00	227.482,33		1.027.482,33
4.8.1	ΜΕΛΕΤΕΣ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ						
4.8.2	Επέκταση δικτύου πεζών και ποδηλάτων προς το βόρειο παραλιακό μέτωπο του Δήμου Ηγουμενίτσας						
4.8.3	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΣΤΗΘΑΙΩΝ, ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014-2016 (π.κ 2013ΕΠ03000015)						
4.8.4	Μελέτη σήμανσης και ασφάλισης Εθνικού και Επαρχιακού Οδικού Δικτύου Περιφέρειας Ηπείρου						
5	5. ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ	393.000,00	3.400.000,00	4.350.000,00	1.950.000,00	1.495.282,17	11.588.282,17
5.2	5.2 Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού (health & wellness, city break, αγροτουρισμός, ορειβατικός τουρισμός κλπ.)			50.000,00			50.000,00
5.2.1	Οριστική μελέτη ποδηλατοδρόμων Νομού Πρέβεζας (Ιόνια Διαδρομή) (Π.Κ. 2010ΜΠ01830016)						
5.3	5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	78.000,00	800.000,00	1.800.000,00	750.000,00	338.997,69	3.766.997,69

5.3.1	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ – ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ, ΙΕΡΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ						
5.3.2	Στερέωση - αποκατάσταση Ι.Μ. Προφήτου Ηλία Βίτσας, Δήμου Ζαγορίου						
5.3.3	Βελτίωση - αποκατάσταση του οθωμανικού τεμένους Ιμαρετ Άρτας						
5.3.4	Ανασύλωση - επισκευή Οικίας Μπουση και πηγαδιών στον ιερό χώρο του Σουλίου						
5.3.5	Συντήρηση – αποκατάσταση υφιστάμενων κτιρίων και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου στο κτιριακό συγκρότημα της Ιεράς Μονής Παναγίας Βελλάς Ιωαννίνων						
5.4	5.4 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς	315.000,00	2.600.000,00	2.500.000,00	1.200.000,00	1.156.284,48	7.771.284,48
5.4.1	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ – ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ						
5.4.2	Αποκατάσταση παλαιού σχολείου Δίλοφου (Α' Φάση)						
5.4.4	Αισθητική και λειτουργική ενοποίηση χώρων ιστορικού και εμπορικού κέντρου Τ. Κ. Πραμάντων Δήμου Βορείων Τζουμέρκων						
5.4.4	Εργασίες πλήρους αναστήλωσης του παλαιού Σχολαρχείου και του παλαιού Παρθεναγωγείου Γαναδιού						
5.4.5	Κατασκευή Κειμηλιαρχείου Κόνιτσας						
5.4.6	Αξιοποίηση παραποτάμιας περιοχής και πηγών Λούρου						
6	6. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	270.000,00	605.000,00	434.557,65	350.000,00	420.000,00	2.079.557,65

6.1	6.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ	170.000,00	195.000,00	184.557,65	170.000,00	170.000,00	889.557,65
6.1.1	ΠΟΡΟΣ ΠΕΡΙΦ. ΤΑΜΕΙΟΥ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 1% ΑΡ.55 ΠΑΡ.1 Ν.2218/94 & ΚΥΑ 45743/31-12-2000						
6.2	6.2 ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	100.000,00	410.000,00	250.000,00	180.000,00	250.000,00	1.190.000,00
6.2.1	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΕΣ) ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΠΠΑ						
6.2.2	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΟΥ ΠΠΑ						
6.2.3	ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ						
ΣΥΝΟΛΟ ΠΠΑ							119.000.000,00

* ΔΡΑΣΗ: αφορά ομοειδή έργα (συμπληρώνεται με κεφαλαία).

** Ονοματισμένο έργο: αφορά μόνο ένα έργο (συμπληρώνεται με πεζά).

Οι πόροι του ΕΠΑ κατανέμονται σε τρεις βασικές διαστάσεις – κατά έτος, στο σύνολο των τομέων και των περιφερειών και μεταξύ των τομεακών και περιφερειακών προγραμμάτων. Ως προς την κατανομή κατά έτος, παρότι η εφαρμοσμένη πρακτική πολυετών προγραμμάτων (όπως το ΕΣΠΑ 2014-2020) επιτάσσει οι πόροι να κατανέμονται ισόποσα στα έτη, με πρόβλεψη για την επίδραση του πληθωρισμού, στο ΕΠΑ 2021-2025, με δεδομένη την ανάγκη αντιμετώπισης των οικονομικών επιπτώσεων της πρόσφατης κρίσης και των νέων προκλήσεων λόγω της πανδημίας, καθώς επίσης και την συνέχιση της χρηματοδότησης των υφιστάμενων έργων, επιθυμητή είναι η εμπροσθοβαρής εκτέλεση του προγράμματος, με αυξημένο προϋπολογισμό στα πρώτα δύο έτη με ποσοστό 35% και από 10% στα τρία επόμενα.

Ειδικά στην 1η προγραμματική περίοδο του ΕΠΑ, η Περιφέρεια Ηπείρου όπως και όλοι οι φορείς έχουν τη δυνατότητα να ανακατανομίζουν χρονικά τον προϋπολογισμό που τους αναλογεί βάσει των αναγκών τους.

Υ. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΠΠΑ ΜΕ ΕΠΑ

Εκ της δομής των στόχων και των προτεραιοτήτων, το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Περιφέρειας Ηπείρου είναι συμβατό με το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης.

Ειδικότερα, η συμβολή και η συσχέτιση κάθε επιλεγμένης προτεραιότητας του ΠΠΑ με τους ειδικούς στόχους του ΕΠΑ μπορεί να αποτυπωθεί με τους παρακάτω πίνακες, όπου η συμβολή γίνεται σε τρία επίπεδα: + χαμηλή συμβολή, ++ μέση συμβολή, +++ υψηλή συμβολή. Η συσχέτιση πραγματοποιείται μόνο για τις Προτεραιότητες που περιλαμβάνονται στο ΠΠΑ.

Αναπτυξιακός Στόχος Έξυπνης Ανάπτυξης			
Άξονας Προτεραιότητας ΠΠΑ	Ειδικός Στόχος ΕΠΑ		
	Έρευνα και ανάπτυξη	Ψηφιακός μετασχηματισμός	Καινοτομία και επιχειρηματικότητα
1.3 Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις	+++	++	++
1.4 Συστάδες ανάπτυξης	+	++	+++

Αναπτυξιακός Στόχος Πράσινης Ανάπτυξης			
Άξονας Προτεραιότητας ΠΠΑ	Ειδικός Στόχος ΕΠΑ		
	Μετάβαση σε κυκλική οικονομία	Προστασία του περιβάλλοντος	Αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής
2.1 Ενεργειακή απόδοση	+	++	+++
2.3 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων		+++	+++
2.4 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων		++	+++
2.6 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων & υγρών αποβλήτων		+++	++
2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος		+++	+++
2.11 Πράσινες πόλεις		+++	++
Αναπτυξιακός Στόχος Κοινωνικής Ανάπτυξης			
Άξονας	Ειδικός Στόχος ΕΠΑ		

Προτεραιότητας ΠΠΑ	Υγεία και αθλητισμός	Απασχόληση	Παιδεία	Κοινωνική συνοχή
3.1 Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός	+++			
3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού	+++			

Αναπτυξιακός Στόχος Ανάπτυξης Υποδομών			
Αξονας Προτεραιότητας ΠΠΑ	Ειδικός Στόχος ΕΠΑ		
	Δίκτυα	Μεταφορές	Εφοδιαστική αλυσίδα
4.2 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	+++		
4.5 Οδικές υποδομές		+++	
4.8 Οδική ασφάλεια		+++	

Αναπτυξιακός Στόχος Εξωστρέφεια			
Αξονας Προτεραιότητας ΠΠΑ	Ειδικός Στόχος ΕΠΑ		
	Πολιτισμός	Τουρισμός	Αγροδ/κός τομέας
5.2 Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού	++	+++	+
5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος	+++	++	+
5.4 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς	+++	+++	+

ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕ ΆΛΛΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

Ο σχεδιασμός της Περιφερειακής Πολιτικής λαμβάνει υπόψη μία σειρά ευρύτερους παράγοντες του εθνικού και ευρωπαϊκού πλαισίου, οι οποίοι περιλαμβάνουν το ευρύτερο μακροοικονομικό περιβάλλον της χώρας καθώς και μια σειρά από πολιτικοοικονομικές και θεσμικές εξελίξεις που το προσδιορίζουν, όπως αυτές εξελίσσονται στο εθνικό και το κοινοτικό περιβάλλον. Τέτοιες εξελίξεις αποτελούν οι κατευθυντήριες γραμμές για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι στόχοι πολιτικής των Ταμείων και η εγκεκριμένη Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική της χώρας.

Η Αναπτυξιακή Στρατηγική "Εθνική Στρατηγική για τη Βιώσιμη και Δίκαιη Ανάπτυξη 2030", αποσκοπεί στη μετάβαση σε ένα δίκαιο, βιώσιμο και χωρίς αποκλεισμούς αναπτυξιακό πρότυπο, με όρους κοινωνικής και περιφερειακής συνοχής, μέσα από την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίηση ενός πλέγματος μεταρρυθμίσεων και

πολιτικών για την ενίσχυση του μακροπρόθεσμου αναπτυξιακού δυναμικού της Ελλάδας, την τόνωση των επενδύσεων, την υποστήριξη της καινοτομίας και εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας, τη δημιουργία νέων και ποιοτικών θέσεων εργασίας, καθώς και την αναβάθμιση του Κράτους Πρόνοιας.

Στο πλαίσιο αυτό, στη συνέχεια εξετάζεται:

- Η Στρατηγική «Ευρώπη 2020».
- Το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης - ΕΣΠΑ της περιόδου 2021- 2027
- Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (2020)

► Η Στρατηγική «Ευρώπη 2020»

Η Στρατηγική «Ευρώπη 2020» χρησιμεύει ως πλαίσιο αναφοράς για δραστηριότητες που αναλαμβάνονται σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν θεσπιστεί οι κάτωθι στόχοι με χρονικό ορίζοντα το 2020:

- Απασχόληση: Να απασχολείται το 75% των ατόμων ηλικίας 20–64 ετών
- Έρευνα και Ανάπτυξη (Ε&Α): Να επενδύεται το 3% του ΑΕΠ της ΕΕ στην Ε&Α
- Κλιματική αλλαγή και ενέργεια: να μειωθούν οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά 20% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990. Το 20% της ενέργειας να προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές. Να αυξηθεί η ενεργειακή απόδοση κατά 20%.
- Εκπαίδευση: Να μειωθεί κάτω από 10% το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο. Τουλάχιστον το 40% των ατόμων ηλικίας 30-34 ετών να έχουν ολοκληρώσει την ανώτατη εκπαίδευση.
- Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός: Να μειωθεί κατά τουλάχιστον 20 εκατομμύρια ο αριθμός των ατόμων που βρίσκονται ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

► ΕΣΠΑ 2021-2027

Στην νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027, οι 11 θεματικοί στόχοι του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου της Πολιτικής Συνοχής 2014-2020 ενοποιούνται σε 5 Στόχους Πολιτικής (ΣΠ). Ουσιαστική διαφορά σε σχέση με την τρέχουσα περίοδο, αποτελεί το γεγονός ότι η χωρική ανάπτυξη μετατρέπεται σε έναν διακριτό Στόχο Πολιτικής «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες». Οπότε και τα εργαλεία των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων αναμένεται να αποκτήσουν περισσότερη βαρύτητα. Στο πλαίσιο αυτό, η πολιτική συνοχής στηρίζει διακριτά τις αναπτυξιακές στρατηγικές που καταρτίζονται σε τοπικό επίπεδο και ενισχύει τον ρόλο των τοπικών αρχών. Οι 5 Στόχοι Πολιτικής (ΣΠ) της επόμενης περιόδου είναι οι παρακάτω:

- ΣΠ1: Μια εξυπνότερη Ευρώπη — καινοτόμος και έξυπνος οικονομικός μετασχηματισμός
- ΣΠ2: Μια πιο «πράσινη» Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα
- ΣΠ3: Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη — κινητικότητα και περιφερειακές διασυνδέσεις ΤΠΕ

- ΣΠ4: Μια πιο κοινωνική Ευρώπη — υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων
- ΣΠ5: Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της — βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών χάρη σε τοπικές πρωτοβουλίες.

► Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (2020)

Σύμφωνα με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων (Απρίλιος 2020), η εξάπλωση του COVID-19 αποτελεί παγκοσμίως ένα οικονομικό σοκ χειρότερο, και πιο πολύπλοκο, από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008-2009, καθώς ο στόχος της πολιτικής ανασχεσης της κρίσης τώρα δεν είναι μοναδικός, αλλά διπλός: αφενός επιδιώκεται η εξασφάλιση της δημόσιας υγείας και αφετέρου η αποκατάσταση της οικονομικής δραστηριότητας. Οι δύο αυτές επιδιώξεις, σε πρώτη ανάγνωση (αλλά όχι στην τελική ανάλυση), δημιουργούν ένα trade-off: Η εξασφάλιση της δημόσιας υγείας συνεπάγεται πτώση της οικονομικής δραστηριότητας, λόγω των μέτρων lockdown και περιορισμού των μετακινήσεων. Από την άλλη, η βελτίωση της οικονομικής δραστηριότητας αυξάνει τον κίνδυνο της υγειονομικής κρίσης.

Με δεδομένους τους περιορισμούς της υπάρχουσας υποδομής στο σύστημα υγείας της χώρας, στο αρχικό στάδιο της πανδημίας, ως άριστη επιλογή επιλέχθηκε το πολύ εκτεταμένο lockdown. Ως αποτέλεσμα αυτού, η οικονομική δραστηριότητα δέχεται σήμερα μεγαλύτερο πλήγμα από το 2008-2009. Στα πλαίσια αυτά, ο θεμέλιος λίθος της οικονομικής στρατηγικής της χώρας είναι η μείωση του οικονομικού κόστους των περιοριστικών μέτρων. Αυτό θα επιτρέψει την επανάκαμψη της συνολικής παραγωγικής δραστηριότητας σε ένα διατηρήσιμο οικονομικό επίπεδο για όσο καιρό το ιατρικό φαινόμενο παραμένει σε εξέλιξη, ενισχύοντας παράλληλα και την δυνατότητα του συστήματος υγείας να αναβαθμιστεί περαιτέρω.

Η οικονομική στρατηγική για το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα περιλαμβάνει επίσης ισχυρούς πυλώνες αποτροπής μιας νέας τραπεζικής και δημοσιονομικής κρίσης καθώς και ισχυρή επιτάχυνση του μεταρρυθμιστικού προγράμματος.

Οι επιμέρους κατηγορίες πολιτικών του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων 2020 είναι:

- Εργασία και Κοινωνική Πρόνοια: Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων έχει θέσει ως προτεραιότητα για την αγορά εργασίας και την απασχόληση την εξασφάλιση ποιοτικής και αξιοπρεπούς εργασίας για όλους. Ταυτόχρονα, ανταποκρίνεται στις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας.
- Ενέργεια, Κλίμα και Περιβάλλον: Η 2η ειδική σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ελλάδα το 2019, προτείνει ενεργητική επενδυτική οικονομική πολιτική και στους τομείς της ενεργειακής απόδοσης, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των έργων διασύνδεσης.
- Δημόσια Διοίκηση: Στα πλαίσια της ειδικής σύστασης 1 του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Ελλάδα το 2019, συστήνεται η ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο του Eurogroup στις 22 Ιουνίου 2018, στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας. Το σκέλος αυτό του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων σχετίζεται με την δέσμευση που αφορά τον εκσυγχρονισμό της Διαχείρισης Ανθρωπίνων Πόρων της Δημόσιας Διοίκησης.

- **Δικαιοσύνη:** Για την πληρέστερη αποτύπωση των αδυναμιών του δικαστικού συστήματος το Υπουργείο Δικαιοσύνης σχεδιάζει τη σύσταση Ειδικής Υπηρεσίας Συλλογής και Επεξεργασίας Στατιστικών Στοιχείων για τη Δικαιοσύνη (JustStat).
- **Διεθνές Εμπόριο και Ξένες Επενδύσεις:** Παρά την ανοδική πορεία των εξαγωγών κατά την τελευταία δεκαετία, η ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται διαχρονικά από περιορισμένη εξαγωγική δραστηριότητα (κυρίως στις εξαγωγές αγαθών), καθώς τόσο σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και σε σχέση με τα κράτη μέλη της, ο λόγος εξαγωγών προς ΑΕΠ είναι μικρότερη. Το αποτέλεσμα αυτό οφείλεται σε μία σειρά παραγόντων, οι οποίοι ο κάθε ένας με τη σειρά του επιδρά ανασταλτικά τόσο στις επιδόσεις των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων στις διεθνείς αγορές όσο και στο βαθμό της εξωστρέφειας.
- **Μεταφορές και Υποδομές:** Κεντρικές στρατηγικές επιλογές για τους τομείς μεταφορών και υποδομών που αντιμετωπίζουν προκλήσεις και που εναρμονίζονται με την ειδική σύσταση 2 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ελλάδα το 2019 αποτελεί η ισχυρή ανάπτυξη με περισσότερες επενδύσεις στον τομέα των υποδομών, η περιβαλλοντική προστασία, η προσαρμογή στη κλιματική αλλαγή, η βιώσιμη ανάπτυξη και η ασφάλεια των πολιτών.
- **Αγροτική Ανάπτυξη:** Για την επίτευξη του εκσυγχρονισμού και της ανάπτυξης του αγροτικού τομέα της χώρας το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων προωθεί την εξασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας, την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων και του εξαγωγικού προσανατολισμού των αγροτικών προϊόντων, την ανάπτυξη και βελτίωση των συνθηκών παραγωγής και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος του αγροτικού τομέα, την αναβάθμιση των υποδομών και της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο, την ενθάρρυνση της οικονομικής διαφοροποίησης και την ανάπτυξη του τουρισμού της υπαίθρου και του αγροτουρισμού, την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των πόρων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ), την αύξηση της συμμετοχής της γεωργίας στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν, την εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής ασφάλειας των παραγόμενων και των εισαγόμενων τροφίμων στη χώρα, την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων που χρησιμοποιούνται στην γεωργική και αλιευτική παραγωγή.
- **Εκπαίδευση και Επαγγελματική Κατάρτιση:** Το Υπουργείο Παιδείας ακολουθεί πολιτικές μεταρρύθμισης σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, προκειμένου να διευκολύνει την πρόσβαση και να βελτιώσει την ποιότητα των σχολείων, των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ).

Επιπτώσεις των Μεγάλων Έργων στην Οικονομία

Ένα μεγάλο μέρος του ΠΠΑ Περιφέρειας Ηπείρου αποτελείται από την υλοποίηση απαραίτητων έργων υποδομών. Τα έργα αυτά, και ιδίως όσα χαρακτηρίζονται ως μεγάλα έργα, μπορούν να επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις, άμεσες και έμμεσες, στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής, και την συνοχή της Περιφέρειας.

Η ενισχυμένη γεωγραφική θέση που κατέχει η Περιφέρεια, όπως προαναφέρθηκε, την καθιστά ενεργειακό, επιχειρηματικό, μεταφορικό κέντρο της χώρας και πύλη εισόδου της Δυτικής Ευρώπης, καθώς διασχίζεται οριζόντια από την Εγνατία Οδό και κάθετα

από την Ιόνια Οδό, διαθέτει δύο σημαντικά διεθνή αεροδρόμια, και αποτελεί την Δυτική Πύλη προς την Ευρώπη μέσω του Λιμανιού της Ηγουμενίτσας.

Επιπλέον, αναμένονται οφέλη στην κοινωνική ανάπτυξη και την συνοχή της περιοχής καθώς μέσω των μεγάλων έργων επιδιώκεται και η βελτίωση της καθημερινότητας, η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και ευκαιριών επιχειρηματικότητας.

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί και οι αναμενόμενες θετικές επιπτώσεις στον τουρισμό. Η άρση της απομόνωσης της Περιφέρειας έπεται από την ολοκλήρωση των μεγάλων οδικών αξόνων ήδη έχει επιφέρει αύξηση της τουριστικής κίνησης. Η συνεχής βελτίωση του οδικού δικτύου, η προστασία και ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, συντελούν ουσιαστικά στην προσέλκυση επισκεπτών και τουριστών, στην εδραίωση της Ηπείρου ως έναν προορισμό για όλο τον χρόνο με συνέπεια την ενίσχυση του τουριστικού κλάδου και του περιφερειακού εισοδήματος.

Συμπληρωματικότητα με Πολιτικές Ευρωπαϊκών Ταμείων

Οι πόροι της Ευρωπαϊκής Ένωσης διοχετεύονται μέσω των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ), τα οποία διαχειρίζονται από κοινού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι χώρες της ΕΕ. Στόχος αυτών των Ταμείων είναι η συμβολή στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη διασφάλιση βιώσιμων και υγιών συνθηκών τόσο στην ευρωπαϊκή οικονομία όσο και στο περιβάλλον. Τα ΕΔΕΤ εστιάζουν κυρίως σε 5 τομείς:

- Έρευνα και καινοτομία
- Ψηφιακές τεχνολογίες
- Στήριξη της οικονομίας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών
- Βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων
- Μικρές επιχειρήσεις

Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία είναι:

- Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)**, το οποίο προωθεί την ισόρροπη ανάπτυξη των διαφόρων περιφερειών της ΕΕ. Ευρωπαϊκό Ταμείο.
- Το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)**, το οποίο στηρίζει έργα σχετικά με την απασχόληση σε ολόκληρη την Ευρώπη και επενδύει στο ανθρώπινο δυναμικό της Ευρώπης-τους εργαζομένους, τους νέους και όλους όσους αναζητούν εργασία.
- Το **Ταμείο Συνοχής(ΤΣ)**, το οποίο χρηματοδοτεί έργα στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος σε χώρες στις οποίες το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ) ανά κάτοικο είναι χαμηλότερο από το 90% του μέσου όρου της ΕΕ.
- Το **Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)**, το οποίο εστιάζει στην επίλυση των ιδιαίτερων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι

αγροτικές περιοχές της ΕΕ.

- Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)**, το οποίο βοηθά τους αλιείς να υιοθετήσουν πρακτικές βιώσιμης αλιείας και τις παράκτιες κοινότητες να διαφοροποιήσουν τις οικονομίες τους ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής κατά μήκος των ευρωπαϊκών ακτών.

VI. ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

Συμβολή του προγράμματος στη βιώσιμη ανάπτυξη

Η Ελλάδα έχει ήδη ξεκινήσει, κατά το 2019, τη διαδικασία εκπόνησης ενός Εθνικού Σχεδίου Εφαρμογής για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), το οποίο θα αποτυπώνει, μεταξύ άλλων, το σύνολο των κεντρικών και μακροπρόθεσμων μέτρων πολιτικής που έχουν ή πρόκειται να υιοθετηθούν από τη χώρα μας, προκειμένου να εφαρμοστεί, με ισόρροπο και ολοκληρωμένο τρόπο, το σύνολο των ΣΒΑ.

Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερη σημασία αποκτά για τη Ελλάδα, η αξιόπιστη ποσοτική παρακολούθηση και αξιολόγηση των επιπτώσεων που επιφέρουν οι πολιτικές για τη βιώσιμη ανάπτυξη στο σύνολο της κοινωνίας. Προς την κατεύθυνση αυτή, το Γραφείο Συντονισμού, Θεσμικών, Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεμάτων της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης έχει προχωρήσει στην υιοθέτηση μιας δέσμης εθνικών δεικτών, με τους οποίους θα παρακολουθείται η πρόοδος εφαρμογής των ΣΒΑ κατά τα επόμενα έτη.

► Οι εθνικές προτεραιότητες για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης

Μετά την ολοκλήρωση της χαρτογράφησης και προτεραιοποίησης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) από τα υπουργεία, και με τη συνεισφορά προτάσεων από τους κοινωνικούς εταίρους και ενδιαφερόμενους φορείς, η κυβέρνηση κατέληξε στο παρακάτω πλαίσιο εθνικών προτεραιοτήτων, οι οποίες συνδέονται με αντίστοιχους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, και για τις οποίες έχουν αναπτυχθεί ή πρόκειται να αναπτυχθούν οι κατάλληλες δράσεις, πολιτικές και νομοθετικές ρυθμίσεις.

A. Εθνικές Προτεραιότητες προσανατολισμένες στα αποτελέσματα

- Προώθηση μιας ανταγωνιστικής, καινοτόμου και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης (ΣΒΑ 8, 9).
- Προαγωγή της πλήρους απασχόλησης και της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους (ΣΒΑ 8).
- Αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας (ΣΒΑ 1, 2, 3).
- Μείωση των κοινωνικών και περιφερειακών ανισοτήτων και εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους (ΣΒΑ 10, 5).
- Προώθηση μιας υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευσης (ΣΒΑ 4).
- Ενίσχυση της προστασίας και ορθολογικής διαχείρισης του φυσικού κεφαλαίου ως βάση για κοινωνική ευημερία και μετάβαση σε μία οικονομία χαμηλού άνθρακα (ΣΒΑ 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15).

B. Εθνικές Προτεραιότητες προσανατολισμένες στις διαδικασίες

- Οικοδόμηση αποδοτικών, αξιόπιστων και διάφανων θεσμών (ΣΒΑ 16,17).
- Ενίσχυση και προώθηση ανοιχτών, συμμετοχικών και δημοκρατικών διαδικασιών (ΣΒΑ 16,17).

Σε σχέση και με τους στόχους που εξυπηρετούν οι Άξονες Προτεραιότητας του ΠΠΑ της Περιφέρειας, προκύπτει με σαφήνεια ο υψηλός βαθμός της συμβολής του Προγράμματος στους στόχους για την Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Συμβολή του Προγράμματος στην Ισότητα Ευκαιριών και Κατάργηση των Διακρίσεων

Η ισότητα των ευκαιριών αποτελεί γενική αρχή και εφαρμόζεται σε όλους τους τομείς, ιδίως, στον οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και οικογενειακό βίο.

Το 2000 η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) εξέδωσε δύο οδηγίες που απαγορεύουν τις άμεσες και έμμεσες διακρίσεις λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής³, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας και γενετήσιου προσανατολισμού⁴. Μετά την Πράσινη Βίβλο με θέμα την «Ισότητα και μη διακριτική μεταχείριση στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ)»⁵ (η οποία εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 28 Μαΐου 2004), η Επιτροπή πρότεινε μια στρατηγική για τη θετική και ενεργό προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλους και της απαγόρευσης των διακρίσεων. Ένας από τους κεντρικούς στόχους της στρατηγικής αυτής είναι η εξασφάλιση αποτελεσματικής νομικής προστασίας έναντι των διακρίσεων σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, χάρη στη μεταφορά του συνόλου της οικείας κοινοτικής νομοθεσίας στη νομοθεσία όλων των κρατών μελών.

Στην ελληνική νομοθεσία, η προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και η καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου προβλέπονται στο νόμο 4443/2016.

► Η Αρχή της μη διακριτικής μεταχείρισης

Η αρχή της μη διακριτικής μεταχείρισης έχει ως στόχο τη διασφάλιση ισότητας στη μεταχείριση των ατόμων ανεξαρτήτως εθνικότητας, φύλου, φυλής, ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Η απαγόρευση κάθε διακριτικής μεταχείρισης λόγω ιθαγένειας προβλέπεται στο άρθρο 12 (πρώην άρθρο 6) της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. η συνθήκη του Άμστερνταμ περιέλαβε στη συνθήκη ΕΚ ένα νέο άρθρο 13, για να συμπληρώσει την εγγύηση της απαγόρευσης των διακρίσεων που προβλέπεται στις συνθήκες και να την επεκτείνει στις άλλες περιπτώσεις που προαναφέρονται.

► Η ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM:I33114>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM:c10823>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A52004DC0379>

Από το 1957, η συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας καθιέρωσε την αρχή της ισότητας ανδρών και γυναικών. Το άρθρο 141 ορίζει ότι παρέχεται ίση αμοιβή στους άνδρες και στις γυναίκες για ίσης αξίας παρεχόμενη εργασία. Από το 1975, έχει εκδοθεί σειρά οδηγιών που επεκτείνουν την αρχή της ίσης μεταχείρισης στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική κατάρτιση, στην επαγγελματική προώθηση με στόχο την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης στον χώρο εργασίας και, εν συνεχεία, στους τομείς της κοινωνικής ασφάλισης, των νομικών καθώς και των επαγγελματικών καθεστώτων.

Η συνθήκη του Άμστερνταμ έχει ως στόχο τη συμπλήρωση του περιορισμένου πεδίου εφαρμογής του άρθρου 141 (που αφορά μόνο την ισότητα της αμοιβής), ενσωματώνοντας την προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών στο άρθρο 2 της συνθήκης ΕΚ, στο οποίο απαριθμούνται τα καθήκοντα της Κοινότητας. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 2000, ορίζει ότι: «Η ισότητα ανδρών και γυναικών πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλους τους τομείς, περιλαμβανομένων της απασχόλησης, της εργασίας και των αποδοχών».

Οι Άξονες πολιτικής και οι δράσεις που επιλέγονται στο πλαίσιο του ΠΠΑ της Περιφέρειας Ηπείρου έχουν υψηλή συμβολή και δεσμεύονται για την τήρηση της αρχής της ισότητας των ευκαιριών και κατάργησης των διακρίσεων.

Συμβολή του Προγράμματος στην Ισότητα των Φύλων

Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών αποτελεί σήμερα αναπόσπαστο μέρος της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αναγνωρίζεται ως κρίσιμος παράγοντας για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Από την περίοδο ένταξης της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η ισότητα των φύλων αποτελεί πολιτικό και αναπτυξιακό στόχο, τόσο σε επίπεδο χάραξης και εφαρμογής εθνικής πολιτικής, όσο και σε επίπεδο έργων που η υλοποίησή τους χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η ένταξη της διάστασης του φύλου σημαίνει ότι λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις όλων των γενικών μέτρων και παρεμβάσεων στην αντίστοιχη θέση των γυναικών και των ανδρών κατά το σχεδιασμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγησή τους.

Η έννοια αυτή καλύπτει επίσης το σχεδιασμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση ειδικών συμπληρωματικών μέτρων και παρεμβάσεων με στόχο να προωθηθεί η ισότητα και να βρεθούν οι γυναίκες να συμμετέχουν και να ωφελούνται εξίσου με τους άνδρες. Στην Ελλάδα, μια σειρά από νομοθετικές ρυθμίσεις σε πολλά επίπεδα έχουν ήδη διαμορφώσει το θεσμικό πλαίσιο για την τήρηση της αρχής της ισότητας των φύλων και της μη διάκρισης στη βάση του φύλου σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής των πολιτών.

Οι Άξονες πολιτικής και οι δράσεις του ΠΠΑ της Περιφέρειας Ηπείρου έχουν υψηλή συμβολή και δεσμεύονται για την τήρηση της αρχής της ισότητας των φύλων.

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΗ ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης υποβλήθηκε στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας με το υπ' αριθμ. 210471/16253/30.12.2021 έγγραφο.

VII. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Οργάνωση και Αρμοδιότητες

Προτείνεται ως Υπηρεσία Διαχείρισης για το ΠΠΑ η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών, η οποία θα αναλάβει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 132 του ν. 4635/2019, με την ανάλογη/κατάλληλη τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου που τη διέπει.

Κανονιστικό Πλαίσιο

Για την προετοιμασία αλλά κυρίως για την υλοποίηση και εξέλιξη του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης της Περιφέρειας για την περίοδο 2021-2025, έχουν εκδοθεί κανονισμοί και οδηγίες με σκοπό την ορθολογική, χρηστή και σωστή υλοποίηση του ΠΠΑ, με κανόνες, για την μεγιστοποίηση των ωφελειών της Περιφέρειας.

Οι κανονισμοί, πολιτικές και οδηγίες καθώς και κάθε τι που αποτελεί κανονιστικό έγγραφο αποτελούν το Κανονιστικό Πλαίσιο που πρέπει να ακολουθηθεί.

Οι κανονισμοί, οι οδηγίες, η νομοθεσία καθώς και ό,τι άλλο αποτελεί το θεσμικό πλαίσιο για το ΠΠΑ είναι:

- Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α/22-4-2005).
- Ο ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης -Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87/Α/7-7-2010).
- Ο ν.4555/2018 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Εμβάθυνση της Δημοκρατίας Ενίσχυση της Συμμετοχής Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»].
- Ο ν.4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις».
- ΥΑ 95189 (ΦΕΚ Β' 3961/16-9-2020) Κατάρτιση και Υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης προγραμματικής περιόδου 2021 – 2025.

VIII. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΡΓΩΝ

Η διαχείριση και ο έλεγχος των ΠΠΑ, καθώς και των έργων τους από τους αρμόδιους φορείς, θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με όσα ορίζονται στο θεσμικό πλαίσιο, δηλαδή στο άρθρο 129 του ν. 4635/2019 και στην υπ' αρ. 62564/04.06.2021 ΥΑ ΣΔΕ του ΕΠΑ (Β' 2442).

ΙΧ. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Η Περιφέρεια Ηπείρου, σε συνέχεια της υπουργικής απόφασης για την κατάρτιση και υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης προγραμματικής περιόδου 2021-2025, ακολούθησε τα παρακάτω βασικά στάδια σχεδιασμού:

- ο εξέταση και διερεύνηση των αναπτυξιακών και θεσμικών πλαισίων που επηρεάζουν τις σχεδιαζόμενες πολιτικές της Περιφέρειας
- ο διάγνωση των αναγκών και των προκλήσεων, όπως και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής
- ο προσδιορισμό των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της Περιφέρειας για την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων, για την αντιμετώπιση των αναγκών
- ο προσδιορισμό των αξόνων προτεραιότητας, εξειδίκευση της Στρατηγικής και κατάρτιση χρηματοδοτικού πίνακα
- ο επιλογή κατάλληλων δεικτών παρακολούθησης των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων.
- ο Μετά τις παρατηρήσεις των ανωτέρω διαμορφώθηκε η 1η έκδοση του ΠΠΑ της Περιφέρειας Ηπείρου που τέθηκε σε διαβούλευση, κατά την οποία δεν προέκυψαν σχόλια.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 20 Ιανουαρίου 2022

Ο Υφυπουργός

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

